108STE JAARGANG — NO.: 111 ZATERDAG 18 MEI 1991

AMIGOE

VANDAAG



MARIA LIBERIA ...overleggen...

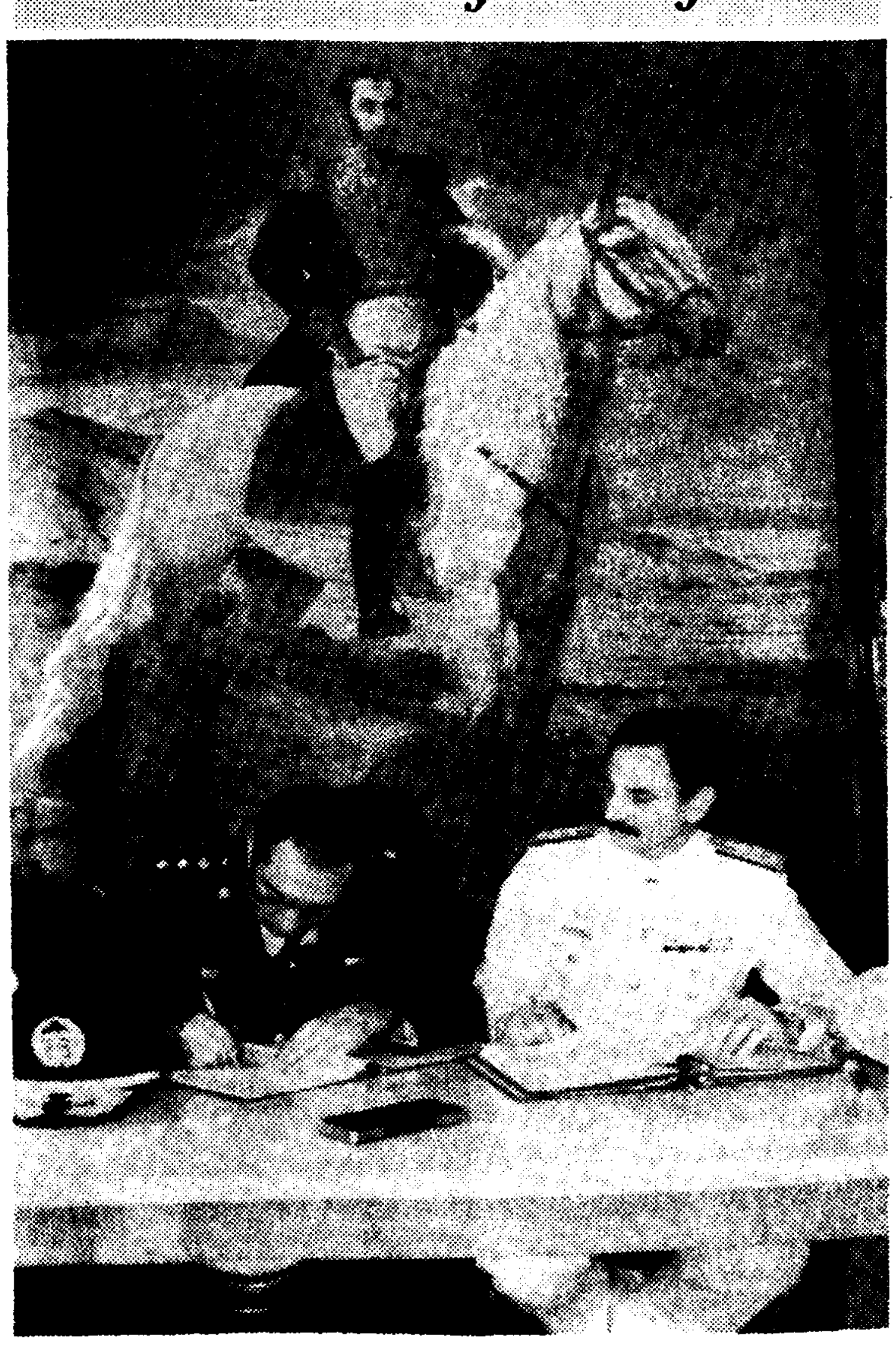
Misspoes...

Londen eert winnaars Golf-oorlog

LONDEN - Generaal Norman Schwarzkopf, bevelvoerder van de Amerikaanse troepen in de Golfoorlog, zal maandag van koningin Elisabeth II van Groot-Brittannie de hoogste Britse militaire onderscheiding krijgen.

Dit heeft het Britse ministerie van Buitenlandse zaken vrijdag bekendgemaakt. De Britse vorstin die momenteel een bezoek brengt aan de Verenigde Staten, zal "Stormin Norman" onderscheiden op de luchtmachtbasis MacDill in Florida. Volgens het ministerie zal ook de Saudische legerleider prins Khaled Bin Sultan geridderd worden. Beiden worden benoemd tot "commander in the military division of the most honourable order of the Bath". Wanneer de Saudische generaal zal worden onderscheiden is nog onduidelijk.

Gezamenlijke strijd



■ *CARACAS - Onder het toeziende oog van De Bevrijder tekenden de ministers van Defensie van Venezuela en Colombia, vice-admiraal Hector Jurado (rechts) en generaal Oscar Botero, een aantal samenwerkings-akkoorden. Het gaat* ***hierbij om de bestrijding van de guerrilla en van de handel*** *in verdovende middelen in het grensgebied tussen beide landen.*

(AFP-satellietfoto)

ZONDER VISUM IN NEDERLAND

Naar aanleiding van uitzetting Herrenberg:

Paramaribo: Den Haag dwarsboomt democratie

PARAMARIBO - De Surinaamse regering is "niet verrast" door de houding van Nederland tegenover Henk Herrenberg. "Nederland zet alles op alles om het democratiseringsproces in Suriname te frustreren," aldus een regeringsverklaring die vrijdag op de staatstelevisie in Paramaribo werd uitgezonden. Eerder liet het kabinet van het Militair gezag weten dat Herrenberg, speciaal gezant van legerbevelhebber Desi Bouterse "het incident" van zijn aanhouding in Amsterdam en zijn uitzetting betreurde. Herrenberg werd vrijdag vier uur vastgehouden omdat hij illegaal in Nederland verbleef.

Herrenberg kondigde begin vorige week voortzetting van vredesoverleg met Surinaamse individuen en groeperingen in Nederland aan. Hij kreeg echter geen visum van de Nederlandse ambassade in Paramaribo. Het is Herrenberg de afgelopen dagen nog wel gelukt om met verscheidene personen te spreken, onder wie ex-president Henk Chin A Sen en de voormalige minister André Haakmat.

8 DECEMBER 82

Volgens het kabinet van het Militair gezag in Paramaribo zou de speciale gezant van legerleider Desi Bouterse met Belgische grensdocumenten tot uiterlijk zaterdag in Nederland hebben mogen blijven. Herrenberg betreurt om die reden het incident. "Een vervolggesprek met André Haakmat kan niet worden gevoerd en een onderhoud met weduwen en wezen van de slachtoffers van 8 december 1982 is op de tocht gekomen", aldus Herrenberg in een verklaring die via het militaire kabinet in Paramaribo is gepubliceerd.

Herrenberg blijft optimistisch over het verloop van het proces tot nationale verzoening en vrede. Hij hoopt dat er voor de verkiezingen van volgende week zaterdag "militaire en politieke akkoorden" worden ondertekend tussen de Surinaamse regering en alle betrokken partijen. Deze akkoorden zouden door de Nationale assemblée, het parlement, geratificeerd moeten worden.

VOORTZETTING

Herrenberg vertrok vorige week naar Europa zonder een visum voor Nederland om het vredesproces voort te zetten. De speciale gezant van Bouterse heeft in de afgelopen dagen gesprekken gevoerd met ex-president Henk Shin A Sen, die voorzitter was van de Raad voor de Bevrijding van Suriname en die in de Verenigde Staten woont, maar die momenteel in Nederland is. Bij dit overleg was ook Johnny Kamperveen, zoon van een van de slachtoffers van 8 december, aanwezig. Herrenberg sprak ook met advocaat André Haakmat die na de staatsgreep van 1980 verschillende ministeries beheerde, totdat hij in 1982 vluchtte.

De Raad voor de Bevrijding van Suriname was een verzetsorganisatie die na de decembermoorden van 1982, toen vijftien prominente tegenstanders van het Surinaamse bewind in het militaire hoofdkwartier Fort Zeelandia werden vermoord, werd opgericht.

VRIJWILLIG

Henk Herrenberg zal Nederland vrijwillig verlaten en is daarom weer op vrije voeten gesteld. Zo verklaarde de woordvoerder van de Amsterdamse politie vrijdagmiddag. Herrenberg is dit overeengekomen met de Vreemdelingenpolitie in het kader van een vertrekregeling. Hij zal Nederland vermoedelijk zaterdag al verlaten, zo voegde de woordvoerder er aan toe. De politie in Amsterdam heeft Herrenberg vrijdag aan het einde van de middag weer op vrije voeten gesteld. Hij heeft in totaal bijna vier uur vastgezeten.

Herrenberg was in Nederland om voor de derde keer met uitgeweken Surinamers besprekingen te voeren over de "nationale verzoening". Hij werd gearresteerd toen hij op weg was naar een gesprek met de Amsterdamse advocaat en voormalig vice-premier van Suriname, André Haakmat.

Legerleider Desi Bouterse heeft van de huidige Surinaamse regering het mandaat gekregen om vredesbesprekingen te voeren met alle strijdende partijen. Hij belastte Herrenberg met de onderhandelingen.

AIDS via transplantatie opgelopen

ATLANTA - De Amerikaanse regering is op zoek naar 59 mensen die organen hebben ontvangen en weefsel hebben ontvangen van een man die met het AIDS-virus was besmet. Dat heeft een krant in de Amerikaanse stad Atlanta gemeld.

De krant "Atlanta Constitution" schreef dat zij een memorandum van de regering in handen had gekregen waarin staat dat de ontvangers van nieren en het hart aan AIDS zijn overleden. Een andere getransplanteerde bleek na een onderzoek besmet met het virus dat AIDS veroorzaakt. De donor van de organen was in 1985 overleden. Hij was toen 22 jaar oud. Hoewel de donor tweemaal op het HIV-virus was getest voordat de organen voor transplantatie waren verwijderd, zou hij kort voor zijn dood met het virus zijn besmet. Daardoor zou de besmetting onopgemerkt zijn gebleven.

Palestijnse journalist vermoord

Shamir: jammer dat dader aanslag nog in leven is

JERUZALEM - Premier Itzhak Shamir van Israel heeft vrijdag gezegd dat het hem spijt dat de Palestijn die drie Israeli's neerstak levend gevangen is genomen. De slachtoffers, twee mannen en een vrouw, raakten bij de aanslag licht gewond.

De Palestijn, een 21-jarige man uit een dorp in de buurt van Ramallah op de westelijke Jordaanoever, stak vrijdag in het centrum van west-Jeruzalem onder het roepen van "Allahu Akbar (God is groot)" zijn slachtoffers neer. Shamir zei in een interview met de Israelische radio dat er opnieuw in het centrale deel van Jeruzalem een zeer ernstige misdaad is gepleegd. "Tot mijn spijt is de dader levend gepakt en dat doet mij veel pijn", aldus de Israelische premier. De politie heeft een Israelier gearresteerd die de Palestijn wilde neerschieten en hem met zijn pistool sloeg nadat zijn wapen weigerde.

Een Palestijnse journalist die voor de Israelische radio werkte, is vrijdag doodgeschoten aangetroffen in een kantoortje in oost-Jeruzalem waar hij een verzekeringsagentschap had geopend. Dit heeft de politie vrijdag meegedeeld. **De journalist, Omar Shaheen, werkte al twintig** jaar voor de Israelische radio bij de Arabische afdeling. De reden voor de moord is onbekend.

Israël: Syrië slokt Libanon op

VS: instemming met vriendschapsverdrag

WASHINGTON - De Verenigde Staten stemmen in met het nieuwe verdrag tussen Libanon en Syrie. Dit kan niet gezegd worden ten aanzien van Israel. Volgens minister Arens slokt Syrie Libanon geheel op wat een gevaar betekent voor Israel.

De Libanese regering tekende woensdag het verdrag met Syrie, waarbij speciale betrekkingen worden aangegaan met Syrie, waarvan de troepen tweederde van Libanon beheersen. De twee landen willen nauw samenwerken op het niveau van buitenlandse politiek en economie, en op militair en veiligheidsgebied. De Amerikaanse instemming met het verdrag werd vrijdag bekend gemaakt door de woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse zaken, Richard Boucher. Deze onderstreepte dat het verdrag een uitvloeisel vormt van het zogenoemde Akkoord van Taif dat door de VS wordt gesteund. Dit dateert uit 1989 en voorziet in constitutionele hervormingen die een eind moeten maken aan de burgeroorlog in Libanon en een geleidelijke terugtrekking van de Syrische troepen uit dat land.

PROTECTORAAT

"Er is zeker reden tot bezorgdheid. Het is een gevaarlijk proces. Natuurlijk schaadt het een land, het schaadt de onafhankelijkheid van Libanon, maar in dat proces liggen ook gevaren voor Israel", aldus minister Moshe Arens van Defensie van Israel zonder in details te treden. Hij beschuldigde Syrie ervan Libanon op te slokken en een gevaar te vormen voor Israel. Hij zei dit in een gesprek voor de Israelische legerradio. Het door Syrie gesteunde bewind in Bayrut tekende op woensdag een ontwerpakkoord met Damascus.

"Terwijl de aandacht van de wereld zich concentreerde op de crisis in de Golf en Syrie zich aansloot bij de coalitie tegen Saddam Husayn, begon het achter de schermen met het opslokken van Libanon, waardoor dit land in feite een protectoraat is geworden van Syrie. Nu tracht het dit proces te voltooien", aldus de minister.

Pronk in Jakarta:

Meer aandacht bestrijden van armoede nodig

JAKARTA - Het gat tussen arm en rijk in Indonesië kan leiden tot sociale onrust. De Indonesische regering moet meer geld besteden aan gezondheidszorg en onderwijs om de armoede tegen te gaan.

Dat heeft minister Jan Pronk van Ontwikkelingssamenwerking vrijdag in Jakarta gezegd. Pronk is deze week op bezoek in Indonesië ter voorbereiding op de IGGI-conferentie die volgende maand in Den Haag wordt gehouden. De IGGI is de jaarlijkse conferentie van veertien landen en vier financiële instellingen die Indonesië ontwikkelingshulp verlenen. Pronk is voorzitter van de IGGI-conferentie.

Bush optimistisch



(AFP-satellietfoto)

■ *WASHINGTON - President George Bush (rechts) en zijn minister van Buitenlandse zaken James Baker bespraken met elkaar eerst de situatie in het Midden Oosten en met name de kansen op een vredesconferentie voordat zij de pers te woord stonden. Bij die gelegenheid zei de Amerikaanse president dat 'er goede reden bestaat voor optimisme' dat er schot komt in het vredesproces.*

Vergadering staatspresidium weer mislukt

Kroaat Mesic: ik ben president Joegoslavië

BELGRADO - Stipe Mesic, de afgevaardigde van de deelrepubliek Kroatië in de presidentiële raad van Joegoslavië, heeft zichzelf vrijdag tot president uitgeroepen. Dit gebeurde kort nadat een bijeenkomst van de staatsleiders opnieuw in een volledige mislukking was uitgelopen. De partijen waren uit elkaar gegaan zonder een nieuwe president te kiezen.

Volgens bronnen rond de presidentiële raad waren de vertegenwoordigers van Slovenië, Kroatië en Macedonië weggelopen uit de besprekingen van de acht leden tellende raad. De leiders waren bijeen om te proberen een einde te maken aan de problemen die woensdag waren ontstaan toen de republiek Servië en zijn bondgenoten de benoeming blokkeerden van Mesic tot president. De Kroaat moest de Servische president Borisav Jovic opvolgen. Omdat deze machtsoverdracht in normale omstandigheden niet meer dan een formaliteit is - jaarlijks rouleert het Joegoslavische staatspresidentschap tussen de vertegenwoordigers van de zes republieken en twee provincies - beschouwt Mesic zichzelf nu als president.

Woensdag werd tegen hem gestemd door Servië en de twee door Servië overheerste provincies Vojvodina en Kosovo, terwijl de republiek Montenegro zich van stemming onthield. Daardoor kwam Mesic net één stem tekort.

Plenair Ulster-beraad van baan

BELFAST - De eerste plenaire bijeenkomst over de politieke toekomst van Noord-Ierland die voor maandag gepland stond, is voorlopig uitgesteld.

Dit heeft het Britse ministerie voor Noord-Ierland vrijdag bekendgemaakt. Minister Peter Brooke zal maandag afzonderlijk spreken met vertegenwoordigers van de katholieke SDLP (Sociaaldemocratische arbeiderspartij) en de Allantie, een partij waarvan zowel katholieken als protestanten lid zijn.

Bisschoppen Zuid-Afrika:

Wapens moeten verboden in Zuid-Afrika

PRETORIA - De Zuid-afrikaanse RK bisschoppen vinden dat er onmiddellijk een einde moet komen aan het geweld in hun land. In een herderlijk schrijven roepen zij de gelovigen op met Pinksteren te bidden voor vrede en verzoening in Zuid-Afrika.

Het apartheidsbeleid heeft volgens de bisschoppen in hun herderlijk schrijven "een dodelijke cultuur van geweld" in Zuid-Afrika gebracht, die in een cultuur van vrede moet worden veranderd. De bisschoppen pleiten voor een algeheel verbod op het dragen van traditionele stamwapens als speren en stokken. Tegen de wens van het ANC is het de leden van de rivaliserende Inkatha-beweging toegestaan om in het openbaar hun traditionele wapens te dragen. De afgelopen weken zijn bij gewelddadigheden verscheidene mensen met deze wapens om het leven gebracht.

SU-cadeau: uraniumijn voor Duitsland

CHEMNITZ - Duitsland en de Sovjetunie hebben een akkoord getekend over de overdracht van de uraniummijn Wismut in het oosten van Duitsland.

De SU, die de mijn exploiteerde, gaf haar belang van vijftig procent in de mijn cadeau aan Duitsland. De Duitsers moeten alleen opdraaien voor de schoonmaakkosten die wel eens boven de tien miljard mark uit kunnen komen. De mijn werd gebruikt voor het nucleaire programma van de SU. Vlak na de Tweede Wereldoorlog werkten er honderdduizend mensen, velen van hen dwangarbeiders. De DDR kreeg in 1954 een belang van vijftig procent. Begin vorig jaar werkten er nog 39.000 mensen in de mijn.

Inventarisatie milieuzaken noodzakelijk:

Discussie over leerstoel blijft hangen op maatschappelijk belang

WILLEMSTAD — Er is op Curaçao een sterke behoefte aan een milieuplatform en een coördinatiepunt voor milieu en ontwikkeling. Tijdens de workshop die gisteren werd gehouden in het kader van de Leerstoel Milieu en Ontwikkeling kwam dit naar voren. De workshop was bedoeld als een peiling van de verwachtingen die er leven ten aanzien van de toekomstige activiteiten van de Leerstoel. Het werd uiteindelijk meer dan alleen een peiling.

Wat kan de 'Leerstoel Milieu en Ontwikkeling' betekenen voor een duurzame ontwikkeling van het milieu op Curaçao? Deze vraag bleek nogal tegenstrijdige reacties op te wekken. Terwijl Minister Smits van HIW de onderwijs en onderzoekstaak van de leerstoel centraal stelt, gaat Minister Inderson veel verder. Hij ziet de leerstoel vooral als een middel om de bewustwording en de maatschappelijke dialoog op gang te brengen. De algemene teneur van de dag was wel dat de leerstoel aan beide verwachtingen tegemoet zou moeten komen.

Een zeer gevarieerd, veelal jong, publiek gebruikte de middaguren om te discussiëren over een viertal onderwerpen. De groep die zich boog over het Antilliaans Milieurecht kwam tot een aantal verhelderende conclusies. De milieuwetgeving is momenteel ontoereikend en erg versnipperd. De eerste stap op weg naar een adequate wetgeving zou moeten zijn dat de gehele Antilliaanse wet- en regelgeving geïnventariseerd wordt. De jurist Arjen van Rijn wees hierbij op een aantal aandachtspunten. 'We moeten hierbij de wetgeving die in Nederland, Amerika en in de regio al bestaat zeker betrekken. Dan zullen we moeten zoeken naar een Antilliaanse aanpassing.' Hij pleit voor de aanstelling van een ervaren milieujurist die de politici, die betrokken zijn bij het opstellen van milieuwetgeving, kan assisteren.

De funktie van de leerstoel moet een publieke zijn, zo kwam naar voren uit de discussies. De universiteit is de plaats bij uitstek voor het organiseren van seminars en workshops.

BEWUSTWORDING

Wat pak je eerst aan, de bewustwording of de wetgeving? De groep Bedrijfsmilieuzorg noemde dit een kip en ei probleem. Bij velen ontbreekt het aan milieunormen. Kennis en educatie zijn de middelen bij uitstek om een milieubesef bij de bevolking te ontwikkelen, meende woordvoerster Mirjam Jonker.

De UNA kan een grote rol spelen bij milieu-onderzoek waarbij de studenten betrokken worden. Het is wel duidelijk dat de Stichting Leerstoel Milieu en Ontwikkeling niet over voldoende geld beschikt. De overheid en de private sektor zullen ook betrokken moeten worden bij een milieuplatform.

Milieu-educatie moet al op de kleuterschool beginnen. Kennis over de natuur en biologie kan kinderen al vroeg het belang van een goed beheer over de natuur bijbrengen.

Sidney Jansen van de Milieudienst wees ook op de gunstige resultaten van duidelijk afgebakende cursussen voor werknemers van bedrijven. 'Op Curaçao zijn al een aantal van die cursussen over veiligheid en geluidshinder in bedrijven gehouden waar de werknemers zeer tevreden over waren.' Hij gaf de 'Leerstoel' de aanbeveling mee om de mogelijkheid van een model voor duurzame ontwikkeling van het milieu op tropische eilanden te onderzoeken.

FUNDRAISING

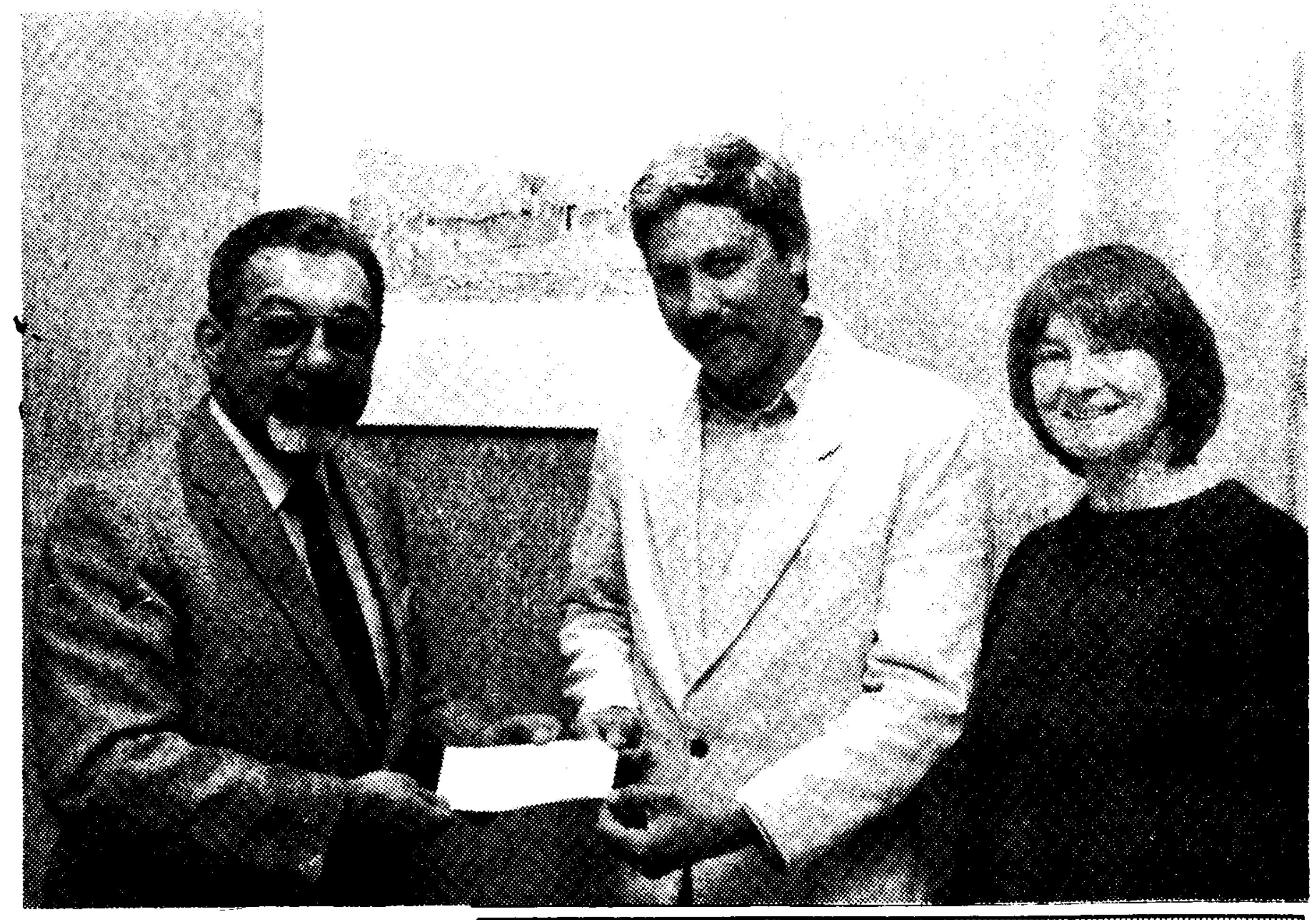
Milieuzorg en economische ontwikkeling kunnen niet zonder elkaar. Deze mening verwoordde Minister Smits van Handel Industrie en Werkgelegenheid in zijn inleiding. Milieuvriendelijke technologie en milieuzorg kosten geld. Uit de suggesties van de groep Ruimtelijke Ontwikkeling en Milieu kwam naar voren dat fundraising voor het milieu broodnodig is. Ook denkt men aan een milieuheffingsstelsel. Het principe van 'de vervuiler betaalt' is overigens een optie die Minister Chucho Smits ook onderzocht wil zien.

Geld speelt ook een hoofdrol in de gevoelige verhouding tussen duurzaam milieubeheer en toeristische ontwikkeling. Op Curaçao is de te verdelen koek niet erg groot. De keus tussen een hotelprojekt, wat arbeidsplaatsen biedt en geld in het laatje brengt en het behoud van een mooie baai is een moeilijke. Een gedegen Antilliaanse wetgeving en de invoering van het Eilandelijk Ontwikkelingsplan zullen de instrumenten kunnen zijn waarmee de overheid zich kan wapenen tegen een al te opportunistische toeristenindustrie.

In de discussie kwam ook meermalen de vraag naar voren of de leerstoel een zuiver academische aangelegenheid is of dat deze maatschappelijke wortels moet krijgen. Wat is de taak die met een leerstoel verwezenlijkt moet worden, onderwijs of onderzoek?

Sommigen vinden dat de opdracht duidelijk is om ook te werken aan de bewustwording van de gehele bevolking, anderen menen dat het een overheidstaak is en niet een universitaire taak.

Reno Pietersz van DOW stelde tijdens de discussie dat de leerstoel een aangelegenheid moet zijn voor de hele bevolking. Hij vreest dat het anders een elitaire zaak wordt. "Het milieu daar zijn wij allen onderdeel van". Maar, zo bracht hij naar voren, je moet de juiste kanalen aanboren om 'de gewone man' te bereiken. "Je stuurt nou eenmaal geen professor naar iemand die onder de boom zit om te vertellen dat hij de baai vervuilt, daar moet je andere geschikte mensen voor hebben."



■ *'Mister Chiclets & Dinchi Five Guilders' heet het verhaal waarmee E.D. 'Denis' Henriquez een literaire prijsvraag, uitgeschreven door de Corps Consulaire van Curaçao, won. Henriquez, op de foto geflankeerd door zijn echtgenote, kreeg uit handen van de Gevolmachtigde Minister Edsel Jesurun een cheque ter waarde van 5000 Antilliaanse guldens. Hij werd uit meer dan vijftig inzendingen als winnaar gekozen. Op Aruba is Henriquez geen onbekende.*

Van zijn hand verschenen de blijspelen 'Dalia' en 'Fenchi a gana Premio Mayó'. Tevens verscheen van zijn hand een gedichtenbundel. Onlangs zond de Nederlandse televisie de Arubaanse televisie produktie 'Dera Gai' uit. Henriquez schreef daarvoor het scenario.



■ *Onlangs bracht de heer E.G. Kampe een beleefdheidsbezoek aan de Gevolmachtigde Minister van de Nederlandse Antillen, Edsel A.V. Jesurun. De heer Kampe, geboren Curaçaoënaar, heeft zich via diverse cursussen opgewerkt tot hoofdagent bij de spoorwegpolitie.*

WILLEMSTAD — In verband met de benoeming tot Minister-President van Frankrijk heeft Maria Liberia Peters, Premier van de Nederlandse Antillen, een felicitatietelegram verzonden aan Edith Chesson, de nieuwe Premier van Frankrijk.

Het telegram luidt (in vertaling) als volgt: 'Met trots heb ik zojuist kennis genomen van Uw bewonderenswaardige beslissing om het ambt van eerste Minister van Frankrijk te aanvaarden. Ik feliciteer U hartelijk, wetende dat wij verzekerd kunnen zijn van de voortzetting van zowel onze officiële als persoonlijke relaties welke zo vruchtbaar bestaan tussen Frankrijk en de Nederlandse Antillen. Aanvaardt, mevrouw Chesson, de verzekering van mijner hoogste achting.'

Vertelkunst: de oervorm van theater

DIT WEEKEINDE IS het derde en laatste tijdens welke het veertigjarig jubileum van het Cultureel Centrum Curaçao gevierd wordt. Zondagavond worden in een 'nochi festivo' fragmenten vertoond van alle produkties die ter gelegenheid van die verjaardag zijn gemaakt, dus van 'Un Kayent'un Friu', het toneelstuk over 40+ - vrouwen, van het vertelprogramma 'Atentamente', van 'Un Kuenta di Nanzi', waarin jongeren van de St.Jozef Mavo en de Amador Nita Mavo vertellen en van Allpa Kallpa, de culturele muziekgroep uit Peru. Helaas doet Issoco met 'Ta ken ta Luango' dit weekeinde niet mee.

Vanavond is er nog gelegenheid het uitgebreide vertelprogramma 'Atentamente' te gaan beluisteren met muzikale begeleiding van Allpa Kallpa. De kunst van het verhalen vertellen is een hele oude volkskunst. Verhalen vertellen is de oervorm van elke vorm van theater. Daarmee is het begonnen en de vertelkunst is ook nooit verdwenen uit het theater, noch uit het dagelijks leven. Een verteller geeft niet alleen informatie. Hij communiceert. Er is sprake van een interactie tussen verteller en toehoorder(s). Hij reageert op de reacties van zijn luisteraars, met zijn stem, maar ook met zijn hele lichaam. En hij beïnvloedt zijn toehoorders net zo als zij hem beïnvloeden.

Een verteller maakt het mogelijk in zijn vertelling de werkelijkheid om te keren, het leven te herscheppen, hij aktiveert het vermogen om te dromen. Vertellen is een daad van verbeelding. Het denken en het wezen van de mens zijn gevormd door verhalen.

De vertelgroep Lingua Franca is in oktober 1988 opgericht met als doel de vertelkunst te doen herleven. De groep wil op deze manier zowel de orale als de geschreven literatuur dichter bij de mensen brengen. Zij wil de brug vormen tussen het publiek, zijn heden en zijn verleden. De groep wil dus een communicatie tot stand brengen tussen zichzelf, het publiek en de wereld van het verhaal. Daarom koos zij ook voor de naam Lingua Franca, de naam voor de taal die de communicatie tot stand brengt tussen groepen, gemeenschappen of culturen die elkaar anders niet zouden verstaan.

De groep Lingua Franca bestaat uit de volgende personen: Richenel Ansano, Marnell Bosma, Roy Colasitica, Mario Kleinmoedig, Diana Lebacs, June Leonora, Laura Quast en Ini Statia.

Het programma van vanavond 'Atentamente' (hoogachtend) wordt verzorgd door Laura Quast, Ini Statia, June Leonora en Roy Colastica, en heeft als thema 'Brieven'.

VELE SOORTEN

Ieder mens heeft weleens een brief geschreven. De brief is een van de oudste communicatiemiddelen. Er zijn vele soorten brieven, kattebelletjes, retourbrieven, afscheidsbrieven, dagboekbrieven, nooit-verstuurde brieven, onthullende, ontroerende, grappige, stekelige, absurde brieven, voetnoten, post scripta: ze vertellen allemaal hun eigen verhaal.

Getalenteerde briefschrijvers maken het leven bijzonder door de manier waarop zij erover schrijven. Gevoelens van woede, bewondering, machteloosheid, van tekortschieten en gevoelens van berouw en vergeving kunnen in brieven van zich af worden geschreven. Een programma met de brief als thema kan dan ook een gevarieerd beeld geven.

Lingua Franca heeft brieven uitgezocht waarin allerlei verschillende emoties naar voren worden gebracht, brieven van ouder naar kind en vice versa, liefdesbrieven, waanzinnige brieven, verontwaardigde brieven en de ingezonden brieven. Ze komen allemaal aan bod.

De vader die voor hij sterft een brief schrijft aan zijn zoon, de dochter die haar schuldgevoel ten opzichte van haar moeder tracht te verwerken. De dochter die zoekende was, als een vrij mens wilde leven en veel later ontdekt wat haar aan haar moeder bindt. Dit wordt vervolgens gekoppeld aan het vraagstuk van de identiteit van de gekoloniseerde mens en ten slotte het antwoord vindt: wat ze te doen staat, is elkaar te bevrijden van het proces van zelfvernietiging.

Of het meisje dat met de redacteur van haar krant een briefwisseling voert over haar dagelijkse ervaringen met mannen. Het klassieke, het tedere en poëtische in liefdesbrieven, het gemis van de afwezige geliefde. Het felle protest van de ingezonden brieven en de eenzaamheid die tot waanzin drijft.

Deze brieven zijn bewerkte teksten uit : Echo van het verleden (Sam Selvon), Brief aan haar moeder (Marjo van Soest), Toenadering (Ken Mangroelal), Drie brieven en een p.s. (Horacio Quiroga), Uitdaging (Consuelo Tomas), Beloved Prophet (Kahlil Gibran), Lieve Ramiro (Enrique Jaramillo Levi), Afscheid (Laura Quast), Censuur (Luisa Valenzuela), Brief van een meisje uit Parijs (Julio Cortazar), Edilsa (Raul Leis) en ingezonden brieven uit de Amigoe van 9 mei en 4 juni 1990.

'Atentamente' wordt muzikaal ondersteund door Allka Pallka, de muziekgroep uit Peru die later op de avond ook een eigen programma vertolkt.

Eerste puntje Jong Holland

WILLEMSTAD — Jong Holland/Kodela heeft gisteravond zijn eerste winstpunt in de wacht gesleept. Niet zonder moeite, overigens, omdat tegenstander Victory Boys/Citco voortdurend verwoede pogingen in het werk stelde om aan een doelpunt te komen. Het doelpuntloze gelijkspel dat behaald werd, kan dan ook worden beschouwd als een succes voor de verdedigingslinie van de Tricoloren.

Het gelijkspel biedt de Tricoloren echter maar weinig soelaas voor wat betreft hun positie op de ranglijst. Zij zijn nog steeds nummer laatst, ofschoon nu vanwege een iets ongunstiger doelgemiddelde dan SUBT. Beide teams hebben op het ogenblik drie wedstrijden achter de rug waaruit zij slechts één punt haalden. De ranglijst is als volgt: 1. Sithoc 6 punten in 3 wedstrijden; 2. Undeba 5-3; 3. Jong Colombia 3-3; 4. Victory Boys 3-3; 5. Centro Dominguito 2-2; 6. Scherpenheuvel 2-2; 7. SUBT 1-3; 8. Jong Holland 1-3.

De eerste divisie-wedstrijden die gisteravond gespeeld werd eindigden eveneens doelpuntloos. De ontmoeting ging tussen Scott Special en De Koning. De competitie wordt morgen voortgezet met de wedstrijd tussen Scherpenheuvel en Centro Dominguito.

Spinverhalen

DEN HAAG/WILLEMSTAD — Medio mei verschijnt een nieuwe druk van het boek 'Cuentanan di Nanzi. Een onderzoek naar de oorsprong, betekenis en functie van de Papiamentse spinverhalen.'

De auteur, dr W. Baart promoveerde op dit onderzoek in 1983 aan de Leidse universiteit. Het boek kwam al snel in een handelseditie in de winkels te liggen. Vooral in Nederlandse onderwijskringen is een grote belangstelling voor dit onderwerp omdat men meer te weten wil komen over de cultuur van Antilliaanse kinderen. De heruitgave is uitgebreid met een nieuw hoofdstuk waarin wordt ingegaan op de relatie tussen de schelmfiguur en de scheppergod. In 'Cuentanan di Nanzi' staan dertig verhalen in het Papiaments met daarnaast een Nederlandse vertaling. Het boek bespreekt de oorsprong, betekenis en functie van de verhalen.

'Isla' volgende week op agenda in Nederland:

Premier Liberia vindt berichten over sluiting van Isla voorbarig

WILLEMSTAD — De berichten over de mogelijke sluiting van de Isla-raffinaderij in 1994 zijn volgens premier Maria Liberia-Peters vooralsnog voorbarig. "Ik betreur het dat vanuit Nederland deze signalen worden gegeven, terwijl op bestuursniveau de onderhandelingen nog op gang moeten komen", reageert de minister-president. Volgende week staat dit onderwerp op de agenda voor de besprekingen die zij daar voert met premier Ruud Lubbers van Nederland en de Venezolaanse premier Carlos Andres Perez.

Zoals de Amigoe gisteren al berichtte eist Venezuela een forse financiële bijdrage van Nederland voor modernisering van de Isla-raffinaderij op Curaçao. De investeringen daarvoor worden geschat op 500 tot 600 miljoen.

Komt er voor 1994 geen geld over de brug, dan is de kans groot dat de Isla-raffinaderij dichtgaat. Dat vooruitzicht is gisteren geschetst door dr. Arnold Volkenborn, de Nederlandse president-commissaris van de Venezolaanse oliemaatschappij Maraven, dochteronderneming van de staatsoliemaatschappij PDVSA.

Volkenborn gaf verder aan dat Venezuela er nooit zo happig op is geweest om de Isla-raffinaderij te huren, maar dat er in 1986 min of meer op aandrang van Nederland, de Antilliaanse regering en Curaçao een contract is ondertekend. Dat loopt af in 1994, tenzij Nederland diep in de portemonnaie tast.

Maria Liberia: "Venezuela is er sinds 1986, maar er is inderdaad altijd gezegd dat een deel van de verantwoordelijkheid voor rekening van Nederland komt. Dat deel is nooit ingevuld."

Wat de Nederlandse Antillen zelf te bieden hebben, kan de premier niet zeggen op dit moment. "De raffinaderij is niet eigendom van het land, maar van de Curaçaose overheid, we zullen samen moeten bepalen wat de draagkracht is van de economie."

Liberia-Peters benadrukt nogmaals dat de Isla onderwerp van bespreking zal zijn volgende week in Nederland, maar dat de onderhandelingen zich nog bevinden in een heel vroeg stadium.

Ennia Caribe: goed 1990

WILLEMSTAD — Ennia Caribe heeft opnieuw een goed jaar achter de rug. Ondanks de verder groeiende concurrentie ziet het verzekeringsbedrijf de toekomst positief tegemoet. Dit staat in het jaarverslag over 1990.

Twee grote brandschades, één op Curaçao en één op Aruba, zorgden dat het schadepercentage in deze sector onder druk kwam. 'Maar dit is binnen aanvaardbare normen', aldus het jaarverslag.

Het premie-inkomen voor schadeverzekeringen nam met bijna tien procent toe, van 34,9 miljoen tot 38,3 miljoen. De herverzekeringskosten zullen voor Ennia Caribe toenemen, omdat de internationale herverzekeraars slechte resultaten hebben geboekt bij de orkaan Hugo en de voorjaarstormen in West-Europa.

De premieomzet voor levensverzekeringen steeg in 1990 met bijna 12 procent. De onderhandelingen met de STS, de vakbond van werknemers in de verzekering, over de nieuwe CAO zijn goed verlopen. De formele ondertekening van de tweejarig geldende CAO is vrij spoedig.

Eindexamens 1991

WILLEMSTAD — De laatste dag voor het weekend was geen gemakkelijke voor de examenkandidaten. Wiskunde voor de mavo- en handel voor de havoklanten. Gelukkig is het nu weekeinde en hebben ze even de tijd om op nieuw op te laden voor de komende - laatste! - examenweek.

Kinderachtig waren de opzetters van het examen Handel dit keer niet. De twee onderwerpen -liquiditeiten en interestberekeningen- waar de meeste leerlingen op nagelbijten en ploeteren kwamen niet aan de orde; ze konden opgelucht adem halen.

'Je kan die zodanig in elkaar zetten dat ze haast niet te maken zijn, daarom zijn ze daar zo bang voor, je moet wiskundig inzicht hebben', zegt Menno van der Velde, leraar op het Radulphus College. Een makkie dus? Nee, toch niet. 'Een pittig examen op goed niveau; je moest er echt even voor gaan zitten'.

De reacties van leerlingen waren gemengd. Sommigen waren uitgeteld en gingen wellicht een colaatje pikken bij Mac Donalds, anderen vertelden hun moeder dat ze het 'zo-zo' hadden gemaakt en weer anderen haalden hun neus op en zeiden: Easy, ik denk een negen. 'Ze waren niet ongelukkig', zegt Menno. 'Degenen die het moeilijk vonden, staan er ook vaak slecht voor'.

Maar ja, hoe weten wij nou of de leerlingen ongelukkig zijn over het examen. Misschien hangt het gros nu wel aan grootmoeders buik en hopen ze samen op een zesje.

LASTIG

Ook Robert Sillé, leraar op het Peter Stuyvesant College, vond het examen Handel op goed niveau. 'Misschien zelfs iets lastiger dan vorig jaar'. Leerlingen kregen een goed cijfer in elk geval niet cadeau. 'Ze moesten wel bewijzen dat ze een voldoende waard waren'.

Sommen zijn voor de meesten een lievelingskostje; van theorievragen moeten ze niets hebben. Dit keer hadden ze dus geluk, meer dan de helft bestond uit sommen. Ook op 'leg uit' vragen zijn ze niet echt gek. 'Dat zet ze tot nadenken, dan kunnen ze niet uitspuien over wat in het boekje staat'.

Dan kunnen dus de examenpatiënten van volgend jaar hun lol op, er wordt namelijk steeds vaker afgestapt van de standaardvragen. Over een onderdeel van vraag twee over obligaties gingen, denkt Menno, velen de mist in. 'Die was echt lastig'.

FOUT

Op één ding kunnen de wiskundeknobbels van de Marnix-mavo zeker rekenen: vraag 19 van de meerkeuzevragen heeft iedereen fout. Wilfrido Lovert, docent wis- en natuurkunde, is al begonnen met het nakijken van het examen dat naar zijn zeggen "een goed, maar niet al te moeilijk examen was."

Vooral het meerkeuzeonderdeel was gemakkelijk; de open vragen iets lastiger. "Iedereen die goed heeft geleerd, heeft dit examen voldoende kunnen maken", volgens hem.

Lovert constateert dat het niveau van het wiskunde-examen langzamerhand achteruit gaat. In vergelijking met wat hij de leerlingen onderwijst, zijn de examens aan de gemakkelijke kant. Toch verwacht hij dat er een paar onvoldoendes zullen vallen.

"De leerlingen verkijken zich juist op de gemakkelijke meerkeuzevragen, die ze vaak te snel invullen. Ook al zijn die te doen, je moet even een tekeningetje maken en je antwoord controleren. Hadden de examenkandidaten dat gedaan met vraag 19, waarbij ze de sinusregel moesten toepassen, dan hadden ze hem misschien goedgemaakt.

Gedeputeerde Faroe Metry:

"Ruimtelijke ordening en milieuzorg hand in hand"

WILLEMSTAD — Het milieu speelt een niet te verwaarlozen rol in de ruimtelijke ontwikkeling. Gedeputeerde Faroe Metry belast met r.o. benadrukte gisteren tijdens de milieudag dat daarmee terdege rekening wordt gehouden in de lands- en eilandsverordeningen op dit gebied.

Tevens wees hij op het in de maak zijnde Eilandelijk Ontwikkekingsplan (EOP) dat de aanzet moet geven om op structurele wijze de ruimtelijke ordening en milieuzorg op elkaar af te stemmen.

De noodzaak tot dit EOP komt voort uit het feit dat Curaçao steeds voller wordt. Tot nog toe is de bebouwing en het verspreiden van industrie over het eiland op een ongestructureerde manier gebeurd. Het EOP moet er in voorzien dat de ontwikkelingen in de toekomst beter worden gereguleerd.

MENTALITEIT

Metry signaleerde dat het groeiend milieubewustzijn door de overheid, bewoners en bedrijven nog veel te weinig vertaald wordt in een veranderd gedrag. Vaak wordt de aandacht gericht op grote milieuproblemen en wordt de noodzaak om te zorgen voor een gezond en schoon leefmilieu onderschat.

"Om daarin verandering te brengen zal naast het introduceren van allerlei plannen en wetten gewerkt moeten worden aan een algemene mentaliteitsverandering", aldus Faroe Metry.

De gedeputeerde ziet hierin niet alleen een taak weggelegd voor de overheid, maar ook voor de diverse andere groepen en organen die zich bezighouden op het gebied van milieu, waaronder ook de stichting Leerstoel voor Milieu en Ontwikkeling.



WILLEMSTAD — In het Holiday Beach hotel is gisteren een cursus gehouden voor 25 mensen die worden opgeleid tot begeleider van aids-patiënten en hun familie. De cursus is "uniek", aldus zuster Monica Kapel op de foto geheel rechts. Dr. Del Prado van Suriname, die ervaring heeft op dit gebied, gaf de cursus.

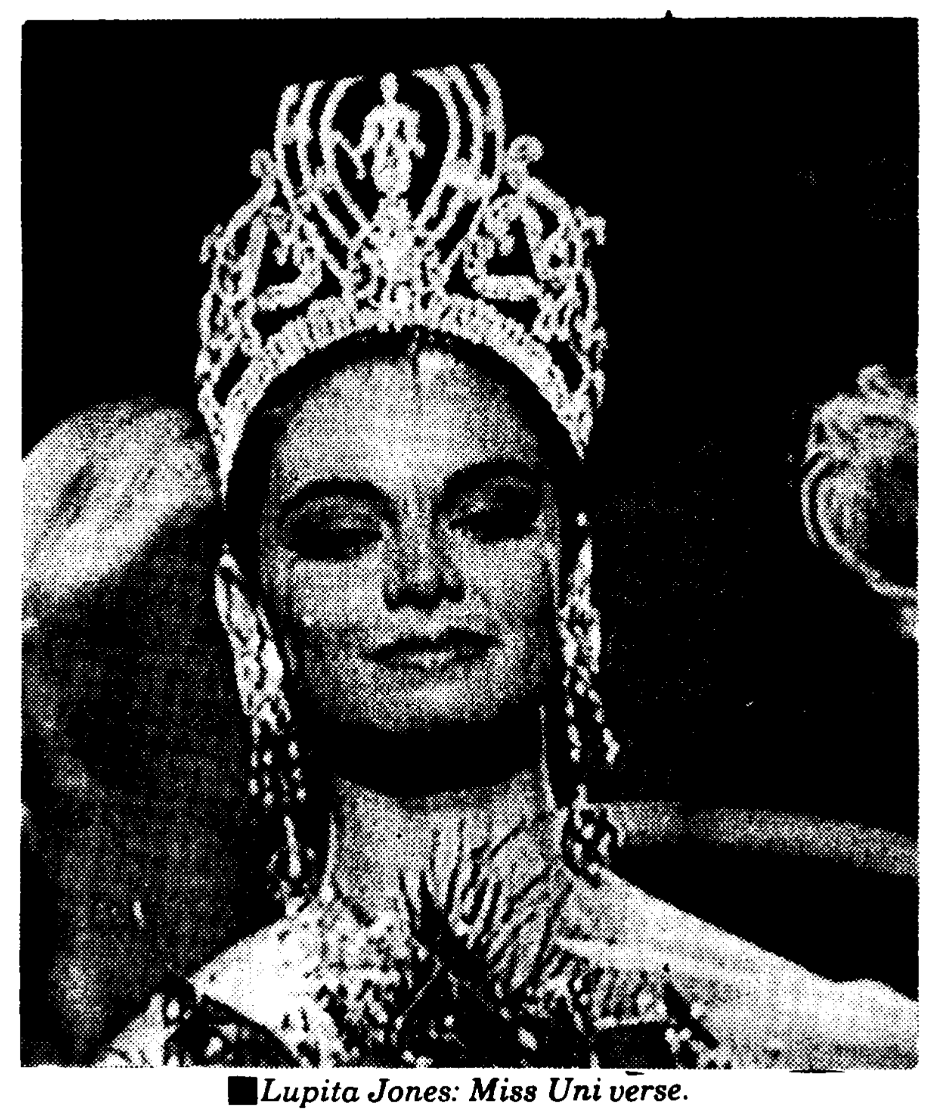
Knipwandeling

WILLEMSTAD —'Amigunan di Tera' organiseert morgenochtend een wandeling door het natuurgebied bij Landhuis Knip. Belangstellenden worden verzocht om 8.00 uur aanwezig te zijn op de parkeerplaats bij het strand Grote Knip.

Restauratie Guesthouse

ORANJESTAD — Op 2 mei is een begin gemaakt met de restauratie van het Government Guesthouse. Dit projekt wordt gefinancierd door de E.E.G. en maakt een integraal deel uit van het Tourism Development Programme van de Nederlandse Antillen, dat binnenkort ook in uitvoering zal gaan.

De Jong Construction N.V., een bedrijf van St.Eustatius zelf, zal het projekt gaan realiseren. Het Guesthouse bevindt zich in het hart van de kern van Oranjestad, de hoofdstad van St. Eustatius, en wordt beschouwd als een typerend voorbeeld van negentiende eeuwse koloniale architectuur. De kelder en de begane grond zijn beide in steen opgetrokken en de bovenbouw is van hout. Gezien de centrale ligging van het Guesthouse aan het enige geheel verharde stadspleintje zal deze een openbare, dan wel dienstverlenende funktie krijgen. In het Hoofdgebouw zullen een expositieruimte, kantoorruimte en een vergaderzaal worden ingericht. In het bijgebouw zal het toeristenbureau zich gaan vestigen. Het bakhuis zal worden ingericht als keuken.



Lupita Jones: Miss Universe.

Miss Curaçao bij mooiste tien

LAS VEGAS/WILLEMSTAD — Miss Curaçao, Jacqueline Krijger, behoort sinds gisteren tot de tien mooisten van de wereld. Tijdens de Miss Universe verkiezingen 1991 waar maar liefst ruim zeventig schonen aan deelnamen, wist Krijger tot de voorlaatste ronde door te dringen. Een unieke prestatie. Uiteindelijk bleven er drie mooisten over en werd Miss Mexico de nieuwe Miss Universe 1991.

Jong, mooi én intelligent. Ook dat laatste bleek een voorwaarde te zijn om tot de top van de Miss Universe verkiezingen door te dringen. De laatste test waarin de drie overgeblevenen aan de tand werden gevoeld over 'het grootste probleem van hun land', gaf blijkbaar de doorslag. Miss USSR sprak nauwelijks een woord Engels en voor haar was er gek genoeg geen tolk aanwezig. Bij deze 'persoonlijkheidstest' kon ze enkel wat stamelen over haar vrije land en dat ze 'happy' was. De charme van de Russin Julia Lemigova mocht niet meer baten. Onverbiddelijk kwam ze op de derde plaats terecht na Miss Nederland. De Miss Universe 1990, Angela Visser, had de 20-jarige Paulien Huizinga getipt als een van de kanshebbers 'omdat ze zo grappig en natuurlijk is'. De op een na mooiste beantwoordde de vraag 'wat vind je het grootste probleem in je land' met een pleidooi voor het milieu en het behoud van de natuur in Nederland. Maar de 23-jarige Lupita Jones uit Mexico wist met haar verhaal over vrije handel en de economie van haar land toch de gunsten van de Amerikaanse jury te bedingen.

Internationale Telecommunicatiedag

WILLEMSTAD — Op het moment dat de Miss Universe verkiezing gisteravond op de televisie werd uitgezonden, was de avondviering van de Internationale Telecommunicatiedag in het Holiday Beach Hotel, samen met het personeel van Telecuraçao/TDS.

Het streven naar integratie en decentralisatie moeten we doorzetten, zei de directeur van Landsradio, Russel Bernadina. 'Als wij het niet meemaken, zullen onze kinderen het doen'. Ook moet er hard doorgevochten worden om het doel, namelijk een optimale service te kunnen verlenen, te bereiken.

De telecommunicatie viert volgend jaar haar honderdjarig bestaan. In 1876 ontdekte Alexander Abraham Bell de telefoon; zestien jaar later,in 1892, kreeg Curaçao haar eerste telefoon.

'Doy' Gijsbertha

WILLEMSTAD — Gisteren is 'Doy' Gijsbertha met 428 stemmen gekozen tot nieuwe voorzitter van de Petroleum Werknemers Federatie Curaçao. Gijsbertha volgt oud-voorzitter Roque Koeijers op die de voorzittershamer de laatste 16 jaar in bezit had. Hij moest het met 271 stemmen afleggen tegen nieuwkomer Gijsbertha.

Nu bekend is geworden dat Venezuela een forse financiële bijdrage van Nederland eist voor modernisering van de Isla-raffinaderij op Curaçao, breken ook voor de PWFC moeilijke tijden aan. Het voortbestaan van de Isla-raffinaderij staat na het vertrek van de Shell in 1986 opnieuw ter discussie. Het werk van 1700 man Isla-personeel en 800 man permanent werkend voor aannemingsbedrijven komt hierdoor ernstig op de tocht te staan.

WILLEMSTAD — Gisteren werd in een bericht over de 'bake-sale' van de Dierenbescherming abusievelijk een opbrengst van de loterij van Nafl. 5000,- genoemd. Dit bedrag betrof echter de totale opbrengst van de 'bake-sale' en de verkoop van het winkeltje van de Dierenbescherming.

ORANJESTAD — — De posterijen Aruba zullen in 1992 met zes extra postzegel uitgiften komen, te weten: 31 januari: 100 jaar postdienst Aruba; 25 maart: Gelijkheidzegels; 27 mei: Solidariteitszegels 1992; 30 juli: Ontdekking van Amerika; 30 oktober: kinderpostzegels 1992 en 30 november: Natuurlijke bruggen.

Penvriend gevraagd

ORANJESTAD—Van de dertienjarige Torben Bertram, Kiefernbush 46, D-3043 Scheverding 4 Germany werd het verzoek ontvangen op Aruba een penvriend te zoeken.

Zijn hobbies zijn: watersport, verzamelen van postzegels en bankbiljetten van overal ter wereld, brieven schrijven en lezen. Hij spreekt en schrijft Duits en Engels en een beetje Latijn. Hij wil graag een jongen of meisje van zijn leeftijd om mee in contact te komen.

ORANJESTAD — De verdachte E.G. (31) heeft bij de politie bekend dat hij zijn vriendin Rufina Mardenborough (26) op 12 maart in de Village vermoord heeft. Nadat vorige week zijn bekentenis kwam na vele verhoren vond in tegenwoordigheid van de rechtercommissaris en het Openbaar Ministerie een reconstructie ter plaatse plaats. In eerste instantie meldde de dader bij de politie dat hij zijn vrien[...] dood had gevonden, di[...] daarop werd G. aangehou[...] als verdachte in deze [...]

Uit de sectie en het v[...] van het onderzoek kwam [...] te staan dat de [...] gewurgd werd. Tussen [...] partners was een hevige [...] denwisseling ontstaan [...] vechtpartij omdat de ma[...] het geheim met een Dom[...] caanse was gehuwd.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur, zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr. 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
DRIVE-IN: 20.30 uur **Havana**(comedy, 18 jr.); PRINCIPSAL: 20.30 uur Postcards from the Edge(comedy-drama, 18 jr.).

* * * * * * * * *

BOTICA (nachtdienst)
Pabao brug: del Puelo, tel.: 21253.

* * * * * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Santa Cruz: dokter van der Linde
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter B. Britt-Croes, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833

* * * * * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115.**

* * * * * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): **de wacht heeft dra L.G. Beke-Martinez, tel.: 24696.**

* * * * * * * * *

WIT GELE KRUIS ARUBA
ZUIGELINGENBUREAU (Koningstraat 22, tel.: 24444) dagelijks van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur
Maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag Santa Cruz (28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

* * * * * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * * * * *

AIDS-HOTLINE: Vragen? **Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.**

* * * * * * * * *

FADA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * * * *

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA: P.O. Box 1029, tel. 27808/48124.

* * * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
Oranjestad: 10.00 uur ds A. v.d. Doel (creche en zondaggschool); **Seroe Colorado:** 08.30 uur ds A. v.d. Doel.

* * * * * * * * *

TELE-ARUBA
ZATERDAG: 18:00 Our house; 18.49 Alf; 19.15Elsa Klench; 19.35 Big Story; 20.00 Nos cu nos; 21.00 CNN news; 21.20 Showbizz week; 21.40 Estreno; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

* * * * * * * * *

ZONDAG: 16.00 Studio Sport; 17.15 Paradise; 18.00 Sunday Movie; 19.30 Showtime; 20.30 Jesse Jackson; 20.15 CNN News; 21.35 Health week; 21.50 This week in Japan; 22.10 Ballet; 22.30 Week in review; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

* * * * * * * * *

Oduber: 'Geen sprake van curatele'

Vijfjarenplan vindt gunstig onthaal bij Hirsch Ballin

ORANJESTAD—Het nationale ontwikkelingsplan op Aruba voor de komende vijf jaren heeft in den Haag een gunstig onthaal gekregen, zo liet premier Nelson Oduber tijdens een persconferentie na zijn terugkeer horen. Voor dit plan zullen ontwikkelingsgelden, gelden van de EEG en lokale en internationale financiering gebruikt worden. Amigoe berichtte reeds uitvoerig over het geslaagde bezoek van de premier aan den Haag, als gevolg waarvan ex-president mr. Barend Biesheuvel Aruba en Nederland zal adviseren in de garantie problematiek.

Het nationale ontwikkelingsplan houdt een overzicht in wat de investering voor de komende vijf jaren zijn voornamelijk ten aanzien van de infrastructuur, verband houdende met het verdriedubbelen van het aantal hotelkamers op Aruba. De investeringen die gedaan moeten worden ten aanzien van WEB, de luchthaven, woningen, volksgezondheid, wegen en onderwijs kunnen onmogelijk op de begrotingen drukken. Volgens het IMF rapport moet Aruba de komende jaren investeringen van 400 tot 600 miljoen florin doen en daarom werd het vijfjarenplan opgesteld. In dit plan wordt uiteengezet hoeveel geld voor deze investeringen uit de begrotingen kan komen en hoeveel gefinancieerd moet worden. In dit verband haalde de premier aan de derde Aquaqchem waterfabriek. De eerste werd destijds gedeeltelijk met Nederlandse hulp en de ander met lokale en internationale hulp gefinancieerd. De twee fabrieken draaien al, terwijl de dere in december 1991 begint te draaien. Het plan dat aan Nederland werd voorgelegd is een macro- economisch plan dat ieder jaar aan de dan bestaande situatie wordt aangepast. Afspraken zijn gemaakt dat de overheidsuitgaven niet meer dan 5% stijgen en dit jaar de 7,5% niet zullen voorschijnen. Volgens de premier uitte het IMF-rapport waardering voor de wijze waarop de regering de overheidskosten heeft laten dalen. Premier Oduber kwam met Nederland tot een concrete overeenkomst en tijdens de besprekingen was er geen enkele discussie over verhoging van de ontwikkelingenshulp, temeer omdat ieder jaar bekend is dat dit bedrag lager wordt. Nederland zelf nam maatregelen van bezuiniging om haar kosten te drukken. Ten stelligste ontkende de premier dat zijn delegatie naar Den Haag was gegaan om te 'bedelen', dat is pertiment net het geval. 'Wij hebben Nederland in geen enkele vorm aanvullende financiering gevraagd', aldus de premier. Hij vertelde de pers dat er voor dit jaar nog een bedrag van 17 miljoen florin beschikbaar is voor ontwikkelingshulp.

GEGEVENS

Er ontbraken nog enige gegevens. Met minister Hirsch Ballin werd afgesproken dat deze gegevens zo snel mogelijk beschikbaar komen, uiteindelijk 1 augustus aanstaande. Binnenkort zal de regering de Staten en bevolking inlichten over het vijfjarig plan, dat door Nederland gunstig werd ontvangen. Uitvoerig stond de bewindsman nog stil bij de problemen die rond de gegeven garanties dreigen. Met nadruk stelde de premier dat deze kwestie alle aandacht van zijn regering heeft en dat een oplossing wordt gezocht, waardoor het volk hiervoor niet behoeft op te draaien. Het feit dat destijds teveel aan garantie werd gegeven, tegen alle adviezen in, werd eveneens naar voren gebracht. Hij benadrukte dat het risico van de garanties voor Aruba bijzonder gevaarlijk is, daarom dient zonder uitstel het gehele project van de garanteis onder de loep te worden genomen en vooral te worden uitgezien naar restructureren van deze garanties, waarbij mr. Barend Biesheuvel aan premier Oduber en minister Hirsch Ballin toezegde Aruba behulpzaam te zullen zijn. Ieder weldenkend mens zal beseffen, dat dit totaal niets te maken heeft met 'onder curatele' stellen.

Eerste sleutel Le Mirage





■ PONTON Bij het 'Le Mirage residence' project van de Real Tec Groep aan de Kuwkisastraat te Ponton werd het eerste huis van de koper overhandigd door overdracht van de sleutel (zie foto). Het betreft de familie Belotti uit New Jersey, die reeds vele jaren Aruba bezoekt. Het project -744 woningen met een investering van ruim 15 miljoen dollars- verloopt uitstekend. Vele huizen werden aan buitenlanders en lokale mensen verkocht.

Statenvoorzitter vs. ochtendblad

ORANJESTAD— Voor de rechter dient aanstaande maandag een rechtszaak, die de voorzitter van de Staten Felix Flanegien aanhangig heeft gemaakt tegen de redacteur/ directeur van het ochtenblad 'Di Nos', Toty Arends. De Statenvoorzitter is van mening dat 'Di Nos' hem in een artikel beledigd heeft, terwijl aan de andere kant Toty Arends van mening is dat dit een wijze van intimidatie is en de persvrijheid in gevaar brengt.

Di Nos beschuldigt de voorzitter van de Staten dat om persoonlijke reden hij de kwestie van aanleg van een kanaal te Noord niet op verzoek van de oppositie wilde behandelen. Di Nos beschuldigde zelfs de Statenvoorzitter dat hij de stukken over deze zaak had achtergehouden.

De Statenvoorzitter verzocht Di Nos om rectificatie, toen dit niet gebeurde, spande hij een rechtszaak aan. Toty Arends vindt het een vreemde zaak dat de Statenvoorzitter niet tegen de statenleden Marco Christiaans en Eddy Werleman optrad die bij verslag over Statenvergadering hetzelfde verklaarden.

De Statenvoorzitter wordt bijgestaan door mr. Monique Fingal van het advocatenkantoor Croes & Wever terwijl Toty Arends wordt bijgestaan door statenlid / advocaat Watty Vos.

Concurrent doet meer aan marketing

'Aruba moet beurs trekken voor promotie toerisme'

ORANJESTAD -- In kringen van de AHATA is men de mening toegedaan dat voor promotie en marketing van Aruba meer geld beschikbaar moet komen, vooral omdat andere bestemmingen die ook meer hotelkamers erbij kregen hun bedragen hiervoor verhoogd hebben. Zo besteedt Bermuda aan advertenties 10 miljoen dollars, en de Bahamas 13 miljoen dollar. Bermuda heeft 4300 kamers, Puerto Rico 7800, Jamaica 14.900 en de Bahamas 14.952 kamers. In ' Inner views' komt de AHATA tot de conclusie dat het geld dat Aruba besteedt aan advertenties enz. niet in verhouding staat tot het aantal kamers dat Aruba beschikbaar heeft. De AHATA komt daarom met de volgende voorstellen: 1. De advertentiebudgets verhogen meer in overeenstemming met onze concurrenten en omstandigheden; 2. meer creatieve boodschappen geven en 3. Gezamenlijk adverteren. Uitvoerig staat 'Inner Views ' stil bij de huidige situatie en groei van het toerisme. In vijf jaar tijd -- van 1984 tot 1989 -- steeg het aantal toeristen van 206.700 naar 344.300, een totale stijging van 66.5 % of wel 13.3 % per jaar. Ofschoon de groei van het toerisme op Aruba sneller ging dan in andere gebieden, bleef het aandeel van de markt steeds op 3 %. Het doel van de AHATA is het aantal bezoekers en overnachtingen van de gasten te laten toenemen. In dit verband moet niet vergeten worden dat in verhouding tot de verschillende hotelprojecten Aruba gelijk of groter zal zijn dan Puerto Rico, US Virgen Islands, St.Maarten, Bermuda en Barbados. Alleen Bahamas, Dominicaanse republiek en Jamaica zullen groter blijven. Gewezen wordt tenslotte op het feit dat 1991 voor de toerisme-industrie een moeilijk jaar zal worden. De regering van de Verenigde Staten heeft officieel een recessie erkend, waarbij vooral het noordoosten -- de favorieten van Aruba -- het meest getroffen werd. De mensen willen blijven reizen maar zij kunnen een reis naar Europa later schieten om het dichterbij te zoeken. Die gebieden met het beste produkt zullen daarbij het meeste aan bod komen. De AHATA verwacht dat gezien het afgelopen jaar ook dit jaar de vooruitgang op Aruba zich zal blijven voortzetten.

Opening Teleshop



■ PALMBEACH— Op de internationale telecommunicatiedag heeft de minister van Verkeer en Communicatie Elio Nicolas tegenover het Americana hotel, naast Steamboat restaurant, aan de Palmbeach een Teleshop geopend. (zie foto) Zowel de waarnemend directeur van Setar Patricio Nicolas, president-commissaris Boy Escalona en de bewindsman benadrukte het belang van de opening van deze telshop midden in het hotelgebied, waardoor onder meer aan de toeristen een nog betere communicatie-service kan worden gegeven.

Aruba in Las Vegas



■*ORANJESTAD —Aruba was onlangs vertegenwoordigd op de 4de jaarlijkse International Travel Industry EXPO (ITIX), in het Sands EXPO & Convention Center, te las Vegas, Nevada. In de stand waarmee Aruba deelnam, werd de nodige informatie verstrekt door Simon Oduber Jr, vertegenwoordiger van Directie Toerisme, te New York; de heer Alberto,vertegenwoordiger van Aruba Concorde Hotel te Miami; Ann Johnson, vertegenwoordigster van Bushiri Beach Resort in de VS; en Adwina Arends, vertegenwoordigster van La Cabana Beach & Racquet Club. De Itix-travelshows wordt jaarlijks bezocht door reisagenten, tour operators, wholesalers, incentivegroepen, verenigingen en andere instanties die te maken hebben met de toerisme-industrie.*

AVP hekelt knieval MEP voor Nederland

'WEB en luchthaven moeten draaien op eigen inkomsten'

ORANJESTAD— Van de Arubaanse Volkspartij (AVP) werd een eerste analyse ontvangen over de financiële problemen van Aruba. De AVP besloot hiertoe vanwege de vernederende houding van de huidige regering in Nederland. Dat Aruba nu onder 'curatele' werd geplaatst was met een nomaal beleid van onze nimmer nodig geweest. De AVP beklemtoont nog eens dat het geheel niet nodig was zoals de minister-president beweert, de Nederlandse regering hier bij te betrekken.

INFRASTRUCTUUR

Veel wordt er gesproken over de financieringbehoefte voor het aanpassen van de infrastructuur aan de nieuwe situatie waarbij Aruba tussen de zes en zevenhonderdduizend toeristen per jaar zal moeten kunnen ontvangen.

Verreweg het belangrijke hierbij is de voorziening van voldoende capaciteit voor de levering van water en electriciteit en het zorgdragen voor de nodige wijzigingen aan het vliegveld.

Indien niet op tijd gezorgd zou worden voor de uitbreiding van het WEB zou de levering van voldoende water en electriciteit voor de toeristenindustrie in gevaar komen. Dit heeft de vorige regering onderkend en de nodige voorzieningen werden getroffen zonder dat Aruba aan het bedelen moest. Voor het aanpassen van het WEB was zelfs een compleet plan klaar, de beslissingen waren genomen en reeds gedeeltelijk in uitvoering. Een nieuwe waterfabriek was besteld en zou indien deze niet geannuleerd was, zonder vertraging opgestart zijn. De financiering hiervan vindt plaats door leveranciers krediet en wordt door het bedrijf zelf terug betaald. Het hele bedrijf zou naar het industrieterrein van de Lago verhuizen en daar zou de gloednieuwe electriciteitscentrale van Lago opgestart worden. Deze was met dit plan in gedachte van de Lago overgenomen. De werkzaamheden aan de nieuwe plant waren al gestart. Deze opzet zou er zorg voor dragen dat de toelevering van water en electiciteit, ondanks de sterk groeiende vraag geen moment in gevaar zou komen. Er waren al een aantal aanbieding binnen voor de verhuizing en bouw van de nieuw op te zetten centrale. Ook hier werd helaas alles teruggedraaid door de huidige regering. De beslissing om de centrale te verplaatsen werd teruggetrokken, de electricitietscentrale van de Lago werd Coastal cadeau gedaan samen met een voor Coastal zeer aantrekkelijk contract tot levering van electriciteit. De bestelde waterfabriek werd afgezegd om maanden later toch weer besteld te worden.

De problematiek die hier speelt is een duidelijk fundamenteel verschil van mening tussen de AVP en de MEP. De MEP-Regering wil het bedrag dat nodig is om de aanpassingen uit te voeren gaan lenen en wil daarbij de Nederlands Arubaanse overheid betrekken. De AVP-Regering was doende de opbouw van de nieuwe centrale commercieel te financieren. Indien het WEB een efficiënte opzet heeft is financiering geen probleem.

Nu dat de huidige regering het WEB heeft volgestopt met meer dan honderd nieuwe werkkrachten (als beloning voor de verkiezingscampange), is gezonde financiering niet meer mogelijk. Het hierboven geschetste is de werkelijke problematiek van het WEB. Binnenkort zullen we een zelfde weergave van feiten horen van de Nederlanders die de onder curatelestelling komen uitvoeren.

LUCHTHAVEN

De huidige Regering ondervindt de groei van onze service industrie als een last en weet geen oplossingen te vinden voor de daarmee samenhangende problemen. Een van de zaken waarover steeds gesproken wordt is dat de financiële nood bij de aanpassingen van onze luchthaven zodanig georganiseerd moet zijn, dat alle aanpassingen gefinancierd kunnen worden op grond van de inkomsten door de luchthaven zelf.

Aanbieding van de verschillende bouwbedrijven waren bij de vorige Regering al binnen. De gedachte van de huidige Regering is constant gericht op financiering uit ontwikkelingshulp. Financiering van een goed draaiende luchthaven zoals deze enige jaren geleden was, is geen enkel probleem. Een luchthaven echter waar de minister op onverkwikkelijke wijze de directeur bejegent, waar tientallen mensen in dienst genomen zijn die elkaar continu voor de voeten lopen leent zich ten ene male niet voor commerciële financiering.

Het zal duidelijk zijn dat voor de financiering van WEB noch luchthaven een zo afkeurenswaardige houding van de Regering nodig was. De AVP zal in een serie artikelen per onderwerp laten zien dat wij zelf zonder al te grote moeilijkheden onze eigen zaken hadden kunnen regelen.

Selectie softballers Cuba

SANTA CRUZ—Aanstaande maandag om half acht wordt in de Sporthal te Santa Cruz weer een test gehouden door het Comite Olympico Arubano in verband met de uitzending van een softbaldelegatie naar Cuba.

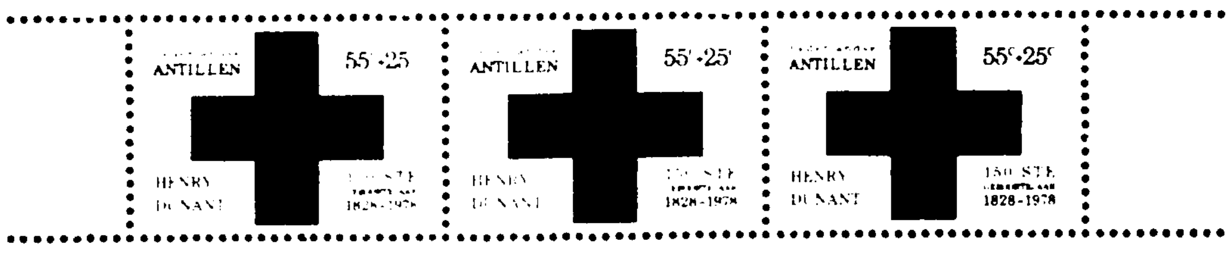
Wie niet aan de test deelneemt kan niet mee naar Cuba. Woensdag 22 mei om acht uur wordt in het Wilhelminastation een vergadering gehouden van de twintig spelers van de voorselectie met technici en bestuursleden. Uiteindelijk zullen achttien spelers worden aangewezen. Het derde trainingsprogramma wordt verzorgd door Crismo Angel.

De selectie bestaat uit de volende spelers: Gregory Manual, Lorenzo Koolman, Henk Arnold, Albertico Kock, Frederick Krozendijk, Thomas Leon, Efrem Orman, Juancito Schwengle, Inocentio Matos, Luis Boekhoudt, Luis Tromp, Marlon Thode, Wilbert Maduro, Pedro de Windt, Reginald Williams en Enrique Maduro.Voorts manager Turso Tromp, coach: Jaun Tromp en Richard Deluvio, trainer Crismo Angela en assistent Minguel Tromp.

Rode Kruis 60 jaar Masha Pabien

Voor een uitgebreid artikel over het Rode Kruis zie pag. 1 van Napa

HENRY DUNANT



1828–1978



■ *ALBERTO MANCINI: in grootse vorm*

16-Jarige Huber verslaat Argentijnse

Jonge Duitse maakt einde aan zegereeks Sabatini

BERLIJN - Leidde het bereiken van de meerderjarigheid tot een breuk in de tenniscarrière, of was het toeval, dat Gabriela Sabatini een dag na haar 21ste verjaardag in Berlijn werd uitgeschakeld? De vijf jaar jongere Duitse Anke Huber maakte vrijdag met 7-5 6-3 een einde aan een serie van zestien Argentijnse overwinningen.

Aan het feestvieren kon het niet liggen. "Na het avondeten ging ik vroeg naar bed", gaf Sabatini na afloop de pers rekenschap. "Ik had toevallig mijn dag niet. Zij wel. Dan kan zoiets gebeuren." In haar ontgoocheling was de Argentijnse niet alleen.

Voordat 's werelds nummer drie in de kleedkamer verdween, had de kittige Française Julie Halard al met 6-0 5-7 6-3 een einde gemaakt aan de inmenging van de nummer vijf Mary Joe Fernandez. Dat alles ten nadele van Steffi Graf, die niet meer voldoende bonuspunten kan binnenslepen om Monica Seles de eerste plaats op de wereldranglijst te ontnemen.

Sabatini's verlies kan het best worden omschreven als het verhaal van twee steden. Verleden week in Rome liet zij op weg naar de titel slechts dertien games liggen en haar tegenstandsters vonden dat ze zelden beter had gespeeld. Maar in Berlijn bleek tegen de terriërachtige Huber weinig of niets van die klasse. Vooral haar service was beneden peil. In elf service-beurten werd ze achtmaal gebroken.

In de eerste set had Huber bij 5-3 al een setpoint, bij 5-4 een tweede. De Argentijnse werkte ze weg, kwam nog op 5-5 om vervolgens de set alsnog te verliezen. Mocht Sabatini het idee hebben gehad sterk terug te komen, dan werd dat goede voornemen door een stevige regenbui weggespoeld.

LATE OPLEVING

Na een half uur onderbreking liep Huber uit naar 5-1. De Duitse had nog even moeite met een late opleving van de Argentijnse, maar zette goed door. "Met zo'n overwinning verliest men eindelijk het respect voor de hele groten. Dat is ongelooflijk belangrijk", sprak de zestienjarige.

In Rome werd pas een dag later bekend, wat de oorzaak van Koevermans nederlaag tegen Mancini was: een stuk brood. Een toeschouwer raakte de Nederlander ermee, toen deze bij 0-6 6-4 5-4 en 30-15 een gemakkelijke smash sloeg, die hem twee matchpunten had moeten opleveren. Scheidsrechter Ings vond echter dat Mancini door het incident was afgeleid en gaf een let. Koevermans serveerde opnieuw, verloor het punt, de game en de wedstrijd.

Vrijdag werd het aantal geplaatste spelers nog verder gereduceerd. Andrej Tsjerkasov, een van de drie overgebleven reekshoofden, werd door Goran Prpic met 6-7 (3-7) 5-7 uitgeschakeld. Na drie onderbrekingen wegens regen maakte de Joegoslavische speler in de tweede set een achterstand van 3-5 goed om vervolgens de laatste twee games op love te winnen.

Frankrijk blijkt zoveel ontzag te hebben voor de kunsten van Prpic op gravel, dat zij voor de halve finales van de Daviscup tegen Joegoslavië op 20 t/m 22 september aanstaande hebben gekozen voor de snelle greenset-baan van Pau. In de halve finales komt Prpic uit tegen de als negende geplaatste Emilio Sanchez. In de andere halve eindstrijd ontmoet Alberto Mancini de winnaar van Bruguera - Santoro.

WEER TWEE TREFFERS VAN BRAZILIAANSE SPITS

FC Groningen: laatste hindernis naar titel?

Ruime overwinning PSV op Fortuna overtuigend: 3-0

SITTARD - PSV zou best eens kampioen kunnen worden. Bij de souverein gewonnen uitwedstrijd tegen Fortuna (3-0) bleek uit niets dat de ploeg van Robson zich aan het slot van het seizoen nog zal laten verrassen. Al moet in de competitie van Nederland uiteraard niets worden uitgesloten.

PSV, in punten gelijk maar met een beter doelsaldo dan Ajax, heeft nog één zorg. De uitwedstrijd tegen FC Groningen, waarvoor echter op de een na laatste competitiedag niets meer op het spel zal staan. Thuiswedstrijden tegen FC Twente en Volendam mogen normaal gesproken geen problemen opleveren. Ajax speelt nog tegen Feyenoord, Vitesse (thuis), Volendam en SVV (uit).

In Sittard had PSV de laatste twee seizoenen nog verloren. In de vorige competitie zelfs met 1-4, vooral dankzij drie treffers van de inmiddels bij Feyenoord belande Brit Farrington. De zogenaamde "angstgegner" Fortuna deed vrijdagavond vrijwel niets goed. Het offensief na rust duurde welgeteld vijf minuten. PSV reageerde onmiddellijk door de tweede en beslissende treffer (van Ellerman) te maken.

Ook het ontbreken van de internationals Koeman en Van Aerle was niet van invloed op het spel van de tot voor kort wisselvallige Eindhovenaren. De Jong en Chovanec, ook internationals, namen de rollen moeiteloos over. Soms is het van nut mokkende topvoetballers als reserve achter de hand te hebben.

RAMPZALIG

De Eindhovenaren hadden de wedstrijd alleen al in de eerste helft moeten beslissen. De kansen daartoe waren volop aanwezig. Verdedigend speelde Fortuna rampzalig, in het offensief was de ploeg onzichtbaar.

Samuel speelde hard maar verre van foutloos tegen de nuttige Scheepers, scholier Vergoossen kreeg werkelijk geen voet aan de bal tegen de ster Romario. Bovendien waren alle Limburgse verdedigers goed voor minimaal een foutieve terugspeelbal, waaruit PSV had kunnen toeslaan.

Verrassend was de overmacht van de Eindhovenaren niet. Fortuna is na de winterstop teruggevallen van subtopper tot degradatie-kandidaat. Van de laatste veertien duels won de ploeg van Berger er slechts één, thuis tegen NEC.

Dat de ploeg waarschijnlijk behouden blijft voor de eredivisie, komt omdat uit de laatste drie wedstrijden (NEC, Sparta, MVV) voor PSV vier punten werden gesprokkeld.

Dat is in de periode dat John Linford terugkeerde uit zijn café in Engeland. Of het een met het ander verband houdt valt te betwijfelen. Tegen PSV raakte Linford, ten onrechte vaak omschreven als typische Britse spits, alleen benen van tegenstanders. Wat trainer Berger bezielt hem op te stellen, bleef ditkeer onduidelijk.

SNELLE TREFFER

De snelle treffer van PSV paste in het beeld van het duel. Na drie minuten kopte Ellerman op de lat na een verre pass van Vanenburg. Romario was attent in de rebound. Het was alweer zijn 22e dit seizoen. PSV maakte niet de fout als tegen Vitesse en MVV, toen door ongeconcentreerdheid een zeker lijkende voorsprong werd weggegeven.

De ploeg bleef op enkele korte periodes na het duel controleren, zonder kansen aan de Limburgers, die eigenlijk nergens recht op hadden, weg te geven. Een goed schot van Mordang werd gekeerd door Van Breukelen, Maessen en Linford kwamen net een beslissend stapje tekort, toen de Eindhovense verdedigers even uit balans waren.

In de 63 minuut besliste Ellerman uit een counter de strijd. Het doelpunt werd ingeleid door Scheepers en Romario, dit maal alles behalve zelfzuchtig. In de slotminuut maakte de Braziliaan er zelf nog wel 3-0 van.

Eclatante winst Utrecht

UTRECHT - FC Utrecht kan Europees voetbal bijna niet meer mislopen en FC Groningen kan de laatste titelaspiraties wel vergeten. Dat was de conclusie na de open strijd vrijdagavond tussen beide clubs. Utrecht won afgetekend en verdiend met 4-0 van Groningen dat de vierde en grootste competitienederlaag leed.

Smolarek opende de score in het aardige duel al in de achtste minuut. Uit de eerste hoekschop van de thuisclub, gesteund door veel publiek, maakte de Pool van dichtbij zijn negende competitietreffer. De voorsprong had bij rust al veel groter kunnen zijn, maar Smolarek en De Kruif misten goede mogelijkheden.

Groningen was aanvallend nauwelijks gevaarlijk hoewel bij Utrecht de sterke voorstopper De Kock wegens een schorsing ontbrak. Van Diemen stond daardoor op de positie van vrije verdediger Liesdek, die op zijn beurt de Joegoslaaf Djurosvki (spelend in maillot) onzichtbaar maakte. Van der Meer liet Meijer haast niet gevaarlijk worden.

Alleen vlak voor rust had de Groningse spits een kans, maar Van Ede redde, evenals op de rebound van Bos. Zonder de geschorste Wilson en de geblesseerde Veenhof en Ten Kate trachtte Groningen tevergeefs de achterstand weg te werken. Het had daarbij een kwartier na de pauze pech toen de bal uit een afstandsschot van Huizingh zowel op de paal als lat belandde.

Utrecht kon de voorsprong vrij gemakkelijk consolideren en zo voor de dertiende keer deze competitie achter de nul houden, een recordevenaring. De formatie van bejubelde succestrainer Fafié bezorgde Groningen in de tweede helft zelfs een afstraffing.

EIGEN DOEL

De thuisclub kreeg daarbij eerst de hulp van aanvoerder Jan van Dijk van Groningen, die ten einde raad zijn eigen doelman Lodewijks met een kopbal à la Bep Bakhuis passeerde. Daarna bezorgden de linkspoten Ploegboer (na een prachtige aanval) en Smolarek (schitterende knal) Utrecht de grootste competitiezege. Het gat met de naaste concurrenten FC Twente en Vitesse groeide daardoor tot vier punten. Zo spelend als tegen Groningen komt Utrecht het derde UEFA-cup ticket toe.

Alberto Mancini in grootse vorm

Mark Koevermans gaat strijdend ten onder

ROME - Mark Koevermans is in de derde ronde van het tennistoernooi in Rome strijdend ten onder gegaan. Hij herstelde zich tegen de Argentijn Alberto Mancini voortreffelijk na een heel slecht begin, maar zwichtte toch in de tiebreak van de derde set: 0-6 6-4 6-7.

Koevermans, die zich op zijn favoriete gravel steeds beter in zijn element voelde, baarde op het complex van Foro Italico op de 'Straat van de gladiatoren' opzien door achtereenvolgens de Duitser Michael Stich en de Spanjaard Juan Aguilera uit te schakelen.

In de laatste avondpartij, die bij kunstlicht werd gespeeld, kon de 23-jarige Koevermans aanvankelijk helemaal niet in zijn ritme komen. Mancini speelde net zo uitgekookt als in het jaar 1989, toen hij als een komeet naar voren kwam en zelfs de negende plaats op de wereldranglijst haalde.

Vorig jaar kon de Zuidamerikaan de weelde kennelijk niet dragen. Zijn resultaten werden zienderogen slechter en hij zakte zelfs naar een plaats tussen de 100 en 150.

Mancini, die op tweede pinksterdag 22 jaar wordt, won zeven games achtereen (6-0 1-0) voordat Koevermans wat terug kon doen. De eerste gamewinst gaf de altijd voor de punten knokkende Rotterdammer vleugels. Hij was ineens de gelijke van Mancini, die moest toezien hoe Koevermans de tweede set met 6-4 greep.

DERDE SET

In de beslissende derde set had Koevermans lange tijd de beste kansen. Hij stond zelfs met 5-4 en 30-15 voor, toen het hem even niet meezat met een scheidsrechterlijke waarneming. In plaats van matchpoint werd het 30-30 en 30-40. Na lange slagenwisselingen, met Mancini telkens op voordeel, moest de met zijn service worstelende Koevermans de Argentijn na een doorbraak weer naast zich dulden (5-5).

Na 5-6 maakte Koevermans op love 6-6, waarna de tiebreak de beslissing moest brengen. Koevermans palmde het eerste punt in, maar raakte daarna het spoor bijster. Hij verloor de tiebreak met 1-7 en bleef zo op een prijzengeld van 24.000 gulden staan. Mancini treft in de kwartfinales zijn landgenoot Horacio de la Peña.

Bij de afvallers in de derde ronde hoorden de Oostenrijker Thomas Muster en de Amerikaan Jim Courier. Muster, winnaar van het vorig jaar en in deze editie te sterk voor Paul Haarhuis, ging in drie sets ten onder tegen de Joegoslaaf Goran Prpic. De als zesde geplaatste Courier was niet opgewassen tegen de Sovjetrus Andrej Tsjerkasov. Voor de laatste acht plaatsten zich voorts Santoro (Fra), Bruguera, Emilio Sanchez (Spa) en Fromberg (Aus).

Treffers (2-0) na rust

Moeizame winst Finland op Malta

HELSINKI - Finland heeft moeizaam de eerste overwinning in de kwalificatieronde voor het toernooi om de Europese titel geboekt. In Helsinki werd het zwakke Malta met 2-0 verslagen. De doelpunten in de eenzijdige wedstrijd vielen na de rust.

De eerste helft in het stadion van Helsinki, waar amper 5000 mensen toekeken, gaf meer fouten dan goed voetbal te zien. Finland ontwikkelde een groot overwicht, maar de vier spitsen toonden zich weinig slagvaardig. Het uiterst behoudende Malta loerde slechts op de counter.

Halverwege kon de snelle Hubert Suda, de maker van het Maltese doelpunt in het eerste duel (1-1) in november, bijna profiteren van een slappe terugspeelbal. Doelman Olli Huttunen voorkwam een achterstand.

Na de rust werd de strijd iets feller. Vleugelspits Petri Jarvinen, terug van een blessure, brak in de 51ste minuut het taaie verzet van Malta, 1-0. Twee minuten voor tijd bepaalde Jari Litmanen met een kopbal de eindstand op 2-0.

Op 5 juni treedt Finland in Helsinki tegen Nederland aan.

Stand:

Nederland	5 8 (13-01)
Portugal	5 7 (09-03)
Griekenland	3 4 (07-04)
Finland	4 4 (03-03)
Malta	7 1 01-22)

TOKYO - De Braziliaan Zico gaat in Japan voetballen.

Hij tekent deze week een contract voor de tweede-divisieclub Sumitomo Metal FC.

Zico, in zijn topdagen "Blanke Pele" genoemd, is intussen 38 jaar. Hij speelde in Brazilië alleen nog op laag niveau. Het contract in Japan is goed voor anderhalf miljoen dollar, een kleine drie miljoen gulden. Zico speelde voor Brazilië bij de wereldkampioenschappen van '78, '82 en '86.

Op zoek in vuilnis van Lima



■ *LIMA - Op de vuilnisstortplaatsen bij de Peruaanse hoofdstad zijn steeds wel mensen aan het zoeken naar dingen welke zij nog kunnen gebruiken. In dit geval houdt een hond de wacht bij een vrouw die alle waarschuwingen voor cholera aan haar laars lapt. Volgens de deskundigen zij deze stortplaatsen namelijk een der haarden van de cholera-epidemie welke al bijna vijftienhonderd mensenlevens heeft geëist in Peru.*

(AFP satellietfoto)

De SPAANSE spoorwegmaatschappij Renfe heeft 70 treinstellen besteld bij een consortium van Caf uit Spanje, Mitsubishi uit Japan, Abb uit Duitsland en drie Spaanse dochterbedrijven van Gec-Alsthom. De order heeft een waarde van 339 miljoen dollar.

Zuid-Afrika en Namibia over Walvisbaai:

Overleg over gemeenschappelijk bestuur

WINDHOEK - Zuid-Afrika en Namibia hebben gesproken ov[er] het vestigen van ee[n] gemeenschappelij[k] bestuur over Walvisbaa[i] een Zuidafrikaans[e] exclave in Namibia. D[it] hebben zij vrijdag in ee[n] gezamenlijke verklarin[g] bekendgemaakt.

Namibia betwist het Zui[d]afrikaanse bestuur over [de] havenstad. Walvisbaai is [de] enige haven in Namibia d[ie] aan diep water ligt. De tw[ee] landen hebben gedurend[e] twee dagen over de toekom[st] van Walvisbaai gesproke[n]. De onderhandeling[en] werden gevoerd door de Zui[d]afrikaanse minister van Bu[i]tenlandse zaken, Roel[of] Botha, en zijn Namibisch[e] collega Theo-Ben Gurigab.

Een eerdere gespreksron[de] die in maart in Zuid-Afri[ka] was gehouden, had geen resu[l]taat opgeleverd. Minist[er] Gurigab had toen verklaa[rd] dat het bezit van Walvisba[ai] voor Namibia "een zaak v[an] leven of dood" was.

650 MILJOEN INDIERS STEMMEN

Anderhalf miljoen man politie op been

Spanning neemt toe en ook angst voor geweld

NEW DELHI - In India stijgen de prijzen van wapens en munitie met het naderen van de parlementsverkiezingen van volgende week pijlsnel, nog sneller dan het kwik in de thermometer die nu al 44 graden Celsius aanwijst. Vooral in de noordelijke staten Bihar en Uttar Pradesh maken naar verluidt illegale wapenfabrikanten overuren om te voldoen aan de vraag.

Met de nog toenemende temperatuur worden de mensen prikkelbaar en bereiken de verhitte gemoederen nu eenmaal snel het kookpunt. Alleen al in de staat Bihar zijn de afgelopen dagen 44 mensen gedood. Woensdag werd hier ook een verkiezingskandidaat vermoord en liepen mensen verwondingen op toen de politie vervolgens op de rouwende menigte schoot.

Ook is men in India de gewelddadige parlementsverkiezingen en de godsdienstrellen van vorig jaar nog niet vergeten. In de zuidelijke stad Hyderabad zijn verlaten en geplunderde huizen stille getuigen van de bloedige botsingen tussen Moslims en Hindu's nadat laatstgenoemden een moskee wilden afbreken in de stad Ayodhya. En nog steeds heerst er de angst.

Drie dagen hebben de 650 miljoen stemgerechtigden volgende week op 20, 23 en 26 mei om voor de tweede maal binnen achttien maanden een nieuwe (derde) regering te kiezen. Uit veiligheidsoverwegingen worden in de vanouds roerige deelstaten Assam en Punjab pas in juni verkiezingen gehouden. De regering heeft dan tijd om extra veiligheidstroepen op de been te brengen. New Delhi is zo bang voor onlusten dat ze van plan is om anderhalf miljoen politie en paramilitaire troepen in te zetten. Een deel van hen zal volgende week met de stembussen door het land meereizen om de orde te handhaven.

Vlak voor het einde van de verkiezingscampagne raakten de gemoederen donderdag verder verhit toen de verschillende partijen elkaar beschuldigden van moord. De militante Hindupartij Bharatiya Janata partij (BJP) beschuldigde de links georienteerde Janata Dal ervan verantwoordelijk te zijn voor de moord op haar kandidaat in Bihar. Maar de Janata Dal ontkende dit ten stelligste en beschuldigde de BJP er juist van verantwoordelijk te zijn voor het toenemende geweld. Volgens de Janata Dal zet de BJP aan tot agressie tegen de 120 miljoen Moslims die in India leven. Ook India's grootste partij, de Congrespartij, opende de aanval op de BJP. De partij van ex-premier Rajiv Gandhi beschuldigde de BJP ervan financiële steun te ontvangen van Hinduistische organisaties in de Verenigde Staten om via de zwarte markt haar verkiezingscampagne te bekostigen. De gemoederen raken met deze beschuldigingen uiteraard nog meer verhit met alle mogelijke gevolgen vandien.

MOSKOU - De Sovjet-politie heeft vrijdag een soldaat gearresteerd die ervan wordt verdacht eerder deze maand de butler van de Amerikaanse ambassade te hebben vermoord. De politie zoekt nog naar een medeplichtige, zo meldde de krant Moskovskaja Pravda. Gestolen goederen van de vermoorde Amerikaan zijn bij de gearresteerde thuis teruggevonden.

Van spionage beschuldigd

Levenslang voor Britse ingenieur in Baghdad

BAGHDAD - De Britse ingenieur Douglas Brand is in Irak tot levenslang veroordeeld wegens spionage. Van Britse zijde heeft men met afschuw kennis genomen van deze veroordeling en de verzekering gegeven dat men alles zal doen om Brand vrij te krijgen.

De Britse staatssecetaris voor Buitenlandse zaken Douglas Hogg noemde het Iraakse besluit "treurig". De minister zei dat het vasthouden van Brand in strijd is met de resoluties van de Verenigde Naties en dat Londen ervoor zou strijden dat de economische sancties tegen Irak gehandhaafd blijven zolang de ingenieur vastzit. Volgens de ambassadeur van Groot-Brittannie bij de Verenigde Naties, Sir David Hannay, werd Brand voor de Golfoorlog als menselijk schild gebruikt tegen aanvallen van de geallieerden.

"Volgens onze inlichtingen is hij veroordeeld wegens spionage tot levenslang. Dat staat in Irak voor ongeveer twintig jaar", zei een woordvoerder van het ministerie. Buitenlandse zaken ontbood vrijdag de ambassadeur van Jordanie, Albert Boutros, om hem uitleg en bijzonderheden over de situatie van Brand te vragen. Jordanie behartigt op het ogenblik de belangen van Irak in Groot-Brittannie omdat de landen geen diplomatieke relaties meer onderhouden.

De 51-jarige Douglas Brand werd gearresteerd toen hij Irak probeerde te ontvluchten in september, voor het uitbreken van de Golfoorlog.

ANDERE VEROORDEELDEN

Een andere Brit, Ian Richter, eveneens beschuldigd van spionage, wordt ook vastgehouden in Irak. In maart 1990 werd de Britse journalist, Farzad Bazoft, terdoodveroordeeld wegens spionage en geexecuteerd. Verpleegster Daphne Parish, beschuldigd van medeplichtigheid, werd veroordeeld tot vijftien jaar gevangenisstraf, maar zij kwam in juli vorig jaar vrij.

Brands zoon Andrew zei dat het enige bericht dat hij van zijn vader ontvangen had sinds diens gevangenneming twee alinea's waren op papier van het Rode Kruis. Die kreeg hij verleden week.

Volgens Kurdische leiders:

Principe-akkoord met Irak over democratie

BAGHDAD - Kurdische opstandelingenleiders hebben vandaag (zaterdag) verklaard dat zij een principe-akkoord hebben bereikt over de instelling van democratie in Irak en beeindiging van de crisis in het Kurdische noorden van het land.

Maar, zo zeiden zij op een persconferentie, een ondertekende overeenkomst met de Iraakse regering wordt opgehouden door meningsverschillen over regionale autonomie. Massoud Barzani, de leider van de Kurdische delegatie, zei dat er een principeakkoord is bereikt van twintig punten, dat herstel van de stabiliteit in Iraaks Kurdistan inhoudt alsmede een akkoord over de democratie.

Barzani zei erop te vertrouwen dat Irak bereid is een overeenkomst te ondertekenen waarin akkoord wordt gegaan met de aanwezigheid van VN-vertegenwoordigers in Kurdisch gebied. Hij zei van plan te zijn in Baghdad te blijven totdat volledige overeenstemming is bereikt.

SU-luchtverkeersleiders in staking

MOSKOU - De luchtverkeersleiders in de Sovjetunie zijn van plan vanaf volgende week dinsdag voor onbepaalde tijd in staking te gaan. Dat heeft de voorzitter van de vakbond van luchtverkeersleiders, Vladimir Konoessenko, vrijdag gezegd. De aankondiging is gedaan ondanks een verbod dat Sovjet-leider Michail Gorbatsjov dinsdag heeft uitgevaardigd voor stakingen in bepaalde sectoren.



BEEF CURRY

- 1-1/2 pounds boneless round steak
- 2 tablespoons vegetable oil
- 1 cup EACH chopped onions, celery, and green sweet peppers
- 1 tablespoon EACH flour and curry powder
- 1 teaspoon salt
- 1/2 teaspoon EACH ground ginger and turmeric
- 1/4 teaspoon EACH paprika and ground black pepper
- 1/4 cup raisins
- 1-1/2 cups beef broth
- 1/4 cup yogurt
- 4 cups hot cooked USA Rice.

Cut steak into 1-inch pieces. heat oil in large skillet. Add meat and cook over high heat until brown. Lower heat; add onions, celery, and green peppers; continue cooking until vegetables are tender crisp. Blend flour and seasonings; sprinkle over meat and vegetables. Stir well. Add raisins and broth. Bring to a boil; reduce heat, cover, and simmer 1 hour, or until meat is tender. Adjust seasonings, if necessary. Just before serving stir in yogurt. Serve over beds of fluffy rice.

Makes 6 servings.

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur, zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(Openingstijden voor het publiek)
Maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/ 14.00-20.00 uur, zaterdag van 10.00-12.00 uur.

(Openingstijden voor lezers)
Woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.30 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. Nicolaas, tel.: 5520/ 8198.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Zeebeater.

GALERIA DI ARTE BONAIRE (Kaya Grandi 70): openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): van op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
Maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Promotokerk, Antriol:
Maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk, Rincon:
Maandag t/m zondag om 19.30 uur.

Davelaar: 'Te veel restaurantvergunningen'

KRALENDIJK — Het aantal bedrijven dat een horecavergunning heeft op Bonaire is erg groot. In het algemeen valt dat op Bonaire onder de noemer 'koffiehuisvergunning', hoewel er vrijwel nimmer koffie te verkrijgen is. In feite vallen onder deze bedrijven ook de bars en restaurants.

In de beginjaren zeventig nog met gemak te tellen op de vingers van één hand, maar allengs heeft zich vooral in het centrum van Kralendijk een groot aantal restaurants en aanverwante bedrijven gevestigd.

Voor de koffiehuisvergunning dient een aanvraag ingediend te worden bij de dienst Sociale Zaken van de politie. Deze dienst valt onder onderinspecteur Rudolf 'Dolfi' Davelaar en hij was ook degene die afgelopen week tijdens het jaarlijkse overzicht van de politie naar voren bracht dat er maar liefst 183 vergunningen zijn uitgegeven. Voor een zaak die op de een of andere manier etenswaren en dranken verkoopt.

Davelaar vond een aantal van 183 vergunningen op een populatie van nauwelijks 11.000 zielen wel wat veel. In 53 gevallen was er sprake van een koffiehuisvergunning. Buiten dit soort permanent gevestigde zaken wordt er ook regelmatig een verzoek ingdiend voor een vergunning voor een truck of een stand die etenswaar langs de weg te koop wil bieden. Deze aanvragen geven enige reden tot bezorgdheid vindt Davelaar, want het is meer dan duidelijk, dat de markt op Bonaire niet zo groot is dat alle aanvragen goedgekeurd kunnen worden.

Het aantal restaurants is zols bekend in het stadscentrum van Kralendijk ook aanzienlijk uitgebreid. In de Kaya Grandi zijn er al drie gevestigd, terwijl de vierde op komst is. In de Kaya Lodewijk zijn er twee die praktisch grenzen aan een snackbar terwijl er op een steenworp afstand aan de zeekant eveneens twee restaurants zijn. Naar de Amigoe heeft vernomen zal binnenkort een vierde oud Bonaireaans pand verbouwd worden tot restaurant. Dat nieuwe restaurant komt in de Kaya Lodewijk D. Gerharts.

Dank zij UPB naar Nederland



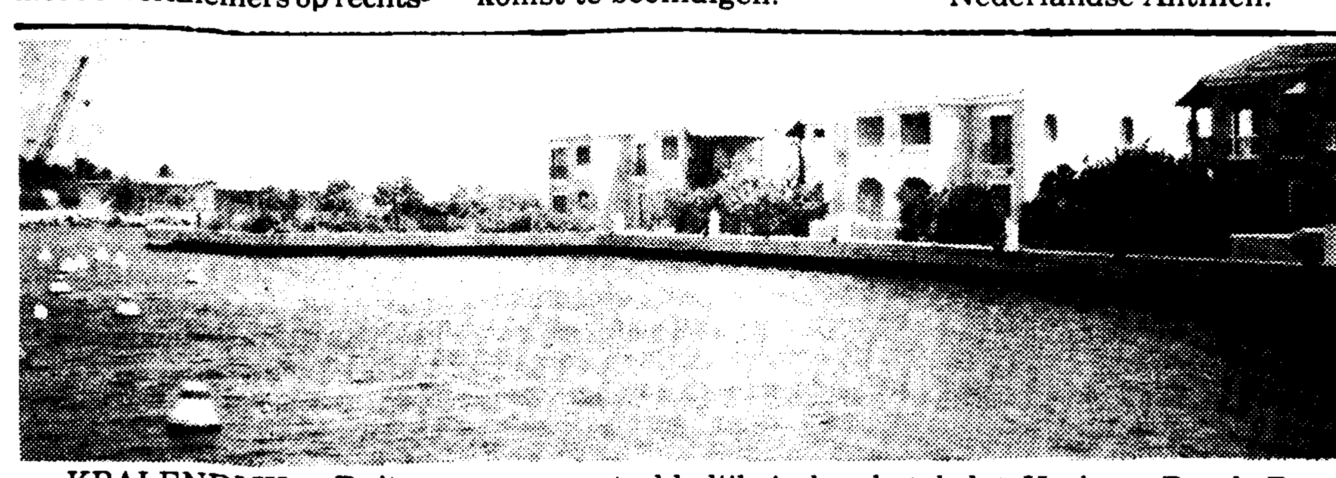
■ KRALENDIJK— Zoals bekend heeft de UPB bij de verkiezingen de traditionele wedstrijd georganiseerd over de vraag hoeveel stemmen er behaald zouden worden.

De twaalfjarige Shunilla Kroon raadde het exacte aantal:2763 en won daarmee een reisje naar Nederland en tweehonderd dollar. Op de foto tweede van links partijleider Rudy Ellis die de kleine Shunilla haar prijs overhandigt. Geheel rechts raadslid Robby de Jongh en naast hem zijn onafscheidelijke vriend Ramoncito Booi, vice-president van de UPB en voor die partij ook fractieleider in de eilandsraad en lid van de Staten van de Nederlandse Antillen.

Arbeidsovereenkomst onrechtmatig beëindigd

Ontslag PDM-werkers ongedaan gemaakt

KRALENDIJK— Zes dagen voor het oorspronkelijke vonnis zou vallen, heeft rechter mr B.L.M. Otterdijk reeds vonnis gewezen in het kort geding negen werknemers en Pitt Des Moines (PDM). Zoals verwacht werd, vindt rechter Otterdijk dat de normale procedure die bij ontslagen gebruikelijk is, gevolgd had moeten worden. Het bedrijf moet de werknemers dan gewoon doorbetalen. De zaak werd door de negen ontslagen wernemers op 15 mei aangespannen. Daar aan vooraf gaande had de vakbond AFBW al getracht de werkgever op andere gedachten te brengen. Dat lukte niet en evenmin wist landsbemiddelaar Migda Schill beide partijen tot een overeenkomst te brengen. Zij was ook degene die de weerknemers adviseerde om tegen het ontslagen een kort geding aan te spannen. Dat gebeurde op 6 mei 1991. De advocaat van de werknemers eiste daarbij dat de ontslagen nietig verklaard zou worden. Rechter Otterdijk had kennelijk niet lang nodig om tot zijn vonnis te komen. Tijdens de zaak bepaalde hij dat de uitspraak op 22 mei zou zijn, maar dat werd vervroegd tot 15 mei. Naar de mening van de rechter kon de overeenkomst die PDM met de werknemers had afgesloten niet beschouwd worden als voor een bepaalde tijd; zoals de zin van art 1615 van het Burgelijk Wetboek luidt. Vooral niet als ook blijkt, dat de werknemers niet voor een bepaald soort werk zijn aangetrokken. Otterdijk ziet dat veeleer als een overeenkomst voor onbepaalde tijd, die niet voor eenzijdige beëindiging in aanmerking komt. Gebeurt dat toch, dan ziet de rechter daarvoor specifieke regels die in acht genomen moeten worden. Mr Peterson bracht bijvoorbeeld naar voren, dat het ontslag aangevraagd moest worden bij de directeur van Arbeids- en Sociale Zaken, hetgeen niet gebeurde Rechter mr B.L.M. Otterdijk vonniste derhalve in het nadeel van de PDM en besloot dat de werkgever het overeengekomen loon met emolumenten zal moeten doorbetalen vanaf 15 april 1991 tot de arbeidsovereenkomst met de werknemers op rechtsgeldige wijze zal zijn beëindigd. De PDM werd vertegenwoordigd door advocaat mr H.W. Braam. Overigens hebben slechts zes van de negen werknemers gewonnen, aangezien drie van de werknemers wel de zaak aanspanden, maar tijdens de periode 15 april tot 15 mei schriftelijk hebben verklaard de arbeidsovereenkomst te beëindigen.



KRALENDIJK— Buitengewoon aantrekkelijk is het hotel dat Harbour Beach Resort momenteel exploiteert tussen de jachthaven en de baai van Kralendijk. Op de foto het gedeelte dat grenst aan de jachthaven.

Gouverneur op werkbezoek

KRALENDIJK— Van 23 tot en met 25 mei zal gouverneur mr. Jaime Saleh een werkbezoek brengen aan Bonaire. De gouverneur zal begeleid worden door zijn echtgenote, adjudant R. Kook en de directeur van het kabinet van de gouverneur mr Janus. Het ligt in de bedoeling van de gouverneur Saleh om een bezoek te brengen aan het Water- en Energiebedrijf (WEB) N.V., het bedrijf van Marcultura en tenslotte de fabriek van Texport/Unitex N.V. Ook zal de gouverneur met zijn gevolg een bezoek brengen aan de zestigplussers in de verschillende wijken. Ten slotte ontvangt mr Saleh de vertegenwoordigers van de Kamer van Koophandel (KVK), de Vereniging van Bedrijven (VVB) en de vakbonden.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt, af en toe tijdelijk zwaar bewolkt met voornamelijk in de vroege ochtenduren kans op een plaatselijke bui. Matige tot vrij krachtige oostelijke wind (tussen 10 en 24 knopen).

WEEROVERZICHT:
Een vochtige luchtstroom voornamelijk in de hogere luchtlagen zorgt er voor dat ook in de komende 24 uur af en toe vrij veel bewolking bover de Benedenwindse eilanden kan voorkomen, de kans op een plaatselijke bui wordt ook niet uitgesloten.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID
Vanmorgen 08.00 A.T. Afgelopen 24 uur

Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	regenbuizwaar bewolkt	32	26	0.5
Bonaire	zwaar bewolkt	33	25	2.8
Curaçao	half bewolkt	32	25	0.1
St Eustatius	half bewolkt	30	25	0.0
St. Maarten	regenbui	32	26	4.3
Amsterdam	zwaar bewolkt	11	04	sp
Caracas	geheel bewolkt	30	19	0.0
Detroit	zwaar bewolkt	27	08	0.0
Kingston	zwaar bewolkt	33	27	0.0
Miami	lichht bewolkt	33	23	2.8
New York	geheel bewolkt	29	13	0.0.
Paramaribo	zwaar bewolkt	32	23	0.0
Philadelphia	zwaar bewolkt	30	16	0.8
Port-of-Spain	regen	31	24	2.6
San Juan	geheel bewolkt	31	23	1.3

Gelukwensen premier voor jubilerend ANP

ORANJESTAD — De vertegenwoordiger van het Algemeen Nederlands Persbureau (ANP) op Aruba mocht van Premier Nelson Oduber gelukwensen ontvangen ter gelegenheid van het veertig jaren bestaan van het ANP op Aruba. De minister-president zegt in zijn gelukwensen:

'In onze huidige maatschappij waar onderlinge communicatie een doorslaggevende rol speelt bij het nemen van beslissingen ben je toch wel afhankelijk van de aanwezige faciliteiten om aan de nodige informatie te geraken. Vooral ook vanwege de relaties tussen nationale en internationale gebeurtenissen waarbij de ene door de andere wordt mede bepaald, heeft het ANP geduende de laatste veertig jaar een zeer belangrijke functie vervuld zowel voor de overheid, particuliere instanties als voor individuele personen, hier te lande. De premier vervolgt: Ontelbaar zijn de keren waarop je als gezagsdrager de eerste berichten over een of andere gebeurtenis via internationale agentschappen, zoals het ANP, ter ore komen. Talrijk zijn ook de momenten dat je als gezagsdrager, gezien het karakter van zo'n gebeurtenis, op basis van die berichten tot een eerste standpunt-bepaling komt. Het ANP heeft zich dan ook in onze gemeenschap een naam weten op te bouwen van betrouwbaarheid, snelheid en objectiviteit. Onlosmakelijk met het ANP op Aruba, is de naam van de heer Jos van der Schoot verbonden. Op een manier zoals alleen hij dat kan, houdt hij de Arubaanse gemeenschap op de hoogte, via radio en krant, van de laatste berichten uit binnen- en buitenland. Ook zorgt de heer Van der Schoot ervoor dat Aruba via het ANP op internationaal gebied in het nieuws komt. 'Vandaar dat ik durf te stellen', aldus premier Oduber in zijn boodschap aan het ANP. 'dat het ANP op Aruba, Jos van der Schoot is en vice versa. Aan allen, die hem in deze bijstaan van harte gefeliciteerd met dit heuglijk feit. De premier brengt tenslotte aan de heer Van der Schoot namens bevolking en regering 'Pabien y masha danki'. Hij verzoekt de erkentelijkheid aan het ANP in Nederland vanwege haar 40-jarig jubileum op Aruba, over te brengen.

BEKENDMAKING

KODELA maakt hierbij bekend dat haar afdeling Procesvoering Water, op **maandag 20 mei 1991** vanaf **22.00 uur (p.m.)** tot **dinsdag 21 mei 1991** om ± **04.00 uur (a.m.)** in de woonwijken

Jan Doret en Boca San Michiel, NACHTMETINGEN ZAL UITVOEREN

Hierdoor zal gedurende de periode dat deze metingen plaatsvinden, de waterlevering in bovengenoemde wijken onderbroken worden.
Tevens zullen de klanten er rekening mee moeten houden dat zij tijdelijk last kunnen ondervinden van troebel water na afloop van bovengenoemde metingen.

MENSEN

Dalton ontdekt Amerika



De Britse filmacteur Timothy Dalton, vooral bekend van zijn recente rollen als James Bond, poseert tijdens het filmfestival in Cannes op het dek van de nagebouwde Santa Maria, het schip waarmee Columbus in 1492 de Nieuwe Wereld ontdekte. Dalton is uitverkoren om de rol van de ontdekkingsreiziger te spelen in een film die volgend jaar ter ere van het vijfde eeuwfeest van de ontdekking van Amerika in roulatie komt. Ook Gérard Départdieu was in de race voor de titelrol.

Wega di Number Kòrsou

8 5 1 3 9 6 10 ^ 4 2

8273
7366
2491

Ceaucescu's plunderden Parijs

Het staatsbezoek van het Roemeense **echtpaar Ceausescu** aan Groot-Brittannië in juni 1978 heeft indertijd op Buckingham Palace grote paniek veroorzaakt. Koningin Elizabeth II liet alle kostbaarheden uit de logeervertrekken van de Roemeense gasten verwijderen en achter slot en grendel stoppen om te voorkomen dat ze zouden verdwijnen, zo onthulde de Britse omroep BBC in een televisiedocumentaire.

Vlak voor de komst van de Roemenen ontving de Britse vorstin vanuit Parijs een telefoontje van president Valery Giscard d'Estaing die haar waarschuwde voor de kleptomanie van Nicolae en Elena Ceausescu.

Het Franse staatshoofd had hen ondergebracht in hotel Marigny, het presidentieel verblijf voor buitenlandse gasten in Parijs. "Kort na hun vertrek kwam de chef van het protocol me opzoeken. Hij was helemaal ondersteboven", vertelde Giscard d'Estaing de koningin. "Het is verschrikkelijk, zei hij, ze hebben de residentie geplunderd en alles meegenomen. De decoraties. De lampen, de vazen, de kandelaars, de kranen en de badkamerspullen. Het vertrek is leeg. Ze hebben alles eraf geschroefd en ingepakt. Het is alsof dieven een hele zomer daar hebben huisgehouden".

Bovendien hadden de veiligheidsagenten van het Roemeense paar gaten in de muren gemaakt om na te gaan of er geen microfoons waren verborgen.

Koningin Elizabeth nam de waarschuwing zeer serieus. "Het gehele personeel werd gemobiliseerd en kreeg de opdracht de gasten niet uit het oog te verliezen", aldus de BBC-presentator.

Tijdens het staatsbezoek ontving de Roemeense leider een hoge onderscheiding vanwege de vriendschap met de Labourregering van James Callaghan. De koningin bood hem een telescoop en een geweer aan. Prins Philip was woedend en de regering ontevreden, aldus de makers van de documentaire.

Volgens boze tongen was Callaghan ervan overtuigd dat de Roemeense dictator in ruil voor een koninklijke ontvangst een lucratief contract met de Britse vliegtuigfabriek British Aerospace zou tekenen. Dat viel uiteindelijk tegen, de Roemenen hebben slechts één toestel van de Britten gekocht.

Vrij reizen uit Sovjetunie

Het parlement van de Sovjetunie heeft onlangs gedebatteerd over nieuwe regels op het reizen naar het buitenland. Deze komen er op neer dat **inwoners van de Sovjetunie** voortaan veel gemakkelijker naar het buitenland kunnen reizen dan tot nu toe het geval is.

Naar verluidt is president en partijleider Michail Gorbatsjov voorstander van liberalisering van de huidige strenge regels. Maar daar hangt een pittig prijskaartje aan: de wet op de emigratie kost ongeveer 40 miljard gulden voor nieuwe paspoorten en douanefaciliteiten.

Het is de bedoeling dat het parlement binnenkort stemt over het voorstel, dat tot gevolg heeft dat miljoenen Sovjetburgers per maand naar het buitenland reizen, in plaats van de paar duizend die dat nu doen.

Het persbureau Tass wijst er op dat "de internationale verplichtingen van de Sovjetunie geen verder uitstel gedogen bij het verwijderen van kunstmatige blokkades voor het reizen van de bevolking". In West-Europa heeft de verwachting van een uittocht van Sovjetburgers gezorgd voor vrees voor een enorme toevloed van werkzoekenden uit de Sovjetunie.

Neelie Smit naar Nijenrode

Oud-minister van verkeer en waterstaat **Smit-Kroes** wordt de nieuwe president van de Universiteit voor bedrijfskunde Nijenrode in Breukelen. Smit-kroes is, per 1 september, de opvolgster van ir. F.j. Schijff, die elf jaar president van Nijenrode is geweest.

Celbewoner wacht op gouden tip

Een 43-jarige **Tilburger** die momenteel tien jaar gevangenisstraf uitzit wegens moord, looft via zijn Utrechtse advocaat mr. P. Doedens een beloning uit van honderdduizend gulden aan degene die de gouden tip levert die hem vrij zou pleiten.

De ton is in het vooruitzicht gesteld via een mini-advertentie in een plaatselijke krant. Eventuele reacties worden door de advocaat in eerste instantie schriftelijk ingewonnen.

De Tilburger, die door zowel de rechtbank als het gerechtshof schuldig is bevonden aan het op straat doodschieten van een stadgenoot op 19 augustus 1989, houdt vol onschuldig te zijn. De veroordeelde, die in cassatie is gegaan bij de Hoge Raad, beweert die avond wel aanwezig te zijn geweest bij de schietpartij, maar niet te hebben geschoten. Vier dagen na het gebeurde had hij zich vrijwillig bij de politie gemeld.

Voor de Tilburgse politie is de zaak afgedaan. Volgens een woordvoerder komt de politie zelfs niet direct in actie als er een tip zou binnenkomen. "De advocaat zal in dat geval bij de officier van justitie een verzoek moeten indienen de zaak te heropenen."

Meer nazorg kankerpatiëntjes

Hoewel er nog steeds vormen van kanker zijn met een slechte prognose, is de behandeling van **kanker bij kinderen** de laatste vijftien jaar sterk verbeterd. De vijfjaars-overleving is bij kinderen met leukemie sinds 1962 gestegen van 10 tot 70 procent. Nu meer kinderen genezen, wordt ook de nazorg steeds belangrijker.

De Nederlandse kankerbestrijding presenteerde dinsdag in Wassenaar onderzoeksgegevens waaruit blijkt dat jonge volwassenen er problemen mee kunnen hebben dat ze als kind kanker hebben gehad. Het kan voor hen moeilijk zijn een duurzame relatie aan te gaan of werk te krijgen. Ook doen zich problemen voor bij het afsluiten van verzekeringen, zelfs al is de ex-patiënt na zijn of haar genezing nooit meer ziek geweest.

Het jaarthema van de kankerbestrijding is in 1991 "jeugd en kanker". Winnende tekeningen van de actie "kinderen tekenen tegen kanker" uit 1990 zullen samen met opstellen die schoolkinderen de komende maanden maken, worden samengevoegd tot een voorlichtingsproject. Tijdens de 'Europese week tegen kanker' (6 tot 12 oktober) wordt de bundel tekeningen en verhalen aangeboden aan staatssecretaris Simons (volksgezondheid). Daarna krijgt elke basisschool er een.

Nederland telt vier kinderkankercentra die zijn gefinancierd uit de opbrengst van de in 1974 gevoerde actie 'Geven voor leven'. Uiteindelijk was inclusief rente 90 miljoen gulden beschikbaar. Veertig miljoen is gebruikt voor research, bouwkundige en personele voorzieningen.

TELECURAÇAO

ZATERDAG

17.00 Telefiesta;
18.00 Studio Sport;
19.00 Cocktail Turistiko;
20.00 Telenotisia;
20.30 Teatro Clasico;
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Teatro Clasico;
22.30 Estreno: film King Kong.
(wijzigingen voorbehouden)

******

TELECURAÇAO

ZONDAG

16.00 Cena di Senor;
17.00 Sala di concierto;
18.00 Wega di number Korsou;
18.15 Di bishita;
19.00 Wiel di Suerte;
19.30 Elsa Klenchi;
20.00 Telenotisia;
20.30 7 dia;
21.00 TeleCuraçao special;
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

******

De JAPANSE bandenf[abri]kant BRIDGESTONE 1,4 miljard dollar invest in de in 1988 overgeno VS-dochter Firestone. De taalinjectie moet schulden van Firestone lichten en het bedrijf in stellen het hoofd te bi aan de verslechterde m tomstandigheden.

***

De verkoop door de BRI mediamagnaat Maxwell Pergamon Press aan vier is officieel door alle okken partijen bekrach Elsevier betaalt voor de geverij 440 miljoen pond ling (Nf 1,47 miljard). verkoop werd op 28 m bekendgemaakt

***

Mr. van der Stoe minister van Sta

Oud-minister **Van Stoel** (1924) is benoem minister van staat. Hij de afgelopen 25 jaar n naal en internationaal ervaring op in de poli Hij begon als PvdA-staat cretaris van buitenla zaken onder Luns in kabinet Cals, werd daar zeer tegen de zin van ni links binnen de Pvd minister van buitenla zaken in het kabinet Uyl en bekleedde dit a nog eens in het kabinet Agt II.

Van der Stoel was tu 1983 en 1986 permanent tegenwoordiger van Ne land bij de Verenigde Na en was in die periode korte tijd voorzitter van Veiligheidsraad.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen) 672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (Hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Steegstra, Bob Harms, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

AMSTERDAM
correspondent:
Mike Willemse
Telefoon & Fax: 020-6137251

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso):
E.A. van der Ree, Kaya Lisboa 9.

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

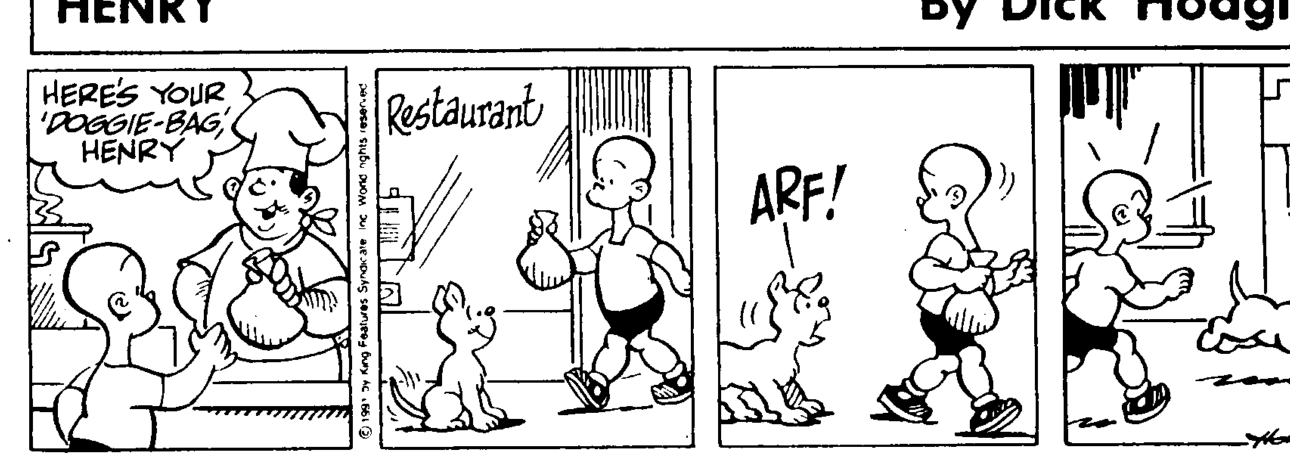
Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Loodhervormer door Marten Toonder

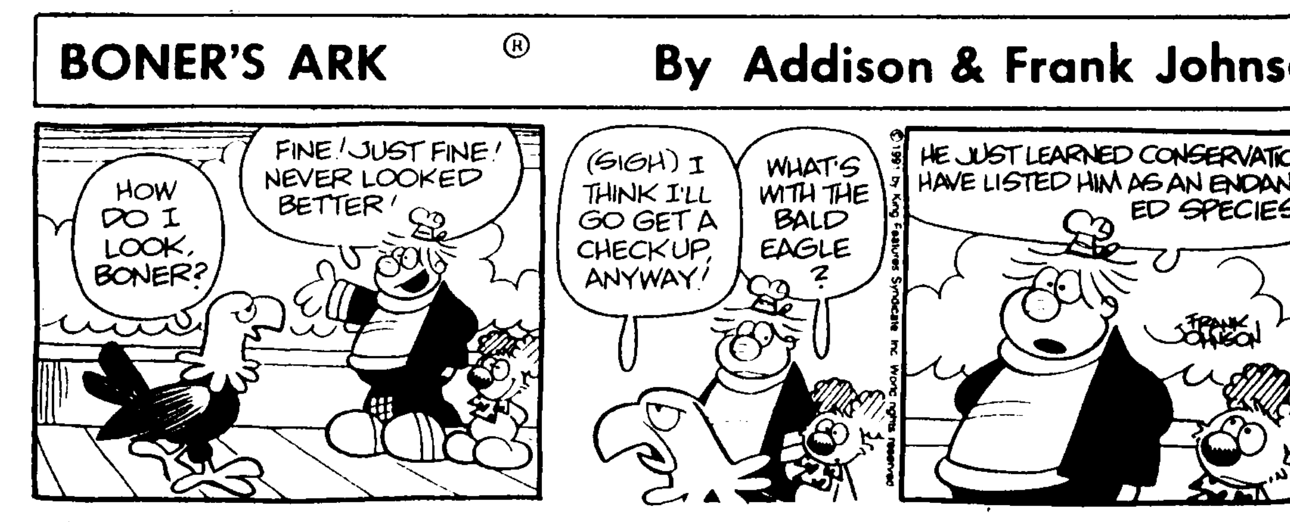


7480— Het stond heer Ollie tegen om met zijn bediende om de loden buizen van Bommelstein te vechten en bovendien begon er een einde aan de regenpijpen te komen. Daarom reed hij die middag naar de stad en zocht een handel in lompen en metalen op. Deze werd gedreven door een paar zakenlieden, die door de nood der tijden aan lager wal geraakt waren en die er in hun voddenpakhuis het beste van maakten 'Ik zoek lood,' zei heer bommel tegen de oudste firmant, die Bul Super heette. 'Het moet van goede kwaliteit zijn; gemakkelijk te smelten en soepel in het roeren, als u begrijp wat ik bedoel. En veel, vooral véél.' 'Nou, dat kan,' gromde de ondernemer langs zijn sigaartje. 'Het is zeker om soldaatjes te gieten? Zou een kilootje of drie genoeg zijn?' 'Oho!' hernam heer Ollie. 'Ik moet véél hebben. Een grote partij, want het is niet voor soldaatjes, laat dat u gezegd zijn!' 'Dan niet,' zei de ander. 'Mij een zorg. Maar weet je wel dat lood duur spul is? En het is moeilijk te krijgen. Ik kan er wel aankomen, dat nou ook weer niet. Ik heb mijn relaties, voel je wel? Maar het gaat geld kosten. Waarvoor zei je ook weer dat je het nodig had?' 'Daarover heb ik niets gezegd!' riep heer Bommel uit. 'Maar als u het weten wilt; ik ga er goud van maken. En daarom speelt geld geen rol; als ik maar véél krijgt!' De zakenman stond een ogenblik als door de donder getroffen. Toen streek hij zich langzaam over de baardstoppels en er verscheen een vreemd lichtje in zijn ogen. 'Goud, hé?' herhaalde hij. 'Meneer gaat goud maken!'

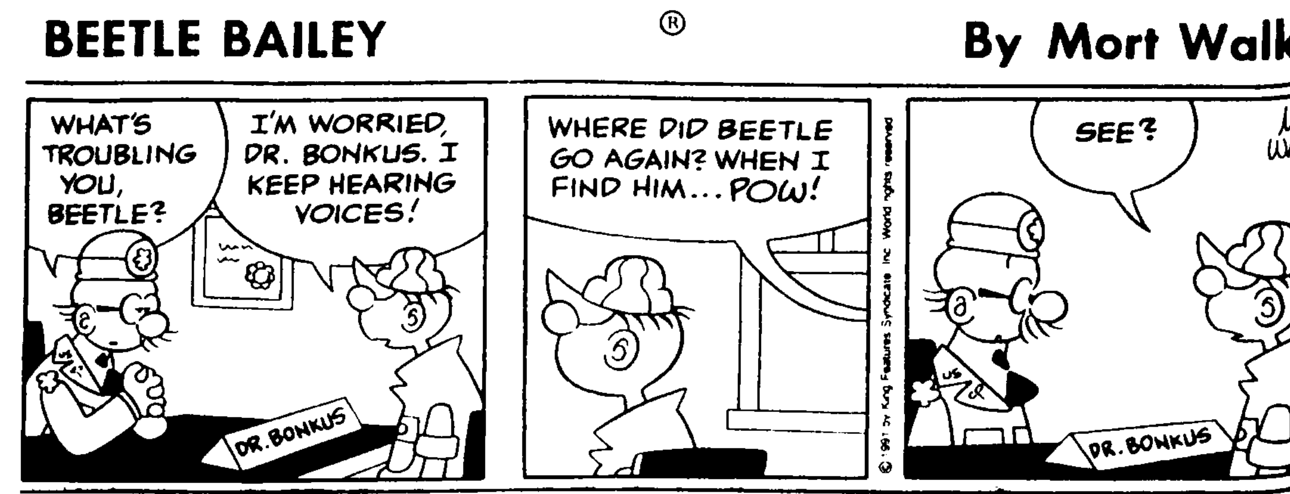
HENRY By Dick Hodgins



BONER'S ARK By Addison & Frank Johnson



BEETLE BAILEY By Mort Walker



REDEYE By Bill Yates & Mel Casson



Stockmarkets - NEWS

YORK	PREV.	17-05	FRANKFURT	PREV.	17-05	AMSTERDAM	PREV	17-05
JONES	2894	2886	DAX INDEX	1598	1598	CBS GEN.INDEX	93.30	92.70
ANDS	38.88	39.00	ASKO	786.00	788.00	ABN-AMRO	38.50	38.30
P.	23.63	23.25	BASF	245.40	247.00	AEGON	126.30	120.50
SER B	50.50	51.50	BMW	568.00	553.00	AHOLD	79.70	79.70
	36.13	36.25	COMMERZBANK	262.50	261.50	AMEV	56.30	56.00
N	36.63	37.38	DAIMLER BENZ	698.00	696.50	AKZO	109.20	108.00
ELL S	80.00	80.25	DEUTSCHE BANK	648.30	649.00	BOLS	211.00	211.00
LER	12.25	12.63	HOECHST	257.00	257.30	BUHR.TET.	50.50	50.80
ORP	15.25	15.25	KAUFHOF	492.00	494.50	DAF	24.60	24.10
COLA	55.00	54.88	MAN	372.50	373.00	DSM	108.30	108.40
AL	64.25	63.00	PREUSSAG	323.30	333.50	ELSEVIER	84.20	84.20
T	42.75	42.13	SIEMENS	601.50	601.60	FOKKER	31.60	31.00
KODAK	41.13	41.13	VW	362.40	362.00	GIST BROC.	35.20	34.00
	57.63	58.50				HAGEMEYER	117.00	116.80
	32.13	32.00				HEINEKEN	153.80	150.70
LECT.	71.13	71.50	LONDON			HOOGOVENS	56.60	56.70
OTORS	37.00	36.38				ING	51.90	51.70
	37.00	37.63	FT-100 INDEX	2471	2453	KLM	25.90	25.50
AKE	14.25	14.25				KNP	48.80	48.60
	104.00	104.13	ARGYLL	2.98	3.03	NEDLLOYD	51.90	51.50
G	93.50	93.88	BARCLAYS BANK	4.47	4.37	PHILIPS	30.10	30.30
ALDS	33.00	33.63	BASS	9.53	9.53	ROBECO	97.90	98.40
	118.38	119.00	BRITISH STEEL	1.30	1.29	ROLINCO	97.00	97.30
.MNG	88.88	88.00	BRITISH TEL	3.63	3.61	RORENTO	65.80	65.90
CORP	66.00	66.50	BTR	3.83	3.75	RODAMCO	56.10	55.80
	102.88	102.75	CADBURY	3.55	3.55	ROYAL DUTCH	157.10	152.80
	55.50	55.13	CABLE & WIRE	5.20	5.18	UNILEVER	156.00	156.00
IS	65.75	64.75	GRAND MET	7.65	7.54	VMF STORK	45.80	46.00
	58.00	57.88	MARKS & SPENCER	2.53	2.53	VOC	40.00	39.30
	37.88	37.75	REDLAND	5.85	5.73	VNU	88.90	88.00
N	41.88	41.38	TATE & LYLE	3.61	3.59	WESSANEN	77.20	77.90
	24.88	24.88						
RTH	30.63	31.38						
			TOKYO					
	356.40	355.20				TORONTO		
			NIKKEI DOW IND.	25520	25701			
	4.28	4.28				TSE 300	3456,0	3449,0
			BRIDGESTONE	1100	1070			
OIL	21.00	21.10	CANON	1570	1530	ALCAN	20.00	19.75
			DAI ICHI KANGYO	2500	2500	BELL	42.50	42.50
	137.36	137.96	DAIWA SEC.	1300	1290	BANK OF NS	16.63	16.50
			HITACHI	1140	1130	CAN.PAC.	19.25	19.25
ARK	1.69	1.73	HONDA MOT.	1360	1350	IMASCO	29.00	28.88
			JAPAN AIRLINES	1140	1120	LAIDLAW	13.38	13.25
	1.74	1.71	NEC	1510	1510	MOORE	29.25	29.25
			NOMURA SEC.	2150	2130	NORANDA	18.13	18.00
	1.91	1.93	NIPPON STEEL	470	474	PLACER DOME	14.75	14.63
	121.70	120.30	MAZDA	593	593	POWER CORP.	16.75	16.75
	87.07	86.92	SONY	5990	5990	ROYAL BANK	25.88	25.88

Voortuitzicht op herstel gunstig
Air Holland: fors verlies

BADHOEVEDORP - Luchtvaartmaatschappij Air Holland heeft het op 31 maart geëindigde boekjaar 1990-1991 moeten afsluiten met een fors verlies.

De normale bedrijfsvoering zal een verlies te zien geven van ongeveer Nf 8 miljoen (na belastingen). In het voorgaande jaar boekte Air Holland een winst van Nf 7,3 miljoen. De zeer teleurstellend geachte uitkomst is in belangrijke mate bepaald door de gevolgen van de Golfcrisis.

Met name de gang van zaken in de eerste drie maanden van 1991, het laatste kwartaal van het boekjaar, was sterk verliesgevend. Vluchtseries moesten worden afgebroken en de in het najaar met de B767 begonnen lange afstand-chartervluchten hadden met een aanzienlijke onderbezetting te kampen.

Air Holland vindt het nog te vroeg om uitspraken te doen over de gang van zaken in het nu lopende boekjaar. Men moet zich volgens het bedrijf echter realiseren, dat vrijwel het gehele leed van de Golfcrisis is geleden en verwerkt is in het zojuist afgesloten boekjaar. De Europese bestemmingen, met name Portugal en de Canarische eilanden, ontmoeten weer een stijgende belangstelling van de consument en ook de lijndiensten tussen Aruba en West-Europa ontwikkelen zich bevredigend. Al deze factoren bieden goede vooruitzichten op herstel, aldus Air Holland.

VOORZIENINGEN

Naast het operationele verlies van 1990-1991 moest in het boekjaar een aantal nadelige voorzieningen en verliezen worden verwerkt voor per saldo in totaal Nf 22 miljoen. De belangrijkste posten zijn verliezen en voorzieningen van de activiteiten in de joint venture met **Air Aruba** betreffende de nu gestaakte exploitatie van een B757, het verlies op een valutatransactie met betrekking tot de aanschaf van een B757, kosten en voorzieningen betreffende de herstructering van de financiering en herwaardering van vliegtuigen en voorzieningen voor dubieuze debiteuren en failliete touroperators en afgegeven garanties.

In totaal zal er door dit alles een vermogensverlies van Nf 30 miljoen optreden, waardoor het garantievermogen daalt naar Nf 12 miljoen. De financiering van de onderneming is inmiddels geherstructeerd, mede op basis van de aanwezige overwaarde in de activa. Met deze exercitie is de liquiditeitspositie voldoende versterkt, aldus Air Holland. Daarnaast wordt gewerkt aan versterking van het eigen vermogen.

Wall Street: wisselend

NEW YORK - De aandelenkoersen op de effectenbeurs van New York hebben vrijdag een wisselend beeld laten zien.

De Dow Jones-index van de dertig grootste industriele fondsen, die op een gegeven moment op een verlies van 22 punten stond, sloot de dag af op 2886,64 punten en dat was 7,37 punten lager dan donderdag. Even daarvoor stond de beursindex nog op een kleine winst. Van de verhandelde fondsen waren er 674 hoger en 799 lager. De omzet bedroeg 150 miljoen aandelen na 154 miljoen op donderdag.



AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
voor de dienstdoende arts belt U tel.: 624900/625100.

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 682344, 682412 en 682947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster M. Bernadina, tel.: 685853.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 692231/692232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Pietersz, tel.: 671147; pageboy 027-058 b.g.g. 691838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: [illegible]; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Pietersz, tel.: 671147.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077/648387; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Van Herwijnen, tel.: 642798.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
18 mei 1991 vanaf 08.00 uur tot 20 mei 1991 om 07.00 uur:
Dokter Mercelina, Spreekkamer Santa Rosa, tel.: 671101; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 369043 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer, Ayubi.

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
17 mei 1991 vanaf 17.00 uur tot 20 mei 1991 om 07.00 uur:
Dokter Swart, Spreekkamer: van Leeuwenhoekstraat, tel.: 624113; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 682367 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Rooee, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
17 mei 1991 vanaf 17.00 uur tot 20 mei 1991 om 07.00 uur.

Dokter Spong, Spreekkamer Tera Corra, tel.: 648700; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 687004 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucacius en Tweed).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**

APOTHEKEN

WEEKEINDE-DIENST
18 mei:Otrobanda
Muizenberg, Muizenberg z/n, tel.: 692390/692391
Punda
Janwe, Caracasbaaiweg 155, tel.: 617553
19 mei:Otrobanda
Paradeis, Rooseveltweg 46B, tel.: 689676/689606
Punda
Antilliana, Kaya Flamboyan 1a, TEL.: 76200/76208

VERLOF BEGRAFENIS

(van 10.00-14.00 uur)
18 mei: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.
19 mei: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.

RKDIENSTEN

ER ALVERNA (Gouv. van Lans-): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) uur Papiamentu.
(H. Joseph): zat.: 19.00 uur; 0 en 09.00 uur.
GAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.
VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: zon.: 09.00 en 11.30 uur.
(O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: ur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 en 19.00 uur.
KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) uur.
ET (O.L. Vrouw van Goede Raad): 0 en 19.00 uur.
RK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; 0 uur.
RK LAGOEN (H. Johannes); zon.:
(H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
SPECHT (Goede Herder): zat.: zon.: 11.00 en 18.00 uur.
A (H. Dominicus): zon.: 05.15, 19.00 uur.
NDA:
: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
mia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 n 19.00 uur.
AAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; 0, 09.00 en 19.00 uur.
MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 00 en 18.30 uur.
OSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30. 8.30 uur.
BRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.:
ANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
UK (O.L. Vrouw van Altagracia): 0 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 ica) en 18.00 uur.
NT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: zon.: 09.00 en 18.00 uur.
RA: ZON.: 18.00 UUR.
IT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; 0 uur.
Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 8.00 uur.
AM (H. Judas Thadeus): zat.: zon.: 08.30 en 17.30 uur.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur ds B.V. Dijken (Witsuntide).
Tamarijn
(Mahaaiweg/hoek Jasmijnweg)
09.30 uur ds H. Gilhuis.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds G.J. Schüssler.

NOACH-KAPEL

zaterdagavond
19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

****

EREFORMEERDE KERK

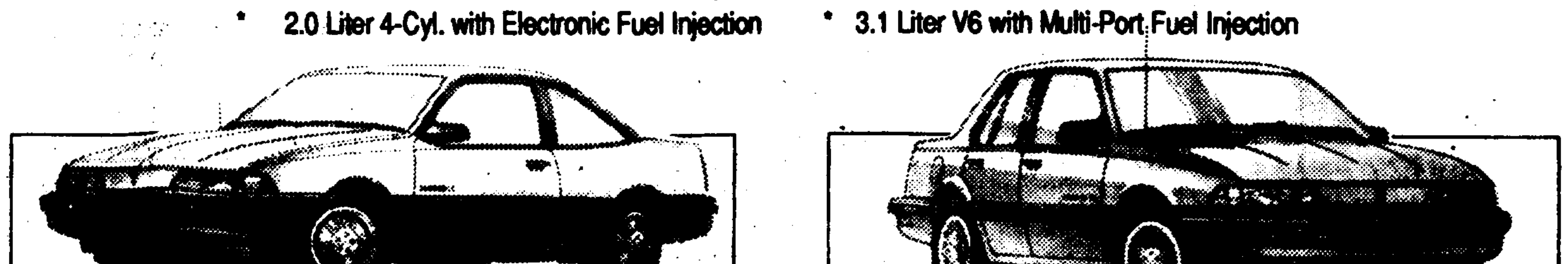
eg
enst;
enst.
na
dienst.
a
dienst;
samenkomst.
e
;
komst.
nkomst

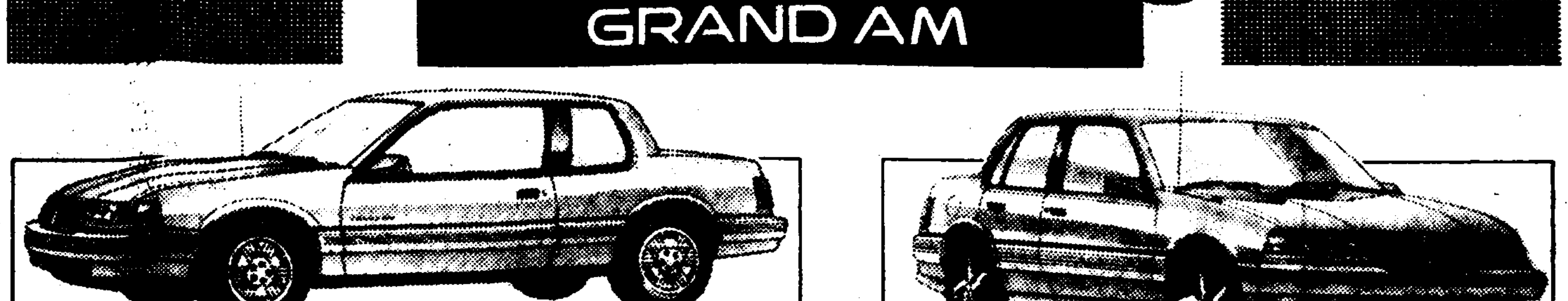
Dollar flink gestegen

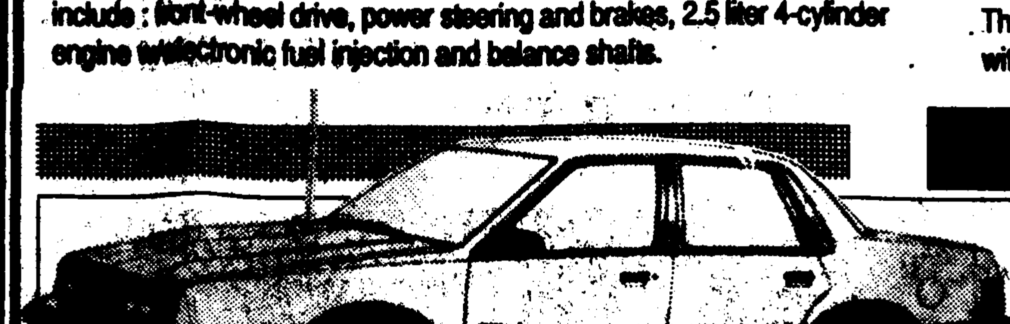
AMSTERDAM - Onder meer als reactie op gunstige cijfers over de Amerikaanse economie is de dollar vrijdag bijna drie cent duurder geworden. Bij het slot van de handel in Amsterdam noteerde de munteenheid 1,9320 tegenover 1,9035 op donderdag. In New York sloot de "Greenback" donderdag op f 1,9090. De dollar had op vrijdag een grillig koersverloop. In New York werd kort op een gegeven ogenblik zelfs een koers van f 1,95 bereikt.

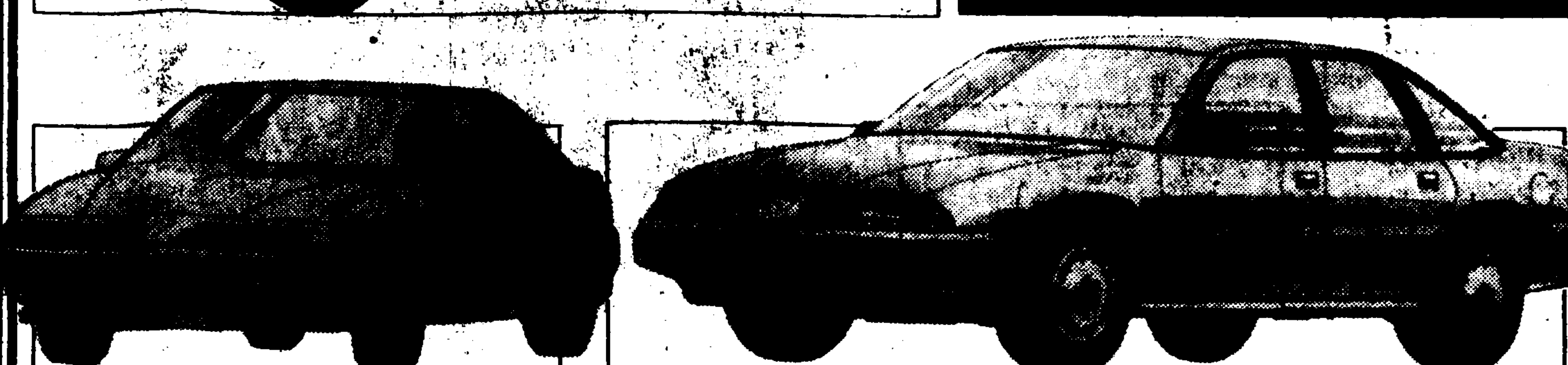
***

De inflatie in NICARAGUA is spectaculair afgenomen van 260 procent in maart tot minder dan vijf procent in april, zo heeft minister Antonio Lacayo dinsdag verklaard. Hij voorspelde een verdere vermindering tot ongeveer drie procent in mei. Lacayo schrijft de gunstige ontwikkeling toe aan het op 3 maart afgekondigde anti-inflatieplan. Vorig jaar stegen de prijzen met meer dan 13.000 procent.









172
Smaakvol Surinaams eten

Verkrijgbaar: Roti, Nasi en Pom.
Op elke zondag tussen 12.00 en 16.00 uur.

Gosieweg 172
Tel.: 72220

Klein gezin, wonend in centraal gelegen, maar rustige buurt, biedt de mogelijkheid aan m.- of vr.-persoon om in te wonen met vol pension.
Ideaal voor examen-kandidaten, van wie de ouders vroegtijdig moeten repatriëren en/of alleenwonenden in afwachting van een appartement.
Periode beginnende juni a.s. voor liefst één jaar.
Geïnteresseerden kunnen schrijven naar dit blad onder verwijzing van de letters XYZ.

TEX-MEX
Sunday
from 11.30 a.m. - 5.00 p.m.
Taco's - Enchilladas, Mex. Rice - Fajitas - Quesadilla -Shrimps - Burritos -Chile con carne - Chimichangos.
For orders please call 79386
Take out orders
Cassandraweg 27

---

pasfoto di kolo!
4 pa 6
HATO - AUGUSTINUS

De lekkerste ROTIE'S pom, pastei, bamie, nassie, chin. kip, ger. kip, ger. varken, moksie meksie, bruine bonen, bloedworst kunt U elke zondag tussen 12 en 4 bij ons krijgen.
Vraag naar het gerecht v/d week
Koraal Partir kav 87
tel. 674103

---

schildersbedrijf
Perfect
Gedipl. Mr. Schilder
Tel.: 601766
369127
Fax.: 369127

TE KOOP

TE KOOP
GEVRAAGD

Tel.:

TE KOOP
GEVRAAGD

WIST U DAT: Men hier op Curacao het gehoor test van babies van 9 maanden ?????

TE HUUR
KANTOORRUIMTE
In een rustige buurt.
Voor inlichtingen:
Tel.: 373533
tijdens kantooruren

TE HUUR
HUIS AAN ZEE MET STRAND
nabij stad van 1 - 30 juli
Tel.: 617120

WAARSCHUWING

De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.

Op de schietbaan HATO:

DINSDAG	21 MEI 1991 van 07.00 tot 13.20 UUR.
DONDERDAG	23 MEI 1991 van 07.00 tot 13.20 UUR.

Onveilig zeegebied ± 4000 meter uit de kust.

HET CURAÇAOSCH MUSEUM

nodigt U uit de opening bij te wonen van de expositie olieverfwerken

van

DONA SIMONS
en
JOHN VIGO

op vrijdag 24 mei 1991
om 8:30 n.m. in het museum
aan de Van Leeuwenhoekstraat.

HunterDouglas

Hunter Douglas International N.V. is een internationaal opererend offshore bedrijf op het gebied van financiële dienstverlening en bescherming van handelsmerken en uitvindingen in een groot aantal landen, ten behoeve van de HunterDouglas Group.

In verband met verdere uitbreiding van onze aktiviteiten zoeken wij voor onze dochtermaatschappij, werkzaam op het gebied van "herverzekeringen" een

ERVAREN ADMINISTRATEUR (M/V)

Funktie-inhoud

Deze medewerker zal verantwoordelijk zijn voor:

- de geautomatiseerde boekhouding en verwerking van de financiële gegevens in het computerbestand
- het verzorgen van de maandelijkse financiële geautomatiseerde rapportering en per modem verzenden van deze rapportering aan het hoofdkantoor
- het opstellen van financiële overzichten en budgetten
- het onderhouden van kontakten met banken, financiële instellingen en verzekeringsmaatschappijen
- het in voorkomende gevallen verrichten van soortgelijke werkzaamheden ten behoeve van de moedermaatschappij en vervanging van de controller van de moedermaatschappij bij afwezigheid.

Funktie-eisen

Het nivo van de aktiviteiten van ons bedrijf brengt met zich mee dat minimaal de volgende funktie-eisen worden gesteld:

- SPD I en II of gelijkwaardig
- zeer goede beheersing van de Nederlandse en Engelse taal in woord en geschrift. Kennis van Duits en Frans strekt tot aanbeveling
- ruime kennis op het gebied van geautomatiseerde verwerking van gegevens, financiële verslaggeving en budgetten en bij voorkeur ervaring in het gebruik van de programma's DAC, LOTUS en WORDSTAR
- goede [illegible] eigenschappen, organisatievermogen en teamgeest.

Geboden wordt een prettige werkkring, salariëring in overeenstemming met de funktie en aantrekkelijke secundaire arbeidsvoorwaarden.

Selectieprocedure

Gelieve uitsluitend schriftelijke sollicitaties, voorzien van curriculum vitae, VERTROUWELIJK te richten aan:

Hunter Douglas International N.V.,
t.a.v. de heer F.W. van der Greft (tel. 370211).
Postbus 3623
Curaçao.

TE HUUR
VOLLEDIG GEMEUBILEERD APPARTEMENT



Chiropractor
Manueel - Therapeut (Eindhoven.)
W.J. Letzer
Asbestweg 40 (Goede Hoop)
Telef. nr. gewijzigd per 1 mei
680502
Specialist voor rug- en nekklachten
spreekuur volgens afspraak.

DISTRIBUTORSHIPS NOW AVAILABLE FOR REMARKABLE 3M PRODUCT
A transparent film that makes glass strong as Steel...



SHATTER RESISTANT!
Start your own business supplying and installing this highly desirable product to homeowners and business owners in your territory.
We make it easy for you. A $12,500 (U.S.) investment puts you in business immediately with training (in Miami), supplies, tools and selling aids that have proven successful.
FOR COMPLETE INFORMATION CALL:
305-940-0860 (Miami Florida) or write:
SAFETY SECURITY WINDOW PROTECTION INTERNATIONAL
17020 W. Dixie Highway, North Miami Beach, Florida 33160
SEE US AT THE MIAMI HOME SHOW MAY 26-JUNE 2

ECOTECH N.V.

Wij gaan warme dagen tegemoet.
Koelt Uw airco-unit niet goed?
Leg het in handen van deskundigen.

NEEM KONTAKT MET ONS OP!

ECOTECH N.V.
F.D. Rooseveltweg # 64
Tel.: 689066/Fax: 684599

Uw adres voor alle reparaties, onderhoud en installatie van airco's, koelkasten en airco voor auto's.

ELRAD® CARIBE N.V.

Een in het Caribisch gebied opererende computer-hardware distributeur, leverancier en service bedrijf zoekt, ter uitbreiding van de technische dienst,

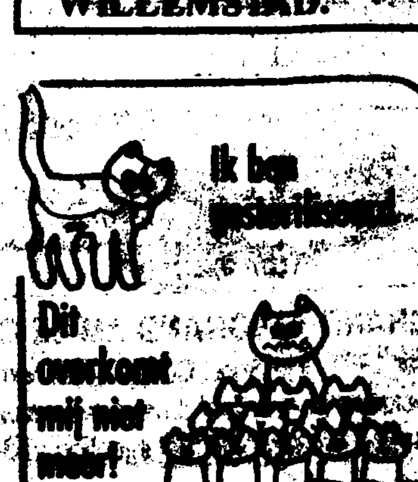
KANDIDATEN

die in aanmerking willen komen voor een zelfstandige technische/ondersteunende taak met hoogwaardige computer apparatuur en netwerk systemen.

Naast een grondige kennis van computer (hardware) technieken en een minimale basis kennis van (Novell)-netwerken, is een relevante ervaring van minimaal 3 jaar vereist.

Hij/zij die denkt aan bovenstaande te voldoen en in een prettig team, nieuwe kennis en ervaring wil opdoen, wordt verzocht (uitsluitend schriftelijk te reageren.

ELRAD CARIBE N.V.
P.O.B. 3238
ROODEWEG 1[illegible]
WILLEMSTAD.



GEVESTIGD
WIM G. GEELEN
TANDARTS
Ceresstraat 16 A
Tel.: 657642
Behandeling volgens afspraak

Van der Valk Plaza
Hotel, Restaurant & Casino

De kwaliteit van de service in het hotelvak hangt ook samen met de kwaliteit van het bestek. Daarom zoeken wij een vakbekwame

MESSENSLIJPER

die ook onze kartelmessen kan slijpen.
Interesse?
Neem dan tijdens kantooruren telefonisch kontakt op met het Van der Valk Plaza Hotel, Restaurant & Casino. Telefoonnummer 612500, toestel 2054.

Tennispark Julianadorp
St. Michielsweg 25 - Tel.: 68408 - Curaçao, Ned. Antillen

Attentie, Attentie:
Tennispark Julianadorp kan weer

NIEUWE LEDEN AANNEMEN

Vanaf heden tot 1 augustus 1991 tegen zeer gereduceerd inschrijfgeld.

Seniorleden	: NAf. 125,-
Juniorleden	: NAf. 35,-
Echtparen	: NAf. 200,-
Gezin	: NAf. 250,-

Inschrijving dagelijks op tennispark Julianadorp vanaf 18.00 uur.

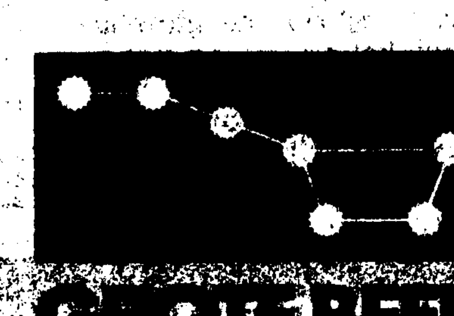
Hotel Holland RESTAURANT **'t Kokkeltje**

Pinkster Menu

Salade met gebakken zwezerik en dragondressing
of
Salade met gerookte zalm, en paling en mierikswortelsaus
***
Vleesbouillon celestine
of
Visbouillon met Hollandse garnaaltjes
***
Gebakken kalfsbiefstuk en ossehaas met een zachte paprika en uiensaus
of
Gepocheerde tongfilets gevuld met mosselen overgoten met een Hollandse saus
***
Parfait van Grand marnier (luchtig ijs)
of
Bavarois van mango met papaya saus.
***
47,50 + 10%

Telf.: 688044/688014.

DE STANDAARD IN SOFTWARE



GROTE BEER

GROTE BEER maakt administratieve en logistieke standaard software voor elke branche. Gebruiksvriendelijke software die naadloos aansluit op uw bedrijfsvoering, geleverd door een dealer die weet wat service is.

Neem vandaag nog contact met ons op. Wij kunnen u precies vertellen welke GROTE BEER programma's voor uw situatie het meest geschikt zijn.

AS Curaçao N.V.
Perseusweg 2
Tel.: 618626
Fax.: 617979

CARIBBEAN SOFTWARE
Schouwburgweg 5
Tel.: 37[illegible]
Fax.: 370675

ÑAPA
AMIGOE Weekend Bijlage
ZATERDAG 18 MEI 1991

- door Hennie Harinck -

MENSEN OFFEREN VRIJE TIJD EN GEZINSLEVEN OP VOOR HUN WERK

Voorzitter Rosiers van jubilerende vereniging:

Kiezen voor Rode Kruis is kiezen voor medemens



JOHN ROSIERS
...hulp van Lions...

[P]OPCONCERTEN, voet[ba]lwedstrijden en car[na]val. Overal waar veel [m]ensen bijeen zijn, is [al]tijd de kakikleurige [am]bulance van het Rode [Kr]uis aanwezig. Ze zijn er [ge]woon en daar staat nie[ma]nd bij stil. Maar als het [ge]nens wordt dan zijn ze [er] ook. Zo'n honderd[ze]ntig vrijwilligers staan [al]tijd paraat om te [he]lpen. Dat bleek onlangs [no]g toen er brand uitbrak [op] de Isla. In 1988 waren [z]e ook toen 'Joan' over [he]t eiland raasde. [Or]kanen, branden en [o]pingen. Op alle moge[lij]ke calamiteiten zijn ze [vo]orbereid. Het Rode [Kr]uis is allang niet meer [de] paramilitaire organi[sa]tie die het ooit was. [Al]leen het uniform herin[ne]rt daar nog aan. De [lu]itenanten en de kolo[ne]ls zijn verdwenen. De [ho]fleden en de groeps[ho]ofden deden hun [af]trede. De statuten [ho]uden hulp aan slachtof[fe]rs van veldslagen en oor[lo]gen in maar bovenal [tra]cht het Rode Kruis 'men[se]lijk leed te voorkomen [en] te verzachten, waar [he]t ook wordt waarge[no]men'. En dat betekent [da]t de mensen van het [Ro]de Kruis dag en nacht [kl]aarstaan zonder dat ze [da]ar iets voor terug[vr]agen. Hoogstens een [be]tje waardering.

De Rode Kruis colonne tijdens een oefening op Curacao.



Rode Kruis mensen offeren veel van hun vrije tijd en hun gezinsleven op om hun werk goed te kunnen doen. 'Kiezen voor het Rode Kruis is kiezen voor de medemens', meent Erwin Gonesh. De meest actieve leden dragen altijd een pager bij zich. Overal waar zich wat voordoet en waar slachtoffers kunnen vallen kunnen zij worden ingezet. Maar ze stappen niet op elke willekeurige vechtpartij af. Sidney Sambo:'Regel één die wij hanteren is 'let op gevaar'. Zolang wij zelf ook gevaar lopen blijven we nog even aan de kant staan. Maar op het moment dat we veilig kunnen ingrijpen doen we dat.' Door het efficiënte oproepsysteem zijn ze overal als de kippen bij, niet zelden zijn ze al ter plekke als de ambulance van het ziekenhuis of de politie nog in aantocht zijn. Het Rode Kruis wil serieus genomen worden. 'Hoewel we altijd een kan koffie hebben klaarstaan is dat niet onze voornaamste verdienste. Al onze mensen zijn opgeleid om eerste hulp te verlenen', aldus voorzitter Rosiers.

ISLA

Sidney Sambo (43), de coördinator van de huidige colonne, was enige tijd geleden betrokken bij de brand op het Isla terrein. 'Wij hielpen mee met de evacuatie van de omwonenden. Met bussen vol werden ze naar onze Post Fokkerweg gebracht, waar we ze op de hoogte hielden van de situatie en ze een hapje te eten gaven.' Hoe kwam hij bij het Rode Kruis terecht? 'Op 30 mei 1969 stond ik op het Brionplein en zag ik de gewonden langsstrompelen. Dat maakte op mij veel indruk. Ik wilde helpen maar kon niet. Toen ben ik een EHBO-cursus gaan volgen en heb me daarna meteen aangesloten bij het Rode Kruis. Ik ben toen een secundant met een streep geworden. Toen hadden we nog rangen en standen. Nu hebben we een functiestelsel en ben ik VG-coördinator geworden wat betekent dat ik de Gewonden Verzamel. Na een ramp zullen de slachtoffers bij ons worden binnengebracht en mijn taak is dan ze te rangschikken in zware en lichte gevallen.' Sambo heeft nog nooit spijt gehad van zijn beslissing om vrijwilliger bij het Rode Kruis te worden. 'Ik vind het elke dag weer de moeite waard hoewel ik soms denk dat ons werk door het publiek niet genoeg gewaardeerd wordt. Maar als er ergens ongevallen zijn dan hoor je wel meteen de kreet 'waar is het Rode Kruis?''

MOTIVATIE

Ook Erwin Gonesh (46) mist de waardering. 'Als je daarop zou moeten wachten zou er niets meer aan liefdadigdheid gedaan worden. Ik denk ook dat dat de reden is dat we interne motivatiecursussen organiseren. Ondanks dat ik soms weinig slaap ga ik toch gewoon door. De voldoening die het werk me geeft houdt me op de been.' Gonesh is verpleegkundige in dienst van het St. Elisabeth Hospitaal en hoofd van de daar gevestigde bloedtransfusiedienst. Deze afdeling is een Rode Kruis instelling, wat betekent dat de bloedbank op Curaçao geen commerciële instelling is. 'In vele landen wordt het bloed verhandeld. Bij ons kost het bloed niets en wordt het heel goed gecontroleerd. Wij mogen geen winst maken met bloed. Wel brengen wij de naalden en de zakjes in rekening.' Hoewel het personeel dat werkt op de bloedbank door het hospitaal betaald wordt is de bloedbank een onderdeel van het Rode Kruis. Het ziekenhuis maakt dus gebruik van de faciliteiten van die bloedbank. De kosten die gemaakt worden, zoals de aanschaf van apparatuur, injectienaalden, bloedzakjes en dergelijke moeten van donaties betaald worden. Voorzitter Rosiers: 'De Lions Club Curaçao heeft ons de laatste vijfentwintig jaar enorm financieel gesteund. De bloedbank wordt ook wel een 'baby' van de Lions genoemd. Donoren van geld en bloed maken het welslagen van de non-profit bloedbank uit. Overigens zal in juni het vijftigjarig bestaan gevierd worden. Meer criminaliteit, meer gewonden en ingewikkeldere operaties maken dat er steeds meer bloed nodig is. Maar gelukkig wordt de apparatuur ook steeds verfijnder zodat de verspilling van bloed steeds minder wordt. Door bemiddeling van Cai Winkel - hij is sinds enige tijd Hoofd van Dienst van de bloedbank - en geld van de 'Lions' zal er binnenkort een celseparator op de bloedbank komen te staan. Door dit ingenieuze apparaat zal men veel efficiënter kunnen werken. 'We sluiten een patiënt aan op dit apparaat en toetsen in wat er uit het bloed gehaald moet worden, bijvoorbeeld bepaalde bloedcellen. Het gezuiverde bloed komt dan weer terug in het lichaam', legt Gonesh uit.

SOLFERINO

De geschiedenis van het Rode Kruis gaat terug tot de vorige eeuw. Henry Dunant is de 'vader' van het Internationale Rode Kruis. De heldendaden die Florence Nightingale tijdens de Krimoorlog onder de gewonden verrichtte en de aanblik van de ontelbare verminkte en gesneuvelde soldaten in de veldslag van Solferino in Noord Italië van 1859 maakte dat de sociaal bewogen Dunant besloot zich in te gaan zetten voor de slachtoffers van oorlogen. Zijn ervaringen beschreef hij in 'Herinneringen aan Solferino', een boek dat al snel grote bekendheid genoot. Dunant wilde het hierbij niet laten. In 1863 leidde die voortvarendheid tot de oprichting van het Rode Kruis tijdens een conferentie in Genève. In de verdragen wordt de 'verbetering van het lot der gewonden en zieken zich bevindende bij de strijdkrachten te velde' als een van de belangrijkste uitgangspunten van het Rode Kruis genoemd. In Nederland stond dokter Basting aan de wieg van de oprichting van een Nederlands Rode Kruis. Zijn vrouw kwam destijds op het idee voor de naam van de nieuwe organisatie. Zij stelde voor de kleuren van de vlag van Zwitserland, een wit kruis op een rode achtergrond, om te draaien. Het Koninklijk huis heeft zich vanaf het begin actief ingezet voor het Rode Kruis. Prinses Juliana is nog steeds beschermvrouwe van het Rode Kruis en Prinses Margriet zit al jaren in het dagelijkse bestuur.

HENRY DUNANT



1828-1978

Jaime Mendes Chumaceiro, destijds apotheker op Curaçao, maakte kennis met het Rode Kruis in 1930 en ging informeren in Nederland of er in het 'overzeese gebiedsdeel' geen afdeling van het Rode Kruis gesticht kon worden. Hij kon daarbij rekenen op de medewerking van oud-gouverneur Van der Slobbe. Op 18 mei 1931 was het zover: in het gouvernementshuis werd het Nederlandse Rode Kruis afdeling Curaçao een feit. Daarbij waren een aantal bekende Curaçaoënaars aanwezig, zoals de dames A. Chumaceiro, B.L. Maduro en M.A. de la Try Ellis en de heren C. Aars, A. Curiel en W. Winkel. In 1938 begon zich de dreiging van de Tweede Wereldoorlog af te tekenen. Wat eerder niet lukte, namelijk de vestiging van een transportcolonne op Curaçao, werd nu zonder meer ingevoerd. Op 14 oktober 1939 werd de colonne officieel in werking gesteld en een dag later kon zij haar nut al bewijzen. Er breekt een enorme brand uit bij bioscoop Cinelandia. De gewonden konden onmiddellijk worden opgevangen door de colonnemensen van het Rode Kruis. Daarmee was hun reputatie op Curaçao gevestigd.



Op de foto v.l.n.r.: Sidney Sambo, Erwin Gonesh en John Rosiers van het Rode Kruis Curacao.

BRANDWEER

Hoewel het Rode Kruis volgens voorzitter John Rosiers op een lijn gesteld mag worden met de brandweer, de politie en het hospitaal wat betreft de dienstverlening moet het Rode Kruis niet beschouwd worden als een verlengstuk van deze instanties. 'Het Rode Kruis is een internationale vereniging die haar eigen grondbeginselen en statuten heeft. Daaruit volgt dat wij uitsluitend met vrijwilligers werken.' Toch heeft het Rode Kruis geld nodig, al is het niet om personeel te betalen. De gebouwen, de ambulances en het onderhoud vergen veel geld. Dit wordt allemaal betaald uit schenkingen. 'In de loop der jaren zijn die donaties steeds minder geworden', stelt Rosiers vast. Vijf jaar geleden leidde dit tot een crisis. Het kon zo niet verder. 'We zijn toen naar de Landsloterij gestapt omdat we wisten dat een groot deel van de winsten daar bestemd is voor donaties. Van het geld dat we toen kregen hebben we een garage kunnen bouwen waarmee een eind kwam aan het voortdurend openbreken van onze ambulances.' Uit Nederland kwam toen ook wat nieuw materiaal, zoals aanhangwagentjes. Het Rode Kruis was de depressie te boven. Maar het onderhoud, de beveiliging en de bestrijding van witte mieren die aan de gebouwen knabbelen, blijft geld eisen. Rosiers gokt erop dat de viering van het zestigjarig bestaan weer wat extra donaties zal opleveren. Een echte radiokamer is de laatste aanwinst van het Rode Kruis. Die zou een grote rol kunnen spelen als er zich een noodsituatie voordoet. 'Als de Landsradiodienst zou uitvallen dan blijven de radioamateurs over en dat zijn wij ook. In de radiokamer kunnen we met de hele wereld in verbinding staan.'

SOCIAAL

Hoe staat het met de aanwas van nieuwe leden? Voorzitter Rosiers onderkent het probleem van toenemende vergrijzing binnen het Rode Kruis. 'Ik ben al een tijdje op zoek naar een geschikte vicevoorzitter, die [illegible] paar jaar ka[illegible]
Om jonge mensen bij [illegible] Rode Kruis te betrekken organiseert men regelmatig jeugd EHBO-cursussen. Als men dan daadwerkelijk lid wil worden moet nog een basiscursus gevolgd worden. Zonder deze twee opleidingen kan men geen lid worden. 'Jonge capabele mensen die sociaal voelend zijn zijn er genoeg op Curaçao. Dat is het probleem niet. Maar als ze meteen roepen dat ze geen tijd hebben dan raad ik ze aan om even rustig te gaan zitten. En het feit dat het onbetaald werk betreft kan ook geen reden zijn om het niet te doen, want de voldoening die het werk geeft is niet in geld uit te drukken.'

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: **Norbert Hendrikse**
LAYOUT: **Solange Isselt**

Frankrijk als eerste over de brug
Iran ontdoet zich van zwarte schaap imago

KUWAYT-STAD - De landen van de Gulf Cooperation Council bereiden een historische stap voor in hun relaties met Iran. Sjeik al-Khalifa van Bahrayn zei onlangs dat de "bittere ervaringen" van de Golfoorlog en "de uitdagingen van de toekomst" de Golfstaten "verplichten om veranderingen aan te brengen in de denkwijze die overheerste in de tijd voor de Iraakse invasie van Kuwayt."

Vorige week zaten de leiders van de zes leden van de GCC om de tafel, niet alleen om tot de gezamenlijke conclusie te komen dat het handelsembargo tegen Irak gehandhaafd moet worden totdat Saddam Husayn niet meer aan de touwtjes trekt in Irak, maar nog meer om het idee praktisch uit te werken dat stabiliteit en veiligheid in de Golf niet meer mogelijk zijn zonder Iran daarbij te betrekken. "Wat we in het vat hebben, is veelbelovend," zei de secretaris-generaal van de GCC, Abdullah Bishara. De GCC-landen kwamen er niet uit maar er is op korte termijn een nieuwe bijeenkomst belegd.

De GCC heeft zichzelf al opgeworpen als alternatief voor de Arabische Liga die de Golfoorlog alleen op papier overleefd heeft. Dat is jammer voor Egypte dat vóór de invasie zoveel moeite heeft gedaan om weer terug te keren in de boezem van de Liga en het politieke leiderschap ervan weer over te nemen, maar Bishara zei zonder een blad voor de mond te nemen dat de Liga "uit de tijd is". Dat is ook duidelijke taal voor Washington dat nog vaag schijnt te hopen dat de Liga bijkomt uit zijn coma.

TEGENSTELLINGEN

De tegenstellingen die tijdens de Golfoorlog in de Liga ontstonden tussen de vrienden en vijanden van Irak en in mindere mate die tussen de Golfstaten en de Arabische landen van Noord-Afrika maken gezamenlijke standpunten van de Liga-lidstaten voor de komende tijd onmogelijk zo die politiek al waardevol zouden zijn.

Consensus bleek al langere tijd alleen nog weggelegd voor pragmatische projecten van de Liga zoals het bevorderen van de eigen Arabische farmaceutische industrie. Zelfs bij politieke "routinekwesties" zoals die van de rechten van de Palestijnen waren er altijd wel staatshoofden die met de deuren smeten.

In de verklaring van Damascus die de golfstaten samen met Egypte en Syrië publiceerden, kondigt zich inderdaad een nieuw denken aan dat niet alleen wordt gedikteerd door eigenbelang maar ook nieuwe politieke principes.

Geen enkele Arabische staat lijkt nog de confrontatie te zoeken om zich aan het hoofd van de Arabische natie te plaatsen. De tijd dat leiders als elkaars rivalen het Midden-Oosten onveilig maakten of beweerden een "leiderschapsvacuum" te moeten vullen, lijkt even ver weg als de koude oorlog of de periode dat de Islam en het Arabische nationalisme symbolen waren van hetzij anti-westerse, hetzij anti-communistische campagnes.

BEZORGDHEID

Het is nu een en al bezorgdheid over vrede en stabiliteit in het gebied wat de klok slaat. Saudi-Arabië wil de buitenlandse troepen uit de Golf. De drempel om directe en massale Amerikaanse steun in te roepen tegen een Arabisch buurland mag dan overschreden zijn, de Amerikanen mogen binnenkort alleen nog met wat marineschepen en militaire instructeurs blijven. Devote moslims klagen in hun media steen en been over yankees zo dicht bij Mekka en Medina.

De inkt van de verklaring van Damascus was nog niet droog of Iran, oude bondgenoot van Syrië, meldde zich op het plan om deel te worden van het nieuwe veiligheidsconcept dat in Damascus was uitgebroed. Washington was daar op zich niet tegen, liet president Bush weten.

Jarenlang hebben de Golfstaten hun morele, politieke en financiële steun aan Irak gerechtvaardigd met de vrees dat Iran zijn islamitische revolutie zou exporteren. Prettige bijkomstigheid van de propaganda die van Iran een levensgroot gevaar voor de hele regio maakte, was altijd het feit dat de Iraniërs geen arabieren zijn en niet in meerderheid sunniet. Dit bracht tot voor kort de arabische sunnitische regiems bijna automatisch op een lijn met Irak, tegen Iran.

De werkelijkheid was dat Saudi-Arabië zich door het Iran bedreigd voelde als pleitbezorger van de enige echte Islam. Erger nog: Iran is een land met enorme economische bronnen en ruim drie keer zoveel mensen als Saudi-Arabië waarvan de economie grotendeels op olie drijft. Het is, anders gezegd, een van de toekomstige supermachten in het gebied. Saudi-Arabië lijkt nu bezig zich met dit onvermijdelijke feit te gaan verzoenen en contact te zoeken in plaats van Iran verder te blijven isoleren.

GEEN EXPORT

De staat Iran heeft voor, tijdens en na de oorlog om Kuwayt bewezen niet op het exporteren van zijn revolutie uit te zijn. In het binnenland is het "Khomeinisme" behoorlijk op zijn retour. Iran had gebruik kunnen maken van de benarde situatie in de Golfstaten en van de opstand in Irak om zijn eigen experiment elders te herhalen, maar dat is niet gebeurd. In plaats daarvan heeft het een reeks initiatieven genomen om zijn relaties met de Arabische buurlanden te verbeteren, ondanks anti-westers verbaal vuurwerk van verscheidene toonaangevende politici in eigen land.

De complottaal van Teheraanse kranten waarin de Golfstaten afgeschilderd werden als "westerse agenten van Washington" en dergelijke is praktisch verdwenen. In plaats daarvan werpt Iran zich op als een land dat de Golfstaten beter kan beschermen dan westerse troepen dat ooit zouden kunnen. Met succes dus, hoewel de laatste noot hierover nog niet gekraakt is.

Moreel hebben duizenden vrijwilligers en de regering van Iran bij de bevolking van de Golfstaten "gescoord" door de slachtoffers van de vervolging in Irak te helpen als geen Arabisch staat dat heeft gedaan.

Diplomaten van de GCC lieten maandag doorschemeren dat er binnen de GCC meningsverschillen zijn over de vraag of de rol van Iran alleen een politieke of ook een militaire zal zijn. De gcc willen een staand legertje van 15.000 man eigen troepen creëren als eerste verdedigingslinie bij nieuwe agressies, aangevuld met minstens zoveel Egyptische en Syrische troepen. Deze troepen plus de reguliere legers van de Golfstaten zouden het potentieel op ruim 150.000 man brengen.

De kleine Golfstaten, allen gezegend met Shi'itische inwoners naast Sunnieten en twee generaties ongelovigen, zijn diep in hun hart wel blij met welke normalisatie van de betrekkingen met Iran dan ook. Zij zien in Iran namelijk ook een land dat tegenwicht kan bieden aan Saudische druk, met name op het punt van de binnenlandse politiek die zij in de ogen van de prinsen zouden moeten voeren.

Lange tijd diende het seculiere Irak als beteugelaar van het religieuze extremisme van Saudi-Arabië maar die tijd is voorbij. De steun van de Verenigde Staten voor democratie in Kuwayt, de democratisering in Jordanië, Syrië, Algerije, Egypte en andere Arabische landen zijn signalen dat verzet tegen democratie in een religieus jasje of welk jasje dan ook zijn beste tijd heeft gehad.

SUPPORTER

Als de overgang naar constitutionele monarchieën en parlementaire democratieën in de Golfstaten een soort herhaling van de "revoluties" in Oost-Europa moet worden, is het beter, redeneren de heersende families in de Golf, om Iran niet als vijand en dus als supporter van toekomstige oppositiebewegingen in de buurt te hebben. Iran en Frankrijk hebben inmiddels een principe-akkoord bereikt over een twaalf jaar oud financieel conflict betreffende een Iraanse lening van een miljard dollar. Dat heeft een woordvoerder van het Franse ministerie van buitenlandse zaken bevestigd. Details over de overeenkomst zijn nog niet bekend.

Het akkoord zou zijn bereikt tijdens een bezoek van de Franse minister van Buitenlandse Zaken, Roland Dumas, aan Iran. De definitieve uitwerking van het akkoord zou in de herfst kunnen worden ondertekend tijdens het bezoek van de Iraanse president Rafsanjani aan de Franse hoofdstad.

Het conflict ontstond na de Islamitische revolutie in 1979 in Iran. Dit land wilde direct hierna dat Frankrijk een lening van de Sjah ter waarde van een miljard dollar terugbetaalde met rente. Frankrijk weigerde omdat verschillende Franse bouwbedrijven nog geld te vorderen hadden van Iran. Het krediet van de Sjah uit 1974 was bedoeld ter ondersteuning van de Franse nucleaire industrie.

Volgens het Franse persbureau AFP zou Dumas bereid zijn de lening terug te betalen onder de voorwaarde dat Franse bedrijven met voorrang behandeld worden bij toekomstige Iraanse bouworders. Iran wil tot 1994 in totaal 120 miljard dollar besteden om de schade als gevolg van de oorlog met Irak te herstellen.

RAFSANJANI
...gematigd...



Sovjet-slachtoffers uit Wereldoorlog



■NOVGOROD - Vrijwilligers en militie-leden vullen bij de Sovjet-stad Novgorod kisten met schedels van Sovjet-soldaten die tijdens de laatste Wereldoorlog om het leven zijn gekomen. De zo verzamelde stoffelijke resten krijgen alsnog een keurige begrafenis. Er zal ook ter plaatse een monument worden opgericht ter nagedachtenis aan de ruim e[…] miljoen Sovjet-soldaten d[…] tijdens deze oorlog het leve[…] lieten.

(AFP-satellietfot[…]

Tachtig procent ziekten gerelateerd aan pollution
Luchtvervuiling maakt Mexico-stad onleefbaar

DEN HAAG - Voor Mexico-stad dreigt een ecologische ramp. Een catastrofe die nog veel groter is dan wat de miljoenenstad momenteel al meemaakt aan ellende op het gebied van de milieu-vervuiling. Dat is de mening van Homero Aridjis, die vanwege de door de NOVIB georganiseerde campagne "Alarma Mexico" naar Nederland is gereisd.

Het waren de koningsvlinders die elk jaar in november de bergen van Mexico bevolken die de schrijver Homero Aridjis zes jaar geleden tot de milieu-activist maakte die hij nu is. De schrijver raakte ontzet omdat deze prachtige beestjes door de voortdurende en steeds verder voortschrijdende ontbossing met uitsterving werden bedreigd. En hij begon te protesteren.

De schrijver, niet alleen in Mexico maar ook internationaal bekend (in Nederland zijn bijvoorbeeld twee van zijn boeken vertaald), verzamelde mensen om zich heen en zijn verzet tegen de verwoesting van het milieu groeide uit tot een beweging. Deze beweging kreeg de naam "Grupo de los cien", de groep van honderd.

GROOTSTE VERVUILER

Honderd gezaghebbende latijns-amerikaanse intellectuelen en kunstenaars, onder wie naast Aridjis twee Nobelprijswinnaars, Octavio Paz en Gabriel Garcia Marquez, lieten in 1985 een verklaring uitgaan waarin zij opriepen een einde te maken aan de verwoesting van het milieu in Mexico en in het bijzonder die in de hoofdstad Mexico-stad, de grootste en meest vervuilde metropool ter wereld.

Sindsdien komt Aridjis nauwelijks nog aan schrijven toe. "De beweging raakte in een stroomversnelling die niet meer was te stoppen", zegt hij. De invloed van Grupo de los cien was dan ook niet onaanzienlijk. Haar protest leidde onder meer tot het aftreden van de minister van Ecologie en gaf de eerste aanzetten voor bestrijding van de verontreiniging in de hoofdstad. Want Mexico-stad waar 25 miljoen mensen zijn samengepakt op 8000 vierkante kilometer, telt 30.000 fabrieken en drie miljoen auto's die ervoor zorgen dat boven de stad dagelijks een grijze deken van smog hangt.

"Elke baby wordt met lood in zijn longen geboren", zegt Aridjis en hij vervolgt: "Van 5 procent van de kinderen die de lagere school niet hebben afgemaakt is geconstateerd dat zij hersenbeschadiging hebben opgelopen door loodvergiftiging. In Mexico-stad kan 80 procent van alle ziektes gerelateerd worden aan de luchtvervuiling, long- en ademhalingsproblemen zijn doordsoorzaak nummer één".

Aridjis reist inmiddels de wereld rond om aandacht te vragen voor milieuproblemen van Mexico. Zo sprak hij op een door de NOVIB en de Vrije Universiteit van Amsterdam georganiseerde conferentie in Den Haag over stadsproblematiek in de derde wereld. Deze bijeenkomst is onderdeel van de actieweek van NOVIB, Alarma Mexico geheten die momenteel plaats heeft.

VEEL VERANDERD

Sinds 1985 is er veel veranderd", zegt Aridjis. "Er zijn in Mexico-stad maatregelen getroffen om iets aan de problematiek te doen. Zo worden momente[…] fabrieken en bedrijv[…] gesloten die zich niet houd[…] aan de regels voor beperki[…] van uitstoot van schadelij[…] stoffen. Zelfs de grote staat[…] olieraffinaderij in h[…] noorden van de stad is n[…] dicht. En het gemeenteb[…] stuur probeert het autove[…] keer met 20 procent [...] beperken door elke stadsb[…] woner het gebruik van zij[…] wagen gedurende een da[…] per week te ontzeggen".

Maar niet alle bewone[…] zijn doordrongen van de kr[…] tische situatie waarin Mexico[…] stad verkeert. Na het va[…] kracht worden van het rou[…] latiesysteem, dat wordt ui[…] gevoerd aan de hand va[…] kentekenbewijzen, kochte[…] veel rijke Mexicanen ee[…] tweede auto, ontstond ee[…] levendige illegale handel i[…] nummerplaten en vonde[…] veel leden van het corrupt[…] politie-apparaat, die op d[…] maatregel toezicht moeste[…] houden een nieuwe geldbro[…]

"De maatregelen worde[…] bemoeilijkt doordat de[…] soms diep ingrijpen in he[…] bestaan van de mensen. Zo i[…] het nog altijd onmogelijk o[…] het huisvuil in organisch e[…] niet-organisch afval t[…] scheiden en om de enorm[…] vuilnisbergen in de stad t[…] verwijderen", zegt Aridji[…] Want afval is in Mexico "b[…] business". Tienduizende[…] mensen, *pepenador[…]* geheten, leven van het vu[…] en hun leider, de onlang[…] vermoorde Rafael Gutier[…] Moreno was de afvalkonin[…] van het land. Hij had bove[…] op een vuilnisberg een palei[…] laten bouwen en bezat onde[…] meer als parlementslid grot[…] politieke macht.

Van den Broek in Luxemburg:
Hopelijk initiatief EG voor wapenexport

LUXEMBURG - De Nederlandse minister van Buitenlandse zaken Hans van den Broek hoopt dat hij als voorzitter van de EG-ministerraad de komende Algemene vergadering van de Verenigde Naties namens de twaalf een voorstel kan doen over het beperken van de internationale wapenhandel.

Behalve over een initiatief in de VN-assemblee - waarover tijdens de Luxemburgse top van eind juni zal worden beslist - is gesproken over het tegengaan van de verspreiding van wapens voor massavernietiging, vooral chemische wapens, en over de vraag of de Europese wapenhandel een EG-aangelegenheid moet worden. Handel in militair materieel valt tha[…] buiten het gemeenschapp[…] lijk handelsbeleid van d[…] Gemeenschap.

Minister Van den Broe[…] zou graag zien dat de ander[…] EG-landen de Nederlands[…] criteria voor de uitvoer van militair materieel - niet naar oorlogvoerenden, niet naar spanningsgebieden, niet naar landen waar de mensenrechten ernstig en systematisch worden geschonden - overnemen. Ook het tegengaan van overbewapening zou als toetssteen moeten gelden. Maar hoe moet worden vastgesteld wat een voor legitieme zelfverdediging een redelijke bewapening is, en wanneer deze wordt overschreden, is nog niet duidelijk.

ITAPRO GAAT WEER CONCERTEN ORGANISEREN

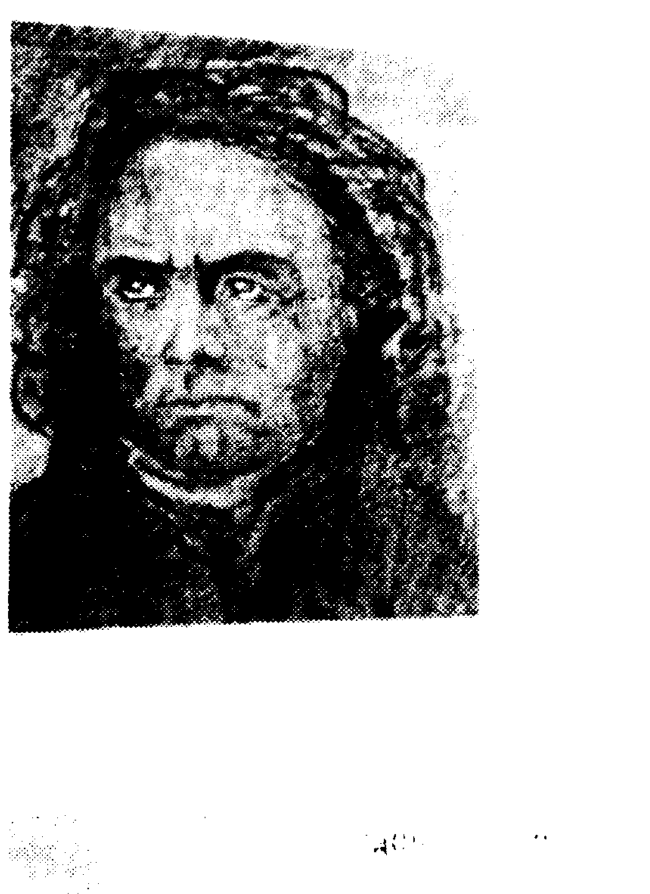
Gitarist Luis Quintero binnenkort op Curaçao

Henri Sweers: 'Klassieke muziek brengen blijft riskante onderneming'

U DE BELANGSTELLING voor klassieke muziek, e nooit helemaal weg is geweest, maar wel enkele aren op een wat lager pitje heeft gestaan, weer oeit,- de concerten worden beter bezocht; er is een euwe stichting, Stichting Klassiek, opgericht om tiesten uit het buitenland hierheen te halen en om uraçaoënaars in de gelegenheid te stellen in Caracas ncerten bij te wonen-, heeft Henri Sweers besloten ok de International Top Artist Promotion weer euw leven in te blazen.

International Top Artist romotion startte met het naar Curaçao halen van de elliste Christine Walevska die samen met Harold artina op 23 juni 1977 hier haar eerste concert gaf. Daarna volgden vele andere musici, in kleine ensembles of als solist(e), zoals bijvoorbeeld Elmar Oliveira, Endre Balogh, Jehuda Hanani, Susan Starr, Elzbieta Sobkowicz en Ruggiero Ricci. Ook verzorgde Itapro concerten van het Curaçaos Strijkorkest o.l.v. Eric Gorsira of concerten van het Nederlands Koper Quintet,naast toneel vanuit Nederland. Na 1984 echter stopten de producties van Itapro, het werd stil rond die organisatie. De weinige klassieke concerten werden door anderen georganiseerd. Henri Sweers vertelt over de oorzaak van die stop, maar vooral over zijn toekomstplannen. Hij ziet de toekomst vol vertrouwen tegemoet. Itapro is weer opgestart en volgende wordt het eerste concert gehouden.

= door Nel Casimiri =





HENRI SWEERS ...*nieuw begin...*

Waarom stopte Itapro de ganisatie van concerten in 84? Henri Sweers: 'De hele onomie lag ineens in puin. at had zijn weerslag. Het enezolaanse toerisme hield te bestaan. De bolivar ortte in. De Shell verdween, stond op het punt van rdwijnen. De sponsers elden op met sponsoren. veral waar ik kwam, klonk t: 'Kom over twee jaar nog aar eens terug.' Ook had ik el werk op kantoor dat oest gebeuren.'

MARKT BETER

u ziet het er allemaal veel ter uit. Er bestaat een timisme in de economie. zelf ben gepensioneerd. ijn plannen voor het mende concert zijn overal thousiast ontvangen. Het s niet moeilijk de draad er op te pakken. Ik heb k weer sponsors gevonden. had altijd veel sponsors der de winkeliers, maar aktisch alle oude joodse ken zijn verdwenen. Daar tten nu Hindoestanen in die ken ik niet. Ik heb er el een paar geprobeerd, aar ik heb nu andere sponrs gevonden. Zo zijn er edrijven die bijvoorbeeld aarten beschikbaar stellen or kinderen van het Veret Instituut, anderen voor uden van dagen of voor eisjes van Huize Pelletier. ok heb ik advertenties verocht voor het programmaad. Dat is een vaste groep. ommige sponsors geven zo en geldelijke bijdrage, ndere verzorgen een epaald onderdeel, zoals de ckets of het verspreiden an posters, e.d.'

ie zal het eerste concert even?

e klassieke gitarist Luis uintero. Die concerten zijn p 13 en 15 juni. Quintero erd geboren in Colombia, aar al heel jong trok hij net zijn ouders en broertjes n zusters de grens van Venezuela over, illegaal. Hij peelde gitaar en zorgde voor het inkomen van de familie. Zo hoorde mijn broer Charles Sweers hem eens pelen in een bar. Hij was onder de indruk van zijn spel n nam de jongen, toen pas 10 jaar, mee naar een toerisenschip waar belangrijke musici speelden. Ook die ewonderden zijn spel. Hij speelde met zijn 10e jaar het repertoire van een volwassen gitarist. Er waren toen mensen die hem mee wilden nemen naar Nederland, voor een platenopname en voor concerten, maar zijn vader durfde hem niet te laten gaan. Hij was het gezinsinkomen. Hij is toen in Caracas naar het Jose Angel Lamas Conservatorium gegaan, waar hij theorie en solvege studeerde bij Maestro Eric Colon. Op zijn elfde jaar maakte hij zijn debuut bij het Venezolaans Symfonie Orkest. In 1976 heeft hij meegedaan met het World Guitar Festival in Martinique, samen met top-gitaristen van de hele wereld. Hij heeft concerten gegeven in Venezuela, Colombia, Puerto Rico, Frankrijk, Mexico, de Verenigde Staten, Peru, Ecuador, Argentinië, overal. Quintero is nu bezig voor zijn master's degree in music aan de beroemde Juilliard School of Music in New York o.l.v. de internationaal fameuze gitarist Sharon Isbin. Maar dat begrijp ik niet. Wat kan die hem nog leren? Op Curaçao is Quintero ook zeer populair. Door tussenkomst van Charles Sweers heeft Itapro hem hier geïntroduceerd. Hij gaf in 1978, hij was toen 13 jaar, een concert in de Fortkerk.'

CONCERTEN

Hoeveel concerten per jaar is Itapro van plan om te organiseren?

'Niet zoveel. Twee of drie per jaar. Het is eigenlijk een idee geweest van de celliste Christine Walevska. In de winter is het seizoen in Europa en in de V.S. In de zomer volgt het seizoen in Zuid-Amerika. Iedereen, die naar Venezuela vliegt, vliegt over Curaçao heen. Het ligt op de route. In Venezuela zijn nog steeds rijke 'patrons of the arts', daar worden nog steeds concerten gegeven. Er komt ook nog steeds dezelfde stroom van topartiesten naar Caracas. Mijn broer zit in Caracas, hij is musicus. Hij ontmoet ze en nodigt ze uit om hier te komen en hier op te treden. Op die manier hoeven we niet dezelfde prijzen te betalen als ze in de grote steden vragen via hun agentschappen. Dit is voor hen een soort tussenstop. Christine Walevska gaf zelf het eerste concert. Dat was de eerste keer in de geschiedenis van de Antillen dat er meer dan 300 mensen voor een klassiek concert verschenen. Centro Pro Arte was volledig uitverkocht. Het tweede concert was van de pianist Malcolm Frager. Toen zaten er meer dan 800 mensen in de kerk van Brievengat. Malcolm Frager won in 1959 de eerste prijs in het Reine Elisabeth Concours in Brussel. Hij was hier in december 1977 op Curaçao.'

U organiseert de concerten helemaal alleen, d.w.z. Itapro is Henri Sweers?

'Ik heb verschillende concerten georganiseerd samen met andere organisaties, zoals het CCC of B'nai B'rith. Dit nieuwe concert organiseer ik samen met de Alliance Francaise. Er zijn een stuk of zeven organisaties op Curaçao enthousiast bezig. Dat brengt het gevaar met zich mee dat er teveel evenementen gebracht worden, die elkaar in de weg zitten. Om daar zel iets aan te doen, zouden ze overleg moeten plegen en de data aanpassen. Nu wordt vaak door twee instellingen iets op dezelfde dag georganiseerd.'

Maar waarom organiseren het CCC of de Kunstkring niet van dit soort concerten?

'Voor ik begon was er niets. Niemand durfde eraan te beginnen. Zo gaat het bij stichtingen die er zelf niets aan hoeven te verdienen. Zij kunnen bij verlies altijd aankloppen bij de stichting of instelling om dat verlies te dekken. Klassieke muziek staat in deze kleine gemeenschap niet hoog op de ladder. Bij de Kunstkring is veel eenrichtingsverkeer van uit Nederland vandaan hier naar toe. En bij die Hollandse artiesten zijn maar een paar die internationaal meetellen.'

RISICO

Is Itapro een commerciële organisatie?

'Itapro is een Council management. Het is zeker niet de bedoeling om verlies te lijden. Itapro is alleen Henri Sweers, niemand anders, en ik ben me bewust van het risico. Ik probeer winst te maken om die winst weer te gebruiken voor andere concerten. Verschillende instellingen willen me niet sponsoren omdat ze zeggen dat het commercieel is. Zij sponsoren alleen stichtingen die kunnen aantonen dat ze anders verlies lijden. Het resultaat is dat er vaak met de pet wordt gegooid naar de organisatie. Als er iets wordt aangeboden, bijvoorbeeld een musicus en de zaal zit wel vol of niet vol, kan ze geen barst schelen. Zij hoeven het niet te betalen uit hun eigen portemonnaie. Dat verslapt de organisatie, er wordt te weinig geadverteerd, te weinig moeite gedaan om er wat van te maken. Het resultaat is klassieke concerten met 30 of 40 mensen in de zaal. Die zijn er geweest. En erna maar klagen dat er zo'n slechte opkomst was. Als je het goed wil doen, is het veel werk, hard werk en ook voor iets goeds moet je veel reclame maken.'

Organiseert u alleen klassieke concerten of gaat u ook weer toneel en blazersensembles naar Curaçao halen?

'Ik sta voor alles open. Mijn grote liefde is echter de klassieke muziek, vooral de kleine ensembles, duo's, trio's, quartetten. Laatst was hier op Curaçao een ensemble uit Venezuela, Gurrufio, dat bestaat uit een fluit, een kwarto, een bas en een mandoline. Ze speelden in de aula van de UNA en later een tweede avond in de bibliotheek te Scharloo. Er heeft een kleine advertentie in de kranten gestaan van het Venezolaans consulaat. En daarin stond niet eens wat ze deden, e.d. Ik ben erheen gegaan omdat mijn broer me opbelde. Natuurlijk waren er wel mensen op dat concert, mensen van de Sociedad Boliveriano, van de Venezolaanse banken, en zo. Die weten het en zorgen voor publiek, maar er was lokaal niemand. Uit die advertentie viel ook niets op te maken. Ik zou zelf ook niet gegaan zijn zonder dat telefoontje. Na het concert ben ik met de musici gaan varen en we hebben contact gehouden. Ik probeer ze opnieuw naar Curaçao te halen.'

PLANNEN

En Henri Sweers gaat door met plannen maken.

'Ook wil ik proberen het Orlando Strijkkwartet hierheen te halen, en de Venezolaanse violiste Penha of de Belgische klarinettist Boeykens. Hij was hier al eens in 1982 samen met de pianiste Elzbieta Sobkowicz. En Frager nog een keer of de violist Elmar Oliveira. Deze laatste was net klaar met zijn opleiding in de Verenigde Staten toen hij in 1978 een concert gaf in Caracas. Hij is een wonderviolist. We spraken af dat hij naar Curaçao zou komen. Hij wilde een vakantie van tien dagen met zijn meisje. In ruil daarvoor gaf hij een concert. Maar toen de afspraken bevestigd moesten worden was hij nergens. We konden hem nergens vinden, niet in Venezuela, niet in de Verenigde Staten. De tijd begon te dringen. Toen bleek dat hij in Rusland zat. Hij deed mee met het Tsaikovsky Viool Concours in Moskou en won daar een gouden medaille. Korte tijd later speelde hij hier, op Curaçao.'

Als Henri Sweers eenmaal op zijn praatstoel zit, blijft hij vertellen. De ene anekdote na de andere rolt over zijn lippen en hij heeft zo hij alle namen willen illustreren met een plaat of CD. Zijn enthousiasme is groot. Hij hoort de instrumenten al zingen. Quintero voorop.



LUIS QUINTERO
...klassiek gitarist...

Studeren dicht bij huis

Electrotechniek

= door Pedro Casimiri =

DE BASISBEGRIPPEN uit de elektronika vormen voor de elektrotechnicus de basis voor ontwerpen, onderzoeken, produceren of onderhouden van elektrische of elektronische apparatuur of systemen. Om aan bovenstaande te kunnen voldoen biedt de opleiding aan de Universiteit van de Nederlandse Antillen (UNA) een brede basis. De aan de UNA afgestudeerde elektrotechnicus moet in staat zijn geheel zelfstandig technische problemen op zijn gebied op te lossen. Daar blijft het echter niet bij, zoals een voorlichtingsfolder vermeldt.

De afgestudeerde moet in staat zijn zich verder te verdiepen in zijn vakgebied en zonodig zich verder te ontwikkelen op een hoger niveau. Dat laatste is mogelijk zowel in de Verenigde Staten als in Nederland. In de Verenigde Staten kan men zich aan een university verder bekwamen tot Master of Science. In Nederland kan men aan een Technische Universiteit de ingenieurstitel (Ir.) verwerven. Wie niet verder studeert mag zich 'Bachelor Technische Wetenschappen' noemen, een titel die gelijk staat met de Amerikaanse titel Bachelor of Science, of de Nederlandse Ing-titel.

De afdeling Elektrotechniek laat zich bij het bepalen van haar onderwijsprogramma leiden door de eisen die het bedrijfsleven hier stelt. Aan de andere kant heeft men ook contact met buitenlandse instituten waarmee men de eigen onderwijsprogramma's vergelijkt. Dat laatste is nodig om te zorgen dat men aansluiting houdt met andere instituten.

Om met succes de studie elektrotechniek te kunnen volgen moet men een goed inzicht hebben in de wiskunde en de natuurkunde. Daarnaast echter is een goede uitdrukkingsvaardigheid zowel mondeling als schriftelijk van groot belang. Tijdens het begin van de studie wordt veel aandacht besteed aan de vakken wisen natuurkunde en aan de talen. De echte elektrotechnische vakken komen vooral later aan bod. Daarvoor is het nodig dat de student eerst over voldoende kennis van wis- en natuurkunde beschikt. Behalve aan de talen en de exacte vakken besteedt men ook aandacht aan economische en sociale problemen.

De studie duurt normaal vier jaar en is onderverdeeld in 8 semesters. Gedurende de eerste 6 semesters (de eerste drie jaar) volgt men colleges in gemiddeld 10 vakken en verricht men laboratoriumwerk. In het vierde jaar begint men met een stage. Deze duurt een vol semester. In het laatste semester moet men zelfstandig een opdracht uitvoeren. Deze opdracht ligt wat niveau betreft op het niveau van de beroeps-praktijk. De opdrachten worden meestal uitgevoerd bij een lokaal bedrijf.

RICHTINGEN

Er zijn twee afstudeerrichtingen waarvoor men kan kiezen. Deze splitsing vindt plaats vanaf het vijfde semester. Er kan gekozen worden voor elektrische energietechniek of voor informatietechniek.

Een energietechnicus weet alles wat te maken heeft met het opwekken en distribueren van elektriciteit. Tot deze specialisatie behoren ook elektromotoren en vermogenselektronika. Afgestudeerden van deze richting kunnen terecht bij de overheid, een groot industrieel bedrijf of een utileitsbedrijf (bv. Kodela, KAE)

De informatietechnicus heeft zich gespecialiseerd in elektronika, telecommunicatie, microprocessortechniek en meet- en regeltechniek. Tot de onderdelen van de studie behoort ook de toepassing en het gebruik van computersystemen. Arbeidsvelden waarin deze afgestudeerden werk kunnen vinden zijn de digitale techniek en computertechniek, communicatietechniek en de software. Behalve bij de specialisatie informatietechniek speelt de computer ook bij elektrische energietechniek een belangrijke rol. Tijdens de studie wordt aan dit stuk gereedschap veel aandacht besteed. Zelfs biedt men studenten elektrotechniek de mogelijkheid om via de UNA een relatief goedkope PC-configuratie aan te schaffen, die men onder leiding van een labdocent vervolgens in elkaar kan zetten.

Studenten van de UNA komen in aanmerking voor studiefinanciering. Voor wie meer inlichtingen wil: bij je schooldekaan of bij de UNA, tel: 684422

IN HET EERSTE deel van dit artikel bekeken we het ontstaan van Aruba's eerste vakbond de Arubaanse Arbeidersbond in 1935 en het functioneren van de bond in de eerste tien jaren van haar bestaan. In dit tweede deel volgen we de bond in de jaren na de Tweede Wereldoorlog. We zien dat de dekolonisatie en de Separacionbeweging, de invoering van het algemeen kiesrecht en de automatiseringen in de olie-industrie leiden tot de ondergang van de bond. Uiteindelijk lijken de patriarchale opbouw van de bond en de vervlechting met de politiek, de ondergang van de bond bespoedigd te hebben.



= door Luc Alofs =

BAJONETTEN MAAKTEN EINDE AAN STAKING

Dialoog Eman met 'Kaizer' Vlaun in Staten

Stilte Arubaanse bonden typeert sfeer van jaren '50

Na de beëindiging van het havenconflict in 1942 werd het opnieuw rustig rond de 'Arubaanse Arbeiders Bond'. Voorzover bekend nam de arbeidsonrust af en gaandeweg raakte Aruba in de ban van de expansie van de olie-industrie. Na de aanval van de Japanners op Pearl Harbour werden de Verenigde Staten in de Tweede Wereldoorlog betrokken. En met de Amerikanen ook de Arubanen. De Lago zou zich ontwikkelen tot een van de grootste raffinaderijen ter wereld en een van de belangrijkste brandstofleveranciers van de geallieerde strijdkrachten. De olieproductie, het aantal arbeidsplaatsen en werknemers stegen en vanwege de oorlogssituatie werd een stakingsverbod ingesteld.

Na de oorlog is 1947 het eerste jaar waarin we weer van de bond vernemen. In het jaar was de dekolonisatie van het Staatsdeel Curaçao op gang gekomen en de 'Parlementaire Commissie Kropman' bezocht de eilanden om zich te oriënteren omtrent de toestanden en wensen in de kolonie.

Op Aruba vierde -onder leiding van landsraad, koopman en vakbondsleider Henny Eman- de Separaciongedachte inmiddels hoogtij en de Nederlandse parlementariërs troffen een levende afscheidingsbeweging aan. Onder anderen spraken de Nederlandse parlementariërs met de arbeidersbond en in het verslag vinden we enkele gegevens over doelstellingen, ledenaantallen en samenstelling van de bond. *'De commissie stond voorts het bestuur van den Arubaanschen Arbeidersbond te woord, een vakorganisatie, die circa 4000 leden telt, waarvan rond 2000 eigenlijke Arubanen. Zij beoogt tot een algemene arbeidsvakorganisatie uit te groeien, en streeft naar verbetering van de positie van den arbeider, door te ijveren voor goede sociale voorzieningen. Het bestuur achtte de raciale loonpolitiek bij de oliemaatschappij niet juist, terwijl er een behoorlijke vacantieregeling moet worden getroffen.'*

ONEGLIJKHEID

De bond had ten opzichte sinds 1935 haar doelstellingen enigszins aangepast. De sociale voorzieningen sinds de jaren dertig ingevoerd door Gouverneur van Slobbe, werden als onvoldoende beschouwd. Tevens hekelde men nog altijd de ongelijke salarissen en secundaire voorzieningen voor werknemers van verschillende herkomst. Het waren nog altijd de Amerikanen die daarvan het meest profijt ondervonden. Deze gemeenschappelijk frustratie bracht ogenschijnlijk 4000 Arubanen en niet Arubaanse-arbeiders tot elkaar. Althans als we de cijfers van het bestuur van de bond voor lief nemen. Het is niet waarschijnlijk dat na de oprichting een sluitende administratie gevoerd is en het getal 4000 zullen we met enige reserve behandelen.

Dat de invloed van de bond op het sociaal-economisch leven op Aruba beperkt bleef tot incidentele optredens wordt bevestigd door een volgend rapport inzake de staatkundige toekomst van het gebiedsdeel. De 'Commissie Aruba-Curaçao' die de bekendheid kreeg onder de naam Commissie Van Poelje was tijdens de Ronde Tafel conferentie van 1948 in het leven geroepen en onderzocht de mogelijke toekomstige verhoudingen tussen Aruba en Curaçao. In een oriëntatierapport gaf de commissie een beeld van de sociale en economische toestanden van het statsdeel Curaçao'. Ook de positie van de vakbonden kwam ter sprake:

'Een verschijnsel waar de aandacht op dient te worden gevestigd is de afwezigheid van behoorlijke arbeidersbonden. De enkele, die er zijn, verdienen nauwelijks de naam; het Bestuur heeft in de regel geen enkele zeggenschap over de leden en is niet in staat namens de bond verplichtingen aan te gaan of toezeggingen te doen. Vakbonden, met uitzondering van een bond van officieren der C.S.M. vloot, bestaan niet.

Dat de commissie -zowel als de overheid- positief stonden tegenover de oprichting van bonden blijkt eveneens uit het oriëntatierapport:

'Een en ander geeft aanleiding tot de gedachte dat de arbeidersbevolking wellicht wel rijp is voor deze ontwikkeling, doch ten gevolge van de gemakkelijk verkregen welvaart geen drang in deze richting voelt. Van overheidswege wordt het vormen van krachtige bonden gepropageerd, daar zij daarvan een middel ziet zowel tot versterking van de arbeidersstand als tot het vermijden van loon- en andere conflicten'.

Dat waarde gehecht werd aan het vakbondswezen 'in status nacendi' moge blijken uit het feit dat de commissie tijdens haar verblijf op Aruba inlichtingen inwon omtrent de gewenste staatkundige veranderingen bij een tweetal andere inmiddels in het leven geroepen bonden.

Zowel het bestuur van de 'Arubaanse afdeling van de Curaçaose Ambtenaren Bond' (1939) als van de 'R.K. vereniging van Onderwijzend Personeel St. Thomas (1941) werden door de commissie ondervraagd. Blijkbaar werden deze bonden wel voor vol aangezien. Vreemd genoeg wordt van de Arbeidersbond in de geschriften van de commissie geen gewag gemaakt. Vermoedelijk was de bond in een van haar rustperioden terecht gekomen. Leider Henny Eman had bovendien inmiddels ten tijde van het bezoek van de commissie andere wegen om zijn stem te laten horen en had daar de arbeidersbond niet voor nodig. Hij was zowel lid van de commissie als van de Staten, terwijl op Aruba de Raad van Politie nauwelijks nog functioneerde. Wellicht was het feit dat de beide andere bonden gedomineerd werden door Nederlandse ambtenaren en onderwijzers en dus een Hollandser karakter kenden, reden van de positieve discriminatie van deze bonden boven de Arbeidersbond.

Zoals bekend was het jaar 1948 in menig opzicht een keerpunt in de politieke en sociale geschiedenis van Aruba. Het olietijdperk bevond zich op een hoogtepunt. De Lago had 8300 mensen in dienst, maar onrust rond de ontwikkelingen van de lonen en de werkgelegenheid zouden de eenheid van de arbeiders teniet doen.

Aan het einde van de Ronde Tafel Conferentie van 1948 werd door Nederland, Suriname en Curaçao voor het eerst en na jaren van aandringen het Arubaanse streven tot een vorm van zelfbestuur serieus genomen. De afscheidingswens zou het openbare leven op het eiland in zodanige mate gaan beheersen dat het terrein van de arbeidsverhoudingen naar de achtergrond verdween. De invoering van het algemeen kiesrecht gaf aanleiding tot het ontstaan van politieke partijen en vakbonden werden ingezet om kiezers te mobiliseren en over te halen zich bij bepaalde partijen aan te sluiten. Binnen enkele jaren zouden deze ontwikkelingen bijdragen tot de neergang van de Arbeidersbond.

AFSCHEIDING

Zoals gezegd kreeg de afscheidingsgedachte Aruba in haar greep. Na de bemoedigende resultaten van de Commissie van Poelje stagneerde echter het afscheidingsproces. Verzet van Curaçao en Nederland resulteerde erin dat twee belangrijke opties van de Arubaanse separatisten geen doorgang vonden. Allereerst werden de federatieve ideeën van de Commissie van Poelje terzijde geschoven en vervolgens werd ook de gelijkheidsgedachte teruggedraaid. Deze stelde dat Aruba en Curaçao op basis van gelijke welvaart en belastingafdracht ook gelijke vertegenwoordiging in het Parlement verdiende.

Ofschoon sinds 1948 beide eilanden 8 vertegenwoordigers in de Staten hadden werd deze verhouding gewijzigd in de 12 - 8 verdeling. Naar aanleiding van dit (historisch gezien weinig wijze) besluit ontstak op Aruba een storm van protest. Ook de arbeidersbond liet van zich horen en we kunnen tevens afleiden hoe het ledenbestand van de Bond eruit zag. In de AMIGOE di Curaçao van 31 juli 1950 treffen we de inhoud van een protesttelegram aan:

'De Arubaanse Arbeidersbond met leden arbeiders van de verschillende volken der Nederlandse Antillen alsmede vreemdelingen heeft sinds haar oprichting in 1935 de harmonische samenwerking tussen deze arbeiders. Deze harmonieuze samenwerking tussen de Arubaanse en Curaçaose arbeiders is thans prikkelend aangetast door de wijzigingen der zetelverdeling.'

Dat ook dit protest geen effect sorteerde moge duidelijk zijn. De 12 - 8 bleef van kracht. Opvallend aan het telegram zijn twee andere gegevens. Allereerst het feit dat de bond zich op eigen initiatief over politieke issues uitliet. Op de tweede plaats zien we dat vijftien jaar na de oprichting van de bond er sprake zou zijn van een gemengd lidmaatschap. We kunnen ons afvragen of hier sprake is van retoriek of van een waarheidsgetrouwe weergave van de feiten en indien dit laatste het geval is, waarom de gemengd autochtone en allochtone bond enkele jaren later niet meer van zich liet horen.

BOVENWINDERS

Een speech van Eman's politieke compagnon 'Kaizer' Vlaun in de Staten, juli 1951 verschaft ons informatie over het samengaan en ook van het uit elkaar gaan van de Bovenwinders en de arbeidersbond. Vlaun was een op Aruba wonende en werkende Bovenwinder, die invloed had onder de Bovenwindse arbeiders in San Nicolas. Vlaun was degene die voor Eman contact onderhield met deze groep en de arbeidersbond vervulde hierbij een belangrijke functie. Als vakbondsman werd Vlaun ofwel op de AVP-lijst van Eman gezet en ging hij met zijn eigen 'Aruba Eenheidspartij', coalitieafspraken met Eman aan.

In 1951 waren twee dingen inmiddels duidelijk geworden. Op de eerste plaats dat de Lago drastisch zou gaan automatiseren en op de tweede plaats dat bij de verkiezingen de allochtone stemmers grote invloed zouden hebben op het doorslaan van de electorale weegschaal. Het waren deze gegevens die de verhoudingen tussen de verschillende bevolkingsgroepen onder druk zetten. Eman moest hierin een houding bepalen en hij koos voor zijn traditionele achterban: de autochtone Arubanen. Als gevolg hiervan begon de arbeidersbond te desintegreren. Naar aanleiding van voorstellen van Eman om tot een beperking van het kiesrecht van niet Arubaanse kiezers te komen brak Vlaun met Eman. In de Staten stelde Vlaun:

'In het jaar 1945 heb ikzelf campagne gevoerd voor de AVP, Toen heeft de AVP bijna alle stemmen van de Bovenwinders gekregen door de propaganda van de arbeidersbond. In 1946 ... dacht ik, dat de heer Eman als onze vertegenwoordiger zou opstaan, toen wij bij de Lago gingen vragen om een salarisverhoging, maar hij heeft ons toen in de steek gelaten. Er kan zo geen eenheid bestaan tussen de Bovenwinders en de heer Eman ... de heer Eman heeft deze in de steek gelaten en ik neem het hen niet kwalijk dat zij hem niet meer steunen.'

Afgezien van Eman's houding ten aanzien van de belangen van de arbeiders, toonde Vlaun zich teleurgesteld wegen uitlatingen dat niet-Arubanen bij de ontslagprocedures bij Lago het eerst aan de beurt kwamen, het benadelen van Bovenwinders bij het toekennen van vergunningen voor het besturen van huurauto's en de verwaarlozing van San Nicolas. We concluderen dat de toenemende strijd om de kiezers en de banen bij Lago bijdroegen aan de desintegratie van de arbeidende klasse. Een maand na de verwijdering tussen Vlaun en Eman vond een conflict plaats dat in het einde van de bond resulteerde.

STAKING

Een belangrijke gebeurtenis voor de arbeidersbeweging op Aruba was de Lago-staking in 1951. Zonder dat er sprake was van een georganiseerd verzet braken er in 1951 stakingen uit op het oliebedrijf. De aanleiding hiervan was de onduidelijkheid rond de toekomstige loonontwikkelingen bij het bedrijf. Gegeven de stijgende kosten van levensonderhoud bestond overeenstemming over het voornemen de lonen aan deze situatie aan te passen. De mate waarin dat moest gebeuren was reden tot staking. Een Amerikaanse onderzoeker had berekend hoe op dat moment de arbeiders hun loon besteden en de arbeiders geraakten in de veronderstelling dat hun salaris met ruim 50 procent omhoog zou behoren te gaan. De Lago deelde deze overtuiging uiteraard niet. Ofschoon de twee jaar ouder werknemersraad -de Lago Employee Council- nog aan de onderhandelingstafel zat brak op 10 augustus een wilde staking uit. Lago en overheid reageerden geschokt en vreesden de bemoeienis of oprichting van linkse vakbonden. Het College van Algemeen Bestuur van (doktoor) Da Costa Gomez en Henny Eman waren bevreesd dat de Antilliaanse olieindustrie en welvaart bedreigd werden. In zijn rol van leider van regeringspartij vond Hen Eman zich plotseling aan andere zijde van het conf dan de arbeiders uit bond.

Het kabinet Gomes - Em besloot de marine in te ten om de openbare orde werkwillige arbeiders te b chermen. De heer Pla werd als landsbemiddel naar Aruba gestuurd om conflicterende partijen na tot elkaar te brengen. drie weken onderhandel met de Lago en een co missie van stakingsleid kwam Plantz tot een a oord. De resultaten van P ntz' tussenkomst waren beperkte loonsverhoging een verbetering van de iale voorzieningen en vakantieregeling.

STILTE

Opvallend aan het verl van gebeurtenissen van 1 is de stilte van de zijde de Arbeidersbond. Dit jgen hing uiteraard sa met de regeringsparticip van vakbondsleider Em De wijze waarop de land gering het conflict afhand ondervond kritiek. Op eerste plaats werd in de A baanse eilandsraad zw geprotesteerd tegen Em fiat om de zaak door Lands- en niet door de Eil sinstanties te laten oplos Voorwaar een besluit dat m lijk met de idealen van Separacion en de decent satie verenigd kon worde

Bovendien greep C.A.B. met geweld in om stakers aan het werk krijgen. A.V.P. minister Justitie Lampe (Em zwager!) zette de banjone van de marine in om stakers te dwingen hun w te hervatten. De staking re teerde bovendien met de v wijdering van een aantal b tenlandse stakingsleid van het eiland en met intimidatie van de Aruba leiders.

Het zwijgen van de bo het inschakelen van de La sinstanties, het inzetten v de banjonetten en de ver dering van de stakings ders werden op de perso lijke rekening van Eman geschreven, zo vertelde van de stakingsleiders. koste Eman's bond een a zienlijk deel van de steu de arbeiderskringen. verzet tegen de bond zover dat Eman;s politie opponenten Juancho Yra quin en Fichi Croes met aantal ontevreden arbeid overgingen tot de vormi van een nieuwe vakbond, Petroleum Workers Fede tion of Aruba waarvan op april de statuten werden go gekeurd. Het protest teg dit initaitief was groot. In Staten werden Yrausquin e Croes ervan beschuldigd he voortbestaan in de olieindu trie op de Antillen in gevaa te brengen en anti-Lagota gebruikt te hebben. In zijn weerwoord werden de La

Vervolg op pag.

-door Jos de Roo-

INDIAAN ALS 'BROEDER VAN DE TEKENINGEN'

Novelle 'De vervolgden' een uitzonderlijk boek

Mengcultuur hoofdthema in werk van Cola Debrot

BINNEN DE CARIBISCHE literatuur is de posthuum verschenen novelle 'De Vervolgden' van Cola Debrot letterlijk een uitzonderlijk werk, omdat Indianen er een prominente rol in spelen. Waar ze al in een literair werk voorkomen en meer zijn dan alleen een exotisch randverschijnsel, vallen twee manieren te onderscheiden waarop schrijvers hen gebruiken. De ene is die van Albert Helman. Hij laat Indianen in contact komen met de westerse religie, de westerse opvattingen en de westerse techniek. Vervolgens valt hij het westerse superioriteitsdenken aan door te laten zien dat westerlingen ziende blind zijn, omdat de Indianen hooguit westerse elementen als een vernisje aannemen, waaronder hun eigen culturele kern onaangetast blijft.

De andere manier waarop Indianen in de Caribische literatuur worden gebruikt, is die van Wislon Haris. Hij verzet zich tegen de négritude-gedachte dat Afika de wortel van het Caribische gebied is, door erop te wijzen dat de Indianen de oorspronkelijke bewoners zijn. In zekere zin sluit Debrot bij Wilson Harris aan, maar niet door zich uitgesproken af te zetten tegen de négritude-beweging, want de négritude komt in de hele novelle niet voor, wat blijkt bij het nalopen van het verhaal. Drie Caiquetíos schuilen in grotten op een eiland dat niet met name wordt genoemd, maar dat herkenbaar Bonaire is, het geboorte-eiland van Debrot. Hun geest wordt in beroerig gehouden door wat ze van stamgenoten hebben gehoord; 'Sommigen vertelden dat zij op zee hoge bouwsels van wisselende kleuren hadden zien drijven met zeilen van onvoorstelbare afmetingen en kleurige doeken in de top van de masten. Anderen vertellen van mensen die half dier en half mens waren of die uit een buis knallen teweeggbrachten die terstond de dood veroorzaakten'. Technisch gezien past Debrot hier een dubbelperspectief toe. Hij beschrijft de situatie vanuit de Indianen, maar tegelijkertijd leggen wij als moderne lezers de juist betekenis in de woorden: schepen, paarden en kanonnen bedreigen de Indianen. We weten bovendien de afloop al: ongetwijfeld zullen de Indianen gevangen worden genomen.

MYSTIEK

Dit dubbelperspectief heeft een merkwaardig gevolg. De gedachten van de Indianen over het landschap en over hun mystiek, zoals de uitleg van dromen, gaan we door het dubbelperspectief normaal en zakelijk vinden, waardoor er niets bovennatuurlijks meer aan is. Anderzijds krijgen heel gewone zakelijke dingen zoals een schip, een kanon en een ruiter te paard een mystieke dimensie die voor ons moderne mensen ongekend is. Cola Debrot plaats ons zo vanaf het begin van de novelle in twee culturen en twee tijden tegelijk: de Indiaanse en de westerse, het verleden en het heden. De Indianen worden inderdaad door de Spanjaarden gevangen genomen. Een tolk en een priester laten zien wat een vluggertje in het bekeren is door direct na de gevangenneming in enkele minuten het christelijke geloof uit te leggen, waarna de Indianen onder de hoede van een mesties komen, die hun vertelt dat ze de eerste week zullen worden geboeid, omdat ze anders maar zouden proberen te ontvluchten. Hij vervolgt droogjes: 'Daarna zijn jullie onderdanen en kun je vrij rondlopen'. De eerste nacht in het kamp krijgen de Caiquetíos verhalen te horen over de bloedige strijd op het vasteland om Tenochtitlan en om de vallei van Caracas. Deze verhalen staan in scherp contrast tot de feitelijke manier waarop de Spanjaarden en de mesties Dolfino met de Indianen omspringen. Na een dag gaan de boeien al af en lopen ze vrij rond. Van vluchten is geen sprake. Ze worden overgebracht naar het hoofdeiland Curaçao en mogen daar kiezen wat voor werk ze gaan doen. En dan verdwijnen ze vrijwel uit het verhaal; als ze verderop nog even opduiken, hebben ze het goed naar hun zin. De Indiaan die werd aangeduid als 'broeder van de tekeningen' blijkt zelfs op voet van gelijkheid met de artistieke dochter van de gouverneur te tekenen. De mildheid in de rasrelaties wordt nog eens onderstreept door het feit dat Indianen en mestiezen in het Spaans legertje ook leidinggevende functies hebben.

LANDSCHAP

In het eerste deel van de novelle beschrijft Cola Debrot het landschap uitvoerig en precies. Het is alsof hij aan het eind van zijn leven nog eenmaal alle plekjes uit het verleden met zijn geestesoog bezoekt. Een atistieke verantwoording voor de uitvoerigheid van de natuurbeschrijvingen zou het perspectief van de Indianen kunnen zijn, natuurmensen die natuurverschijnselen aanbidden en dus per definitie een scherp oog hebben voor alles wat groeit en bloeit. Maar deze verklaring bevredigt toch niet helemaal, want de landschapsbeschrijvingen gaan onverdroten voort in het tweede deel, waarin de Indianen niet meer centraal staan, maar de gouverneur van Curaçao. Deze nieuwe hoofdfiguur wordt als volgt voogesteld; 'zonder twijfel een militair (...) maar hij was tegelijk ook een overtuigd humanist zonder dat hij op enige wijze blijk gaf het geloof te hebben afgezworen, wat mogelijk ook niet was gebeurd'.

FANATICUS

zijn grote tegenspeler is padre Rojas, die allerminst een humanist is. Zijn parochiaal werk bestaat hoofdzakelijk uit het geven van waarschuwingen en vermaningen en de rest van de tijd brengt hij op zijn knieën door in de kerk. 'Hij was niet een fanaticus maar eerder een geforceerd mysticus, die natuurlijk de nodige verwantschap met elkaar vetonen', merkt de verteller over hem op. Het is een typisch Debrot-zinnetje met een soort dubbele zelfverbetering, waardoor padre Rojas uiteindelijk krachtig in de hoek van de fanatici komt te liggen. Het zinnetje vestigt verborgen nog eens de aandacht op de Indianen die natuurlijke mystici waren, waardoor de tegenstelling natuurlijk-onnatuurlijk in de novelle komt, die parallel loopt aan de tegenstelling tussen fanatici en redelijke, humane mensen belichaamd in padre Rojas en de gouverneur. Zij zijn de werkelijke antagonisten in het verhaal en tussen hen komt het dan ook tot een ernstige botsing.

Tot drie keer toe wendt padre Rojas zich met een klacht over het zedelijk peil van de bevolking tot de gouverneur. Eerst vindt hij de dansen te wulps, dan zou de kleding van de religieuze zusters te nauw zijn en tenslotte beklaagt hij zich erover dat de wetten op de zuiverheid van het ras worden overtreden. Als de gouverneur om bewijzen vraagt, zegt padre Rojas: 'Ik heb geen bewijzen nodig, ik hoef de verdachten maar in de ogen te kijken om te weten wie de schuldigen zijn of waar de schuldigen moeten worden gezocht'. Vervolgens vraagt de gouverneur of hij weet wat er met de verdachten zal gebeuren. Hun ellendig lot kent padre Rojas heel goed, maar hij laat zich niet ompraten. De gouverneur ziet in dat de tijd voor discussie allang voorbij is en steekt padre Rojas dood.

Het is het dramatische en onverwachte hoogtepunt van de novelle. Uit het vervolg komen we te weten dat de wetten op de zuiverheid van het ras sexuele omgang tussen mensen van verschiillend ras verboden. Dat is wel een beetje vreemd, want er liepen al de nodige mestiezen in het verhaal rond; het leven ging dus al een andere weg dan de leer. Uit wat een kapitein zegt, blijkt bovendien dat de tijdgeest helemaal ging in de richting van intrekking van deze wetten. De humanistische gouverneur voorkwam met het doodsteken van padre Rojas, dat mensen nog zouden moeten lijden, terwijl al duidelijk was dat de historie een andere kant op zou gaan.



Cola Debrot hier als gouverneur in de nadagen van 30 mei toen hij de Frenteleiders Amador Nita (links), Stanley Brown en Wilson Papa Godett als pas gekozen statenleden ontving in zijn paleis.

ZELFVERDEDIGING

In het dramatisch hoogtepunt van de novelle ligt een persoonlijk aspect verborgen. Debrot was gouvernmeur tijdens de onlusten van 30 mei 1969. De zwarte vakbondsleiders werden gevangen gezet. Bij de consultatie van verschillende groepen betrok gouverneur Debrot heel bewust de gevangen gezette leiders. Het Curacaose establishment was hier zo kwaad over dat ze het vertrek van Debrot als gouverneur boycotten. De overeenkomsten tussen de gebeurtenissen in 'De Vervolgden' en de afwikkeling van dertig mei zijn opvallend. In beide gevallen kiest een gouverneur voor de humaniserende tendens in de historie tegen de heersende klasse in. Zoals er in de jaren zestig in het Caribisch gebied een beweging was die streefde naar de emancipatie van de zwarte bevolking in economisch en politiek opzicht, zo is er in de novelle een beweging ten gunste van Indianen en mestiezen. Cola Debrot was zich goed bewust van de loop die de historie in het Caribisch gebied zou nemen. In een nieuwjaarscauserie van 6 januari 1953, ruim voor dertig mei 1969, verdeelt hij de Antilliaanse historie in drie tijdperken. Het eerste wordt structureel gekenmerkt door het bestaan van het instituut van de slavernij. Het tweede tijdperk begint met de emancipatie van de bevolking van Afrikaanse oorsprong. Het kenmerkt zich door eigen trekken, maar is ook een voortzetting van de periode die er aan vooraf is gegaan. Het is de periode dat een mengvolk ontstaat en dit mengvolk streeft na de persoonlijke emancipatie ook naar een politieke emancipatie. Het bereiken van deze politieke emancipatie is het derde tijdperk in de geschiedenis van de Antillen, aldus Debrot, en dat noemde hij aan het begin van zijn indeling 'het doel dat wij ons voor ogen hebben gesteld'. Debrot was zich al heel vroeg bewust van de loop die de geschiedenis onafwendbaar zou nemen, evenzeer als de gouverneur uit 'De Vervolgden'. Vanuit deze optiek is de novelle dan ook een nauwelijks versluierde zelfverdediging voor zijn handelen na dertig mei 1969.

CREOLISERING

Debrots keuze is helemaal in lijn met zijn inclusieve denken over de bevolking en de cultuur van de Antillen. Hij wil geen groep uitsluiten. Talloos zijn z'n opmerkingen over het creoliseringsproces. In de juist aangehaalde nieuwjaarscauserie spreekt hij van een mengvolk, waarvan ook deel uitmaakt de gecreoliseerde, ofwel de aan de tropen aangepaste blanke. In 'Verworvenheden en leemten van de Antilliaanse literatuur' heeft hij het over een fysieke en mentale creolisering. In dit verband wordt Debrot niet moe Nicolas Guillén te citeren: wie in het Caribisch gebied niet van buiten vernegert, vernegert wel van binnen. Hij varieert hierop met zijn stelling: op de Antillen is niemand blank of zwart, maar iedereen koffiekleurig. Zijn eerste Antilliaanse novelle drukt hetzelfde al uit in de titel 'Mijn zuster de negerin'. Het verschijnsel van een mengvolk en een mengcultuur bespreekt hij herhaaldelijk. Men is blank en zwart; Europees en Afrikaans en Latijnsamerikaans. Geen van de constituerende elementen moet worden weggewerkt, want de spanning tussen alle tegengestelde elementen, is juist kenmerkend en verrijkend voor het Caribisch gebied. De link van deze visie naar zijn literaire credo zoals dat in de beginselverklaring 'Tegenstellingen' in Criterium is geformuleerd. ligt voor de hand, maar is tot nog toe veel te weinig erkend. Het creolisatieproces, ofwel het ontstaan van een mengvolk, is een van de belangrijkste thema's in de 'De Vervolgden'. Debrot maakt duidelijk dat het al bij het prille begin van de kolonisatie op de Benedenwindse eilanden aanvangt. De eerder geconstateerde tegenstelling. tussen natuurlijk, redelijk en humaan versus onnatuurlijk en fanatiek breidt Debrot in het tweede deel van 'De Vervolgden' uit met: voorstander van het creoliseringsproces versus tegenstander ervan. Het gaat daarbij om het al of niet handhaven van de wetten op de zuiverheid van het ras. De gouverneur liet de zaak niet op zijn beloop. Hij trad actief op door padre Rojas te doden die deze wetten wilde handhaven.

GROENE STRAAL

Een van de belangrijkste kenmerken van die mengcultuur, de religie, heeft Debrot door de hele novelle verweven. De drie Indianen vereren eerst de groene straal, die even oplicht bij zonsop- en ondergang. Zolang zij voor de groene straal knielen, hoeven ze nergens voor te vrezen. Het is dan ook tekenend dat ze vlak voordat ze gevangen worden genomen, de straal door de bewolking niet kunnen aanbidden. Door de loop van het verhaal schaart de verteller zich dus aan de kant van hun geloof. De verschillende religieuze overtuigingen van de Indianen krijgen herhaaldelijk aandacht in de novelle en worden uiteindelijk in de overwegingen van een Indiaanse onderofficier volledig gelijkgeschakeld aan het christelijke geloof: ' Hij had zich gericht tot de groene straal, tot de onzichtbare bloem, tot het ivoren kruis en het koperen kruis, maar niets hoor, hij had nergens gehoor gevonden'. Het is een volkomen gelijkwaardig behandelen van de verschillende religies, nu met de duidelijke implicatie dat de Indianen onder invloed van de christelijke religie onderhevig zijn aan wat men gerust een creoliseringsproces zou kunnen noemen, als men de term uitbreidt en niet beperkt tot de invloeden die de blanken ondergaan in het tropische gebied, maar ook gebruikt voor de invloeden die de oorspronkelijke bewoners van het tropische gebied ondergaan van de kolonisatoren. Opvallend is het eclecticistische karakter hiervan. De Indiaan zocht hulp bij verschillende religies die elkaar in westerse ogen zouden uitsluiten, immers het christelijk geloof verdraagt geen ander geloof naast zich in één persoon, volgens de leer dan. Maar het leven in het Caribisch gebied is anders in Debrots ogen. Niet alleen de Indianen veranderen. Ook de Europeanen in 'De Vervolgden' gaan minder dogmatisch denken over hun religie. De novelle geeft hier verschillende verborgen voorbeelden van, zoals het Christusbeeld dat de dochter van de gouverneur heeft getekend waarbij de pijn en het lijden nauwelijks meer aanwezig zijn. Het duidelijkste voorbeeld is de historie van de hulpkoster die door padre Rojas alsmaar niet werd voorgedragen voor promotie, omdat hij een afwijkende visie had op de idolen van de Indianen. De koster vindt dat de idolen niet hoeven te verdwijnen; 'Waarom zouden we de onzichtbare bloem niet met beide handen kunnen aanvaarden? Wat wij moeten doen is de betekenis van Christus en zijn moeder in een duidelijk licht stellen, dan bewaren de idolen vanzelf hun eigen, zij het ondergeschikte plaats'. De gouverneur noemt deze opvatting *de gematigde verkondiging* en het zal niet verbazen dat hij een voorstander is van de promotie van de hulpkoster. De hulpkoster en de gouverneur zijn de pendanten van de Indianen die eclecticistisch werden. Er is een inclusief denken bij beide bevolkingsgroepen: de idolen én Christus. Of om in moderner jargon te spreken: multi-religieus, maar dan wel binnen één persoon. Net zoals eerder het multi-culturele binnen één persoon en het multi-raciale binnen één persoon als kenmerkend van de Caribische en Antilliaanse mens en culltuur werden gezien. In het nawoord van 'De Vervolgden' schrijft Estelle Debrot dat de confrontatie van de verschillende rassen, individueel of in groepen, het hoofdthema van Debrot was. Zij heeft gelijk, want de Caribische mens Debrot had die verschillende rassen, culturen en religies in zichzelf, het was een confrontatie die in hemzelf plaats vond. Vandaar ook dat zijn werk een voortdurend pleidooi is voor tolerantie, zoals 'De Vervolgden'. De fanatici, zij die de loop van de geschiedenis willen tegenhouden, . zij delven het onderspit. Maar dat gaat niet vanzelf, er is actie voor nodig van de toleranten, de humanen. Van hen die eerst de vervolgden waren, maar die de achtervolgers opeens tot vervolgden doen worden.

Arubaanse bonden

vervolg van pag. 4

staking en de arbeidersbond door Yrausquin afgedaan als politieke instrumenten van Eman:

'Wij zijn van plan een dergelijke vakvéreniging op te zetten, zodat een staking bij de Lago nooit meer kan voorkomen; dat is de bedoeling...Maar wat werkelijk de oorzaak is van deze laster? Niets anders dan het feit dat de staking van de AVP een mislukking is geworden en de vakvereniging van de AVP getoond heeft niets te betekenen.'

Het is duidelijk hoezeer vakbeweging en politiek met elkaar versmolten waren en het laat zich raden dat Yrausquin en Croes politieke munt wilde slaan uit het fiasco dat de Lago-staking voor Eman en 'zijn' bond was geworden. Van de Arubaanse arbeidersbond werd na de staking van 1951 niets meer vernomen. Waarschijnlijk liet de bond het leven tijdens de stakingsdagen. Het overlijden van Henny Eman in 1957 zal naar aangenomen mag worden het definitieve einde van de bond betekend hebben.

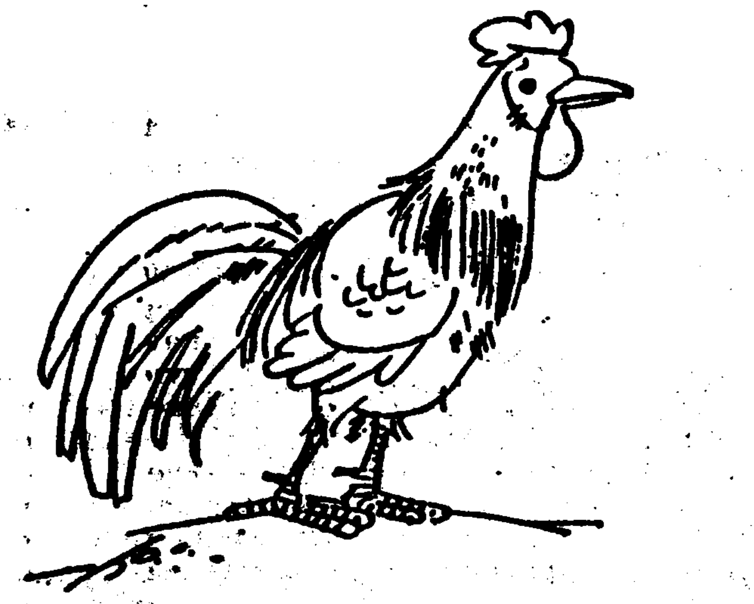
Nog eenmaal werd melding gemaakt van de bond en we kunnen opmaken dat de bond officieel nog altijd bestaat. In 1970 verscheen op Curaçao een overzicht van de bestaande Antiliaanse vakbonden. Bij de Arubaanse Arbeidersbond lezen we: 'Deze bond vertoont sinds enige tijd geen teken van werkzaamheid meer.'

Als we achteraf kijken naar de reden van de ondergang van Aruba's eerste bond, dan constateren we dat de oude bond goeddeels door leden uit de elite is opgezet met paternalistische motieven. De paternalistisch-opvoedkundige doelstellingen uit 1935 verouderden met het verstrijken van de tijd. Gaandeweg verdwenen de pre-industriële machtstructuren die het mogelijk maakten dat leden uit de elite de gevoelens van belangen van de arbeidende klasse zouden vertolken. Door het invoeren van het algemeen stemrecht, de partijvorming en de toenemende schaarste aan werkgelegenheid bij de Lago na 1951 moesten ook leiders als Eman partij kiezen. Koos men voor de oorspronkelijke Arubanen of de nieuwkomers; voor regeren met Da Costa Gomes of voor het breken met Curaçao; voor de oliebedrijven, die felle tegenstanders waren van vakbonden of voor de arbeiders, die hun krachten jusit wilden bundelen.

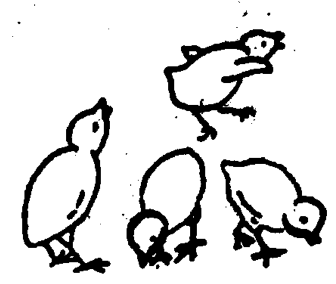
Voor de oude machtspatronen kwamen nieuwe in de plaats en het waren de hier beschreven ontwikkelingen die een einde maakten aan het nulde hoofdstuk van de Arubaanse arbeidersbeweging. Immers, de huidige vakbonden danken hun bestaan geen van alle aan de inspanningen van Eman, Booi, Schotborg, In 't Veld en anderen uit 1935. Feitelijk hebben de huidige Arubaanse vakbonden hun wortels in een tweetal andere ontwikkelingen van na 1935.

Kiepie Kip

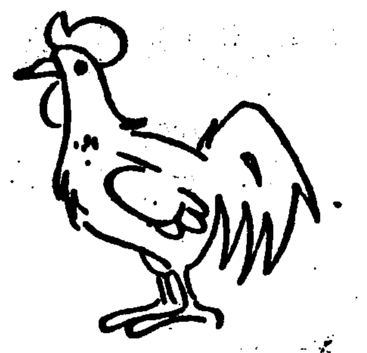
'KABOUTER BRR, kabouter Brr, er zit een kip in onze boom!' Twee totolica's streken neer voor het bankje bij het kabouterhuisje, waar kabouter Brr zijn pijpje zat te roken.
'Wel, wel, wel', zei kabouter Brr, 'Kippen horen toch niet in bomen thuis? Breng me er maar eens naar toe, dan kan ik zien, hoe ik kan helpen'.
En als je die dag in de tuin van shon Pieters omhoog had gekeken, dan had je daar, behalve twee totolica's, een kip en een kaboutertje in de boom zien zitten. Kiepie Kip, die aan een stuk door tokte om kabouter Brr te vertellen, hoe ze in die boom terecht was gekomen: 'Ik liep samen met Flip de haan en Wiepje Kip en haar vier kuikens eten te zoeken', zei ze. 'Het had die dag geregend en dan hebben we wel eens het geluk een heerlijke worm



te vinden. En ik had net zo'n zalige worm te pakken, toen die hond kwam. Stel je voor! Ik ben die hele worm vergeten van de schrik. Zo'n grote vind ik nooit meer terug! Flip de haan en Wiepje Kip en haar kinderen vlogen de ene kant uit en ik de andere. En de hond kwam achter mij aan! Ik rende en rende. En ik rende nog steeds, toen ik de hond al lang niet meer achter me hoorde blaffen. Maar je weet maar nooit, he. Misschien houden ze net even hun bek en als je dan stil staat, grijpen ze je.
En toen zag ik een gat in het gaas van dat hek daar beneden. Ik fladderde er door, verloor wel vijf veren, maar ik was tenminste veilig. Dácht ik. Want net toen ik even uit stond te blazen, kwamen er drie honden op me af. Drie, stel je voor! Ik kon nog net op tijd deze boom in vliegen. En hier zit ik nu al een paar dagen. Ik weet niet meer, waar het gat in het gaas is. En touwens, ik weet ook niet meer welke kant uit mijn kippenhok is.
En op straat is het levensgevaarlijk voor eenzame kipjes. Als ik zie, dat de honden slapen, drink ik gauw uit hun bak met water en zoek wat eten op de grond. Maar er is niet veel. Nog geen klein wormpje heb ik [illegible] dat je gekomen bent, kabouter Brr. Kun je me nog een poosje gezelschap houden?'
'Wel', zei Kabouter Brr, 'Ik ben eigenlijk gekomen om je weer naar huis te brengen'. 'oh oh!' tokte Kiepie Kip, 'Aiaiai, wat zou dat fijn zijn!' 'Als jullie nu eens wat rond vliegen en Flip de haan en Wiepie Kip proberen te vinden', zei Kabouter Brr tegen de twee totolica's, 'Dan ga ik met de honden van shon Pieters praten'. 'Oh nee, ze eten je op!' schrok Kiepie Kip.
Maar de honden aten het kaboutertje helemaal niet op. Ze luisterden aandachtig. Ze keken elkaar een beetje verlegen aan, toen kabouter Brr vertelde, hoe zielig het was voor zo'n arm eenzaam kipje, dat ze haar hele familie



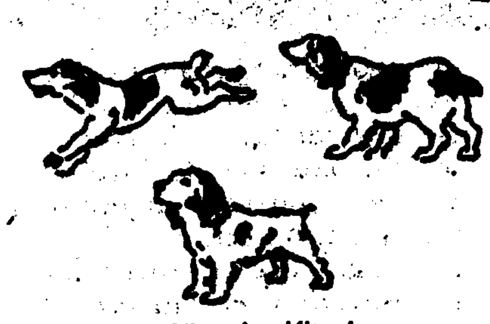
kwijt was. En ze beloofden het kaboutertje maar al te graag, dat ze haar wel even zouden helpen. 'Als wij met Kiepie Kip over staat lopen, durft geen enkele andere hond in de buurt te komen', zei Bollie, de grootste. En hij zette alvast al zijn haren overeind om te laten zien hoe gevaarlijk hij er uit kon zien. Kabouter Brr werd er zelf bijna bang van!
Toen kwamen de totolica's druk tetterend vertellen, dat ze Flip de haan gezien hadden en dat het



vlak bij was. En de drie honden Billie, Bollie en Boepie stonden zo vriendelijk te kwispelen onder de boom, naast Kabouter Brr, dat Kiepie Kip nu wel naar beneden durfde te komen.
Achter elkaar kropen ze allemaal door het gat in het hek de straat op en gingen op stap. Maar erg

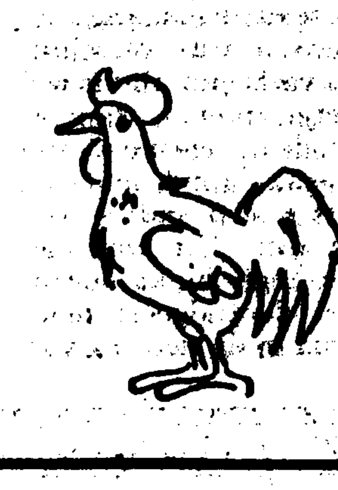


hard kwamen ze niet vooruit, want de totolica's konden sneller vliegen dan lopen. Kabouter Brr had ook maar kleine beentjes. En Kiepie Kip liep van de zenuwen meer van links naar rechts dan vooruit. 'Zo schieten we niet op', bromde Billie. 'Kiepie Kip, ga jij op mijn rug zitten en jij op de rug van Bollie, kabouter Brr, en de totolica's op de rug van Boepie'.
Daar gingen ze toen, heel wat sneller dan eerst. De honden kwispelend van [illegible] tokkend en fladderend, omdat ze er telkens bijna af viel. Maar alle honden, die ze tegen kwamen, waren zo verbaasd die vreemde stoet te zien, dat ze zelfs vergaten te blaffen. En drie straten verder liepen Flip de haan, Wiepje Kip en de vier kuikentjes. Ze wilden het eerst op een lopen zetten. Maar

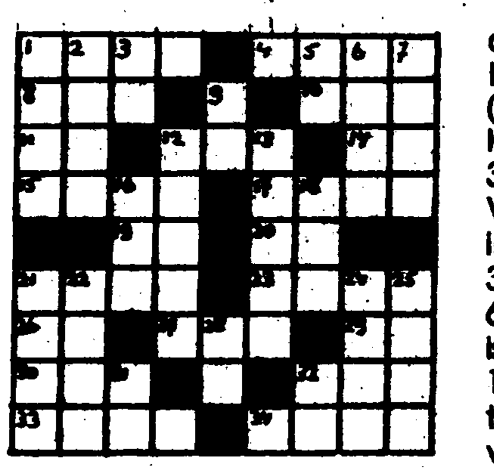


toen ze Kiepie Kip boven op de kop van een van de honden zagen, vergaten ze alle angst en kwamen er gezellig bij zitten. Was me dat een weerzien, daar boven op de hondekop!
En zo kwam voor Kiepie Kip, dank zij Kabouter Brr, alles weer op zijn pootjes terecht. En ze hield er een paar goede vrienden aan over, want elke dag kwamen Billie, Bollie en Boepie haar even groeten. En geen enkele andere hond in de buurt durfde de kippen nog iets te doen!

NEL DE JONG



Puzzel van de week



HORIZONTAAL: 1. Eeen heel groot iemand; 4. Toespraak; 8. Woonboot; 10. Daar zijn honden dol op; 11. Te veel; 12. Poes; 14. Lidwood; 15. Haargroei bij mannen; 17. Stad in Duitsland; 19. Onder anderen (afkorting); 20. Arbeidsongeschikt (afkorting); 21. Meisjesnaam; 23. Plak chocolade; 26. Slee; 27. Lineaal; 29. Vrouwelijk (afkorting); 30. Precies; 32. Heel groot water; 33. Vlug; 34. Kerel.
VERTIKAAL: 1. Ik zit in angst, ik zit in de ....; 2. Roemen; 3. Klein kind; 5. ...en vloed; 6. Iemand die overleden is; 7. Zich voeden; 9. Vader; 12. Deeltje van een ketting; 13. Gebak; 16. Deel van het hoofd; 18. Melkgevend dier; 21. Beweging op de maat van muziek; 22. Meervoud van 16 vertikaal; 24. Een ogenblik; 25. Plezier; 28. Reeds; 31. Te veel; 32. Derde persoon enkelvoud én meervoud.

OPLOSSING VORIGE KEER: HORIZONTAAL: 1. Sla; 3. Ds.; 5. Adem; 7. Anna; 9. La; 10. Mol; 12. Amen; 14. Dra; 15. Ze; 17. Ader; 19. Mond.
VERTIKAAL: 1. Stoi; 2. Aan; 3. De; 4. Smal; 6. Dame; 8. Naar; 11. Onze; 13. Maan; 14. Dom; 16. Erg; 18. D.d.
Winnares van deze week is: Vania Dirksz, Macuarima 175, Sta. Cruz, Aruba.

Uit de schoolkrant



Vandaag kunnen jullie een verhaaltje lezen, dat Melissa Browne uit de vijfde klas van de Marnixschool geschreven heeft. Melissa, ik vind die hond wel vies, maar ook heel slim!
ER WAS EENS een hond, die heel vies was. Weet je waarom? Want hij poepte hier en poepte daar en plaste waar het ook was. En de mensen zeggen: tjé tjé, wat een vieze hond. En toen begonnen ze te zeggen: die hond is van jou. En de anderen zeggen: die hond is van jou. En die hond liep gewoon weg. En kwam nooit meer terug in die buurt.



Onze vriendjes

ONZE HOND SAM was van jongs af aan een rare hond. Als een vlinder op hem af fladderde, kroop hij jankend weg. En bij onweer verstopte hij zich onder een bed. Maar hij was zo dom, dat hij echte gevaren niet zag. Hij wilde steeds maar de straat op. En we wonen aan een drukke straat met snel rijdende auto's. Daarom moest hij aan de lijn.
Maar tien minuten, nadat papa hem vastgebonden had, stapte hij de keuken in met een stuk doorgebeten touw aan zijn halsband. Hij kreeg een ketting, maar daar wist hij zich ook al uit te wringen. Toen maakte papa een loopruimte in de tuin voor hem, met een hek van bijna twee meter hoog er om heen.
De volgende dag, papa en mama hadden net gasten, stormde Sam opeens de eetkamer binnen. Hij zat vol zand en cactusstekels. 'Woef!' zei hij en gaf over!
Daarna ontsnapte hij steeds maar weer opnieuw en we verstopten ons achter de gordijnen om te kijken hoe hij het deed. Pas toen hij dacht, dat niemand hem zag, klauterde Sam als een aap tegen het hek op, sprong aan de andere kant naar beneden en rende vrolijk weg!

Richard.



Romeinse Spelen

VORIGE KEER HEB ik jullie verteld over de gevechten van man tegen man. Daarnaast liet men ook mensen tegen dieren, of dieren tegen elkaar vechten.
Zo maakte men bijvoorbeeld een stier en een panter met een ketting aan elkaar vast. Waarna de dieren elkaar in grote woede aan stukken scheurden. Of men gooide weerloze gevangenen voor de wilde dieren. Het enige 'leuke' daaraan was om te zien hoe de mensen dan probeerden te ontsnappen, maar natuurlijk altijd gedood werden. Er kwamen dan ook niet zoveel mensen kijken, want de meesten hielden toch niet van die wreedheden.
Waar de Romeinen wel van hielden was een gevecht tussen wilde dieren en speciaal getrainde mannen. Die maakten dan jacht op de dieren zoals men dat in Afrika en Azië deed. Ze vochten tegen een panter met een spies en tegen een beer met een jachtspeer. Soms vochten ze ook wel met blote handen tegen een stier.
En om het extra spannend te maken liet men af en toe zo'n 20 leeuwen tegelijk los op een groepje van die jagers. Of er werden grote shows met wilde dieren vertoond. Wat men nu nog steeds in een circus doet.
(wordt vervolgd)

Wist je dat ???



Wist je dat? Geleerden hebben ontdekt, dat je het best ruikt, ziet, hoort en voelt laat in de middag en vroeg in de avond. Misschien heb je zelf al ontdekt, dat het eten je 's avonds het best smaakt. En lampen moeten dan niet te fel schijnen, want dat hindert ons.
Zelfs je gevoel van tijd is in die uren anders. Je weet het wel: Als je iets leuks meemaakt vliegt de tijd. En laat in de middag of vroeg in de avond gaat de tijd dan, voor jouw gevoel, nóg sneller.
Als babies een andere baby zien, weten ze of het een jongetje of meisje is. Geleerden in Engelad hebben daar proeven mee gedaan. Als grote mensen al lang niet meer konden zien of een baby een jongen of een meisje was, konden de babies het nog foutloos. Waarschijnlijk maken jongetjes een ander soort bewegingen dan meisjes, waardoor kleine kinderen het verschil weten. Maar die geleerden, en wij, zijn er nog steeds niet achter hoe ze het doen!
Ik heb jullie al een paar keer verteld over de Romeinse spelen. Maar ook het eten deden ze



anders dan wij. In plaa[ts] van aan tafel te zitte[n] lagen ze. Een groot deft[ig] diner werd in een kam[er] met 3 muren gehoude[n]. De vierde zijde van d[e] kamer was open en ke[ek] uit op de tuin. Langs d[e] drie muren werden d[e] drie tafels gezet, met ru[st]banken ervoor. Op el[ke] rustbank lagen dr[ie] gasten. Kransen va[n] bloemen, die volgens he[t] dronkenschap tege[n] gingen, werden om d[e] hals van de gasten en o[p] de tafels en banke[n] gelegd. Het eten ve[r]schilde niet zó veel. Z[e] aten eerst een salade [of] vis in schelpen, dan ee[n] vleesschotel en als toet[je] honingcake en kaastaa[r]tjes. Zo ongeveer doen w[ij] het ook nog steeds.

TEKENEN MET VERF

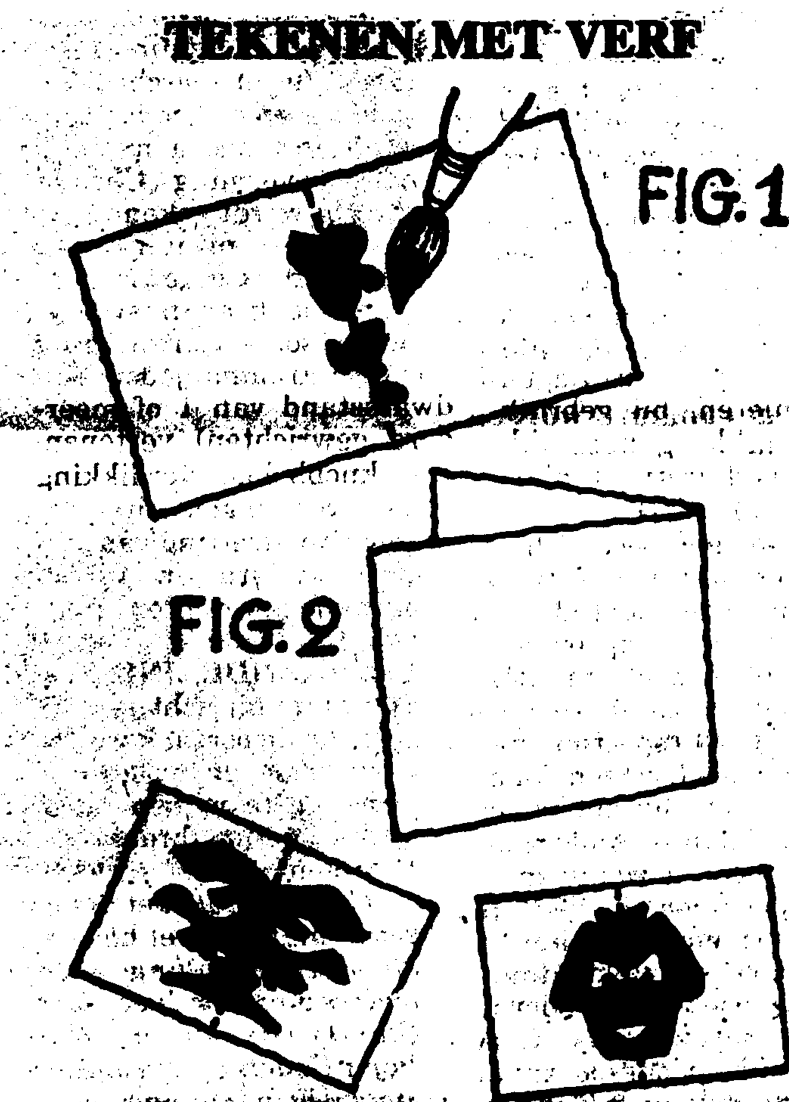


FIG.1

FIG.2

Neem een blad papier en vouw het dubbel. Vouw het weer open en smeer wat verf op de vouwlijn. Papier dicht- en daarna weer openvouwen. Kijk nu wat de tekening uitbeeldt.

Twee spelletjes

HIER ZIJN 2 spelletjes voor je verjaarsfeestje.
1. Vraag je moeder een stapel oude kleren, gordijnen en lappen. Daarmee mogen alle kinderen zich 'Mooi' aankleden. Je kunt de kinderen ook vragen verkleed op je feestje te komen. Houd een optocht, als iedereen klaar is!
2. Plak een groot vel papier tegen de muur of leg het op de grond. Ieder kind krijgt een viltstift en mag een deel van een beest tekenen. De één tekent bijvoorbeeld de kop (van een olifant), de tweede de poten (van een kip), de derde de staart (van een leeuw), de vierde de bulten (van een kameel). Dan krijg je olikipleeuwkamelefanten, of girafmuisnijlpaarden, of zebraberepauwkanen.

Mopjes

***

Twee kwartjes over str[aat]
Zegt de één tegen de an[der]
Kijk uit, dat je niet o[p]
een auto komt, want [dan]
ben je zo plat als een [d]
beltje.

***

's Nachts om drie uur. [Par]don meneer, kunt [u me]
zeggen of hier een po[litie]
bureau in de buurt is?
Meneer: Nee.
Kan ik hier dan ergen[s een]
politie agent vinden?
Meneer: Ik denk het.
Ik ben er tenminste [nog geen]
één tegen gekomen.
Goed zo. Geeft u m[ij]
onmiddellijk en zond[er]
schreeuw uw porte[mon]
naie en uw horloge!

***



Om te kleuren

VOEDING: EEN BELANGRIJKE ROL

Jicht of Arthritis Urica

…HT WAS vroeger een …elui ziekte omdat …en de welgestelden … vroeger konden per…eren om veel vlees te …. Vlees bevat purine …rdoor het urinezuur …alte in het bloed stijgt. … is een reumatische …kte waarbij het urine…r gehalte in het bloed …hoogd is en er een neer…g van urinezuur in …stalvorm plaats vind …t name in en rond de …richten. Een karakte…ek kenmerk voor jicht … de ontstekingsreactie …e grote teen. Hyperu…emie (=een te hoog uri…uurgehalte in het …ed) kan overigens fre…nt voorkomen zonder … men ooit last krijgt … de symptonem van …t.

…OORZAKEN JICHT

…zijn twee soorten vormen … jicht: de primaire en de …ndaire vorm. Het ver…il is dat bij primaire jicht …verhoging van het urine…r gehalte wordt veroor…t door verscheidene gene…he factoren (dit is niet …r elke vorm bewezen). …ndaire jicht treedt op …neer de verhoging van … urinezuurspiegel optreed …r bekende oorzaken: - door …er celafbraak in het …aam dan normaal (o.a. … leukemie, bestraling) - …r teveel purine in de voe…g stijgt het urinezuurge…lte in de voeding waardoor …t urinezuurgehalte in het …ed ook stijgt. -door een …stoorde uitscheiding van …nezuur via de nieren. De …stoorde uitscheiding kan …rkomen bij aandoeningen …n de nieren, bij gebruik …n bepaalde geneesmid…len zoals diuretica (=plas…llen), anti-epileptica etc. …paalde factoren van bui…af zoals vetzucht, over…tig alcoholgebruik, puri…rijke voeding, eiwitrijk en …rijk voedsel kunnen ook …n invloed zijn op het urine…ur gehalte in het bloed en … het ontstaan van jicht. …ronisch alcoholgebruik …gt ervoor dat het urine…r gehalte in het bloed …hoogd wordt. Dit komt …rdat men dan weinig …dsel tot zich neemt omdat … maag gevuld wordt door de alcohol. Er onstaat hierbij een verminderde urinezuuruitscheiding via de urine.

SYMPTOMEN

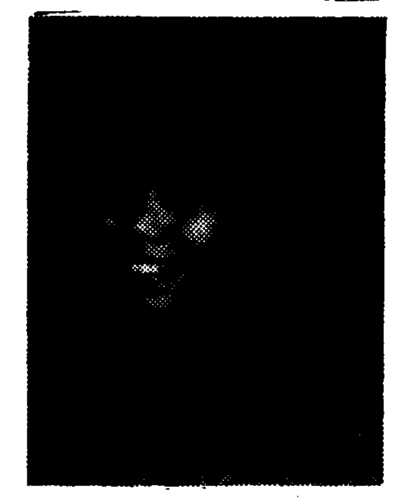
Het karakteristieke kenmerk voor jicht is de acute ontstekingsreactie in de grote teen. Een acute jicht-aanval begint plotseling, vrijwel steeds s'nachts. Bij meer dan 60 % van de jicht-lijders is er de eerste aanval in de grote teen gelokaliseerd. Het gewicht is zeer pijnlijk, ook in rust, warm en rood. De onstekingsverschijnselen strekken zicht uit tot buiten het gewricht. De jicht-aanval verdwijnt binnen enkele dagen tot drie weken. Dit gaat gepaard met vervelling van de huid over het ontstoken gebied. Behalve de lokale verschijnselen heeft de patient ook last van algemene symptomen zoals algemene malaise, koorts, leukocytose (=toename van het aantal leucocyten), anorexie, hoofdpijn en een verhoogde bezinkingssnelheid.

Jicht-aanvallen komen meestal spontaan, en heel vaak spelen psychische momenten een grote rol. Vaak treden de jicht-aanvallen op bij humeurige mensen. Hoe langer de ziekte bestaat hoe frequenter de aanvallen voorkomen. Het kan zijn dat ze zo vaak optreden dat men gaat spreken van chronische jicht. Hierbij zijn meerdere gewrichten aangedaan en blijvende misvorming. Chronische jicht wordt gekenmerkt door stijve, pijnelijke in functie beperkte gewrichten die knobbelig en misvormd zijn, en soms contracturen (=een verkromming door een dwarsstand van 1 of meerdere gewrichten) vertonen. Die knobbelige verdikking en misvormingen zijn het gevolg van afzetting van urinezuur kristallen in en rondom de gewrichten

BEHANDELING

De therapie bij jicht is erop gericht om de oorzaak weg te nemen, dus de voedingsfouten weg te nemen maar de verhoogde celafbraak weg nemen kan vaak niet. Nierziekten kan je niet helemaal wegnemen maar wel behandelen. Het urinezuur gehalte in de voeding kan verlaagd worden door bepaalde voedingsmiddelen, die veel purine bevatten, weg te laten of te minderen in het dagelijkse voedingspatroon. Vermijdt voedingsmiddelen die zeer grote hoeveelheden purine bevatten (150- 100mg), en dat zijn: gist, marmite, zwezerik, vleesextact,sardines, hart, haring, mosselen. Voedingsmiddelen die een grote hoeveelheid purine bevatten (75- 150mg) zijn: wild, gevogelte, kalfsvlees, lever, nier, ansjovis, forel, kabbeljauw, makreel en bokking. Produkten die een matige hoeveelheid purine bevatten zijn (tot 75mg) : hersenen, rundvlees, varkenvlees, schaapskotelet, ham, garnalen, schol, oesters, paling, asperges, erwten, bonen, champingnons, spinazie en linzen. Voedigsmiddelen die weinig tot geen purine bevatten: zijn fruit, melk, kaas, eieren en graanprodukten. Om toch voldoende eiwit naar binnen te krijgen is het goed om 2 glazen melk dag te drinken.

Verder moet overmatig alcohol gebruik worden ontraden. Bij overgewicht moet de patiënt er voor zorgen dat hij tijdens het volgen van een energiebeperkt dieet langzaam afvalt. Omdat bij heel snel gewichtsverlies het serum urinezuurgehalte stijgt. Men dient ook zoveel mogelijk te drinken zodat de urine produktie minstens twee liter per dag bedraagt. Zodat de kans op het ontstaan van uraatstenen en calciumstenen zo klein mogelijk wordt. Heel vaak worden er ook medicijnen gegeven om het urinezuuruitscheiding te verhogen en om het urinezuur gehalte in het bloed te verlagen omdat een dieet alleen niet genoeg is om het urinezuur gehalte te laten dalen. Voor meer informatie omtrent deze rubriek tel: 54530



= door Olivia Wong Loi Sing =

Kook mee met May

Mango Cheesecake

Deze week een vruchtenrecept namelijk Mango Cheesecake. U heeft hiervoor nodig:

1 1/2 eetlepel gelatine (zonder smaak)
1 dessert lepel geraspte citroenschil
1 eetlepel citroen sap
1/2 cup heet water
1/3 cup suiker
2 eierdooiers
1 … Am. cream cheese (8 oz.)
…0 gram mango pulp
1/… cup ijswater
1 … zure room
1/… cup slagroom
Voor de bodem : 6 koekjes (Petite Beurre of Maria) …boter of uw favoriete bodem.

… springvorm van 20 cm middellijn goed invetten met …omboter. De koekjes verkruimelen en de bodem en …nten van de vorm ermee bedekken. Los de gelatine … het hete water. Eventueel nog even verwarmen tot … gelatine is opgelost. Geraspte citroenschil en citroe…sap toevoegen. U doet de suiker, de eierdooiers, de cream …e en het gelatine mengsel in een blender, 15 …nden kloppen. 3/4 cup van de mango pulp toevoegen, … het ijswater en de zure room nog eens 15 seconden …en tot alle ingredienten gemengd zijn. U giet het …gsel in de springvorm. In de ijskast laten opstijven. …dat u de cheesecake opdient smeert u de rest van de …go pulp over de cheesecake. U klopt de slagroom stijf …meert deze over de mango pulp.
…smakelijk,

MAY

John Leerdam scoort met nieuw toneelstuk



Norman de Palm (links), Paulette Smit en Dennis Rudge in 'de Minnaars' van John Leerdam. Sweers en zelfgemaakte portretten van twee van zijn beste vrienden, van Beethoven en Ruggiero Ricci.

-door Walter Palm-

IS ER ZO iets als een 'zwart theater' versus een 'wit theater'? Om die vraag te laten onderzoeken heeft de Antilliaanse regisseur John Leerdam twee toneelschrijvers met verschillende culturele achtergronden opdracht gegeven om elk een eenakter te schrijven over het kennelijk universele thema van de driehoeksverhouding. De twee toneelschrijvers zijn Allison West, een zwarte Amerikaanse schrijver van Jamaicaanse oorsprong, en Ruud van Megen, een jonge Nederlandse toneelschrijver. Allison West schreef de eenakter '....and who created lovers', en van Megen de eenakter 'Gebakken oorschelp'. De beide eenakters gingen op 25 april jl. in Amsterdam in première onder de titel 'De Minnaars'.

In de 'Gebakken oorschelp' heeft een getrouwd stel, gespeeld door Paulette Smit en Norman de Palm, iets met eten. Gaandeweg de eenakter wordt het duidelijk dat de echtgenoot ook iets heeft met een vriend van hem, een rol die gespeeld wordt door Dennis Rudge. Het favoriete onderwerp van het drietal is de haute cuisine. Grote opwinding ontstaat als een van de drie meesterkoks vergeet dat zeebaars met brandnetelsaus geserveerd hoort te worden op een bedje van zeewier. De eenakter komt tot een hoogtepunt als de echtgenoot als uiterst culinaire hoogstand zijn eigen oorschelp amputeert en vervolgens bakt. De knipoog naar Vincent van Gogh is duidelijk. Bovendien kan de fijnproever opmerken dat de Antilliaanse uitdrukking 'kòrta orea' wel heel letterlijk wordt opgevat....

'...and who created lovers' heeft een klassieke driehoeksverhouding tot onderwerp. De beide minnaars zijn getrouwd en de echtgenoot van de overspelige vrouw heeft de verhouding ontdekt. De eenakter opent met de confrontatie tussen de echtgenoot gespeeld door Norman de Palm, en de minnaar van de echtgenote gespeeld door Dennis Rudge. De spanning is meteen te snijden. De echtgenoot verdwijnt dan uit beeld en vervolgens verschijnen de beide minnaars (Dennis Rudge en Helen Kamperveen) op het podium. De verhouding tussen de beide minnaars blijkt ook onderhevig te zijn aan spanningen. Verwijten worden naar elkaar geslingerd. Alleen het echtelijke bed, dat triomfantelijk op het toneel staat, is het bindend element. De erotiek als bindend element en tegelijkertijd als bron van spanning. Zoals ook in de toneelstukken van Federico García Lorca is de erotiek niet zichtbaar aanwezig maar de gehele ambiance is ervan doortrokken.

Met 'De Minnaars' heeft John Leerdam precies in de roos geschoten. Het resultaat is een lust voor oog en oor. De dialogen zijn flitsend en messcherp; de mise-en-scene- uiterst strak gestileerd, en de akteurs zijn goed op dreef. Vooral Norman de Palm en Helen Kamperveen zijn sprankelend met een uitstekende beheersing van het gehele scala van emoties. Waar het allemaal om begonnen was, het onderscheid tussen 'zwart theater' en 'wit theater' is irrelevant. Het gaat om 'goed' en 'slecht' theater, en 'De Minnaars' hoort thuis in de eerste categorie. Ook de Nederlandse pers heeft lof voor 'De Minnaars'. Het landelijke dagblad 'Trouw' vond 'Gebakken oorschelp' 'verrassend' en '...and who created lovers' 'aangenaam om naar te kijken'. Ook het gedistingeerde 'NRC/ Handelsblad' is lovend : 'We zien theater zoals John Leerdam dat graag maakt: vitaal, lijfelijk en bedoeld om te amuseren'.

Onderwijs anders bekeken

Denken of bouwen

= door Elisabeth Hollander =

GOUVERNEUR Saleh schreef geschiedenis toen hij aan het begin van deze maand als gouverneur actief deelnam aan de viering van de Dag van de Arbeid. In een interview in een plaatselijk dagblad had hij reeds van te voren te kennen gegeven, dat er eigenlijk geen verschil bestaat tussen de gouverneur en de eenvoudigste arbeider, in die zin dat ze beiden gewoon hun werk doen. Werk wat nodig is om onze gemeenschap draaiende te houden.

Dit was een frappant staaltje van eigentijds complementair denken, wat helaas nog lang geen gemeengoed is geworden in onze 'social climbers' maatschappij zoals die zich in de laatste twintig jaar ontwikkeld heeft.

Toen na 30 mei 1969, de kaarten opnieuw geschud werden en Antillianisering terecht de nieuwe invalshoek werd, begon er een algemene 'run for the top'. Vooral het onderwijsveld heeft zich hierbij niet onbetuigd gelaten.

Het onderwijzersberoep is een van de belangrijkste 'steppingstones' gebleken voor de beklimming van de maatschappelijke ladder.

Hier is op zich natuurlijk niets op tegen. Integendeel! Het is alleen maar toe te juichen als mensen bereid zijn te woekeren met hun talenten en dankzij een optimale inzet en ten koste van grote inspanningen het ver schoppen in het leven.

NEGATIEF

Wanneer echter het onderwijsbeleid in handen komt van deze sterk verticaal gerichte groep dan ontgaat hen vaak wat er zich werkelijk afspeelt in het horizontale vlak en dit zou negatief stempel kunnen drukken op een groot gedeelte van ons onderwijs.

Verticaal gedacht zijn alleen die leerlingen geslaagd in het onderwijs die de top gehaald hebben, dus een V.W.O.-diploma in de wacht hebben gesleept en zijn alle andere leerlingen in meerdere of mindere mate mislukt.

Het complementaire denken wat gouverneur Saleh aan de gemeenschap aanreikte getuigt echter van respect voor elk talent wat tot ontwikkeling is gebracht, want dat is de basis van een goed gebalanceerde maatschappij, waarin de vakman net zo hard nodig is als de intellectueel.

Deze brede erkenning en waardering zal een heel andere kijk op het onderwijs tot gevolg hebben. Leerlingen worden dan niet langer in een rivaliteitsmodel geplaatst waarbij leerlingen van het HAVO/VWO naast hun schoenen lopen door een misplaatst superioriteitsgevoel en leerlingen van het E.T.A.O., de huishoudschool of de technische school kunnen niet langer bestempeld worden als mislukt, nog voordat ze hun eigen specifieke talenten tot ontwikkeling hebben gebracht. Of beter gezegd kunnen hebben gebracht. Het is nog maar al te vaak zo dat de best gekwalificeerde leraren, de duurste leermiddelen en de beste voorzieningen naar de 'top' van het onderwijs gaan en de kruimels die van de tafel vallen overblijven voor de rest. En als er dan gewerkt gaat worden aan de herstructurering van het beroepsonderwijs, dan zorgen onze beleidsmakers er wel voor dat de nieuwe leerplannen een zwakke afspiegeling zijn van het geïdealiseerde HAVO/ VWO model.

HET ACCENT LIGT WEER OP 'KENNEN' EN NIET OP 'KUNNEN'!

Boeli van Leeuwen schrijft in 'Geniale Anarchie': - ' De meeste Cuaçaoenaars zijn manueel zeer intelligent, ze kunnen een techniek manipuleren zonder de principes te kennen waar het op rust ....en even later - 'Handen worden wel eens 'the second brain' genoemd'. Dit 'Weten - van - de - handen' zou nu het uitgangspunt van het Beroeps Voorbereidend Onderwijs moeten zijn. Eerst de know -how en dan de know - why want daar liggen de specifieke talenten van deze leerlingen en ironisch genoeg is het ook de know - how waaraan in onze maatschappij op dit ogenblik een schreeuwende behoefte bestaat.

BOUWERS NODIG

We hebben bouwers nodig, van denkers zijn we reeds voorzien. Denken is vrijblijvend, maar bouwers veranderen de wereld. Concreet! Bijvoorbeeld: Wat is simpeler dan het principe van een trein. Maar wie is bereid om voor de uitvoering van dit idee, ijzeren rails te gaan maken en die door het hele land te gaan leggen met alle heisa en ruzie die dat meebrengt?

Projecten opzetten is heerlijk, als uiting van het moment, als betoverende visie, als groot woord in de krant. Maar de uitvoering van een project is heel iets anders dan het ontwerpen ervan zoals de werkelijkheid altijd heel iets anders is dan wat wij denken. Na het stadium van geniale visies en gezellig vergaderen verandert het project totaal van karakter. Het wordt een duivelse tiran die ons aan het werk wil zetten, een kille nuttigheidsmachine, die dwingend eisen stelt, hier en nu. De tijd dringt. De magische datum van 1 augustus 1991 komt steeds dichterbij, maar het is nog niet te laat. De leerlingen bestemd voor het voorbereidend beroepsonderwijs zijn bouwers geen denkers, dus leg het accent op 'kunnen' en gebruik kenis om het 'kunnen' te ondersteunen en te vervolmaken. Het grote probleem is echter dat binnen de Curaçaose filosofie over onderwijs, het woord en de slimme gedachte hoger gewaardeerd worden, vaak ten koste van het concrete scheppen van manipulerende handen.

We weigeren dan ook consequent te roeien met de riemen die we hebben. Slechts de roeispaan met 'saber' erop gebruiken we en de roeispaan met 'por' gooien we als minderwaardig aan de kant. Om ons vervolgens verbaasd af te vragen hoe het toch komt dat we alsmaar in een kringetje ronddraaien en als gemeenschap niet vooruit komen.

Dr. L. de Jong uitgeschreven

DEN HAAG - "Er zijn -vooral de laatste 25 jaar -uitstekende historische boeken verschenen die het aannemelijk maken dat er aan mijn visie, hoe te goeder trouw ook, het een en ander ontbreekt. Verder onderzoek is nodig, maar daartoe ben ik helaas niet meer in staat."

Dat zei dr. L. de Jong in Den Haag bij de presentatie van "Reacties", deel 14 van "Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog." Het boek geeft de reacties op de serie weer en ook de interne discussies die telkens aan publicatie vooraf gingen. De Jong was zelf niet bij de samenstelling betrokken.

GEGRONDE BEZWAREN TEGEN ONTWERP LANDSVERORDENING

Aftappen van telfoons op Aruba niet strafbaar

Is big brother watching us ?

ENIGE COMMOTIE is ontstaan naar aanleiding van publicaties in de lokale media over een ontwerp-landsverordening tot afluisteren van de telefoon en andere communicatiemedia, die onlangs door de regering bij de Staten is ingediend. Met het indienen van deze landsverordening voldoet de regering aan haar grondwettelijke plicht tot regeling van het strafrechtelijk afluisteren ("tappen"). De ontwerp-landsverordening beschermt de persoonlijke levenssfeer en wil een waarborg bieden tegen het aftappen van telefoon-, telegraaf- en telefaxverkeer en andere moderne communicatiemedia. Op grond van het ontwerp worden de ministers van Algemene Zaken, Justitie en Verkeer bevoegd om de directie Interne Veiligheid te machtigen telefoongesprekken en telefaxverkeer af te luisteren, af te tappen en op te nemen als zij dit in het belang van het land nodig achten. De Memorie van Toelichting bij de ontwerp-landsverordening meldt dat vooruitlopend op het nieuwe Wetboek van Strafvordering er een dringende behoefte bestaat om reeds nu de strafbaarstelling van het afluisteren te regelen.

Thans is het aftappen van telefoon en telefax op Aruba nergens strafbaar gesteld. Inbreuk op het recht van privacy, waaronder het "tappen" valt, mag alleen gebeuren op grond van een wettelijke basis, zo heeft de Hoge Raad in 1979 (HR 10-4-1979, NJ 1979, 374) uitgemaakt. Dit is het enige arrest van de HR waarbij (strafvordelijk) afluisteren geacht werd in strijd te zijn met art. 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (ECRM).

Het ging hier om de advocaat van Pieter Menten (een beroepsgeheimhouder met bevoegdheid tot verschoning), die zo zijn beroepsgeheim met betrekking tot zijn cliënt niet kon waarborgen. De PG heeft hier cassatie in het belang der wet ingesteld op verzoek van de Orde van Advocaten tegen een beschikking van de Rechter-Commissaris bij de Rechtbank in Amsterdam, die een machtiging tot afluisteren van al de telefoonnummers van de advocaat had afgegeven. Het afluisteren had alleen mogen gebeuren met toestemming van de advocaat. Deze uitspraak behoeft echter niet te gelden indien er afgeluisterd wordt in het kader van de staatsveiligheid! Bovendien is niet elke beroepsgeheimhouder (verschoningsgerechtigde) beschermd tegen strafvordelijk "tappen", zoals de HR uitmaakte bij arrest van 17-5-1988, NJ 1988, nr. 439. Het ging hier om het afluisteren van een arts.

STRAFVORDELIJKE TAP

In Nederland kan er alleen afgeluisterd worden bij beschikking van de Rechter-Commissaris (RC) in strafzaken op grond van een bijzondere last en in het kader van een gerechtelijk vooronderzoek. De rechterlijke tussenkomst waarborgt een afweging van belangen door een van de regering onafhankelijk orgaan. Op Aruba en in de Nederlandse Antillen mag er niet worden afgeluisterd. En dat gebeurt ook niet, in ieder geval niet in het kader van strafvordering. Op grond van art. 68a 3 Wetboek van Strafvordering Aruba (SvA) kan de RC aan de directeur van de Setar vragen om afschrift te verkrijgen van de printout van de telefoonnummers die zijn gebeld door een verdachte. De art. 68a tot en met 68d handelen over inbeslagneming van poststukken, telexen en telegrammen in verband met bepaalde misdrijven.

Omdat een wijziging van het Wetboek SvA bij Eenvormings Landsverordening moet geschieden, is de materie in het onderhavige ontwerp nog niet meegenomen, terwijl dat toch dringend noodzakelijk is. Wellicht nog dringender dan het "tappen" in het landsbelang. Het strafvordelijk aftappen is geregeld in de art. 168 tot en met 175 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Ook deze regelingen wil de regering bij landsverordening op korte termijn invoeren in het bestaande Wetboek van Sv. Waarom dat dan niet tegelijkertijd ingevoerd met het staatsrechtelijk tappen? De staatsrechtelijke vraag die hier echter onmiddellijk rijst is of ex art. 39 Statuut, deze materie die o.g.v. een Eenvorming Landsverordening moet worden geregeld, zomaar uit het Wetboek van Strafvordering kan worden geplukt en bij gewone landsverordening kan worden ingevoerd.

Artikel 13 Grondwet luidt hetzelfde als artikel I.18 Staatsregeling Aruba. Artikel I.18 luidt: "1. Het briefgeheim is onschendbaar, behalve in de gevallen bij landsverordening bepaald, door of met machtiging van de rechter; 2. Het telefoon-en telegraafgeheim is onschendbaar, behalve, in de gevallen bij landsverordening bepaald, door of met machtiging van hen die daartoe bij landsverordening zijn aangewezen".

Voor het te bespreken probleem is met name het tweede lid van art. I.18 van toepassing. Behoudens die gevallen die bij landsverordening zijn aangewezen is het telefoon- en telegraafgeheim onschendbaar. Duidelijk is dat voor beperking van het grondrecht naast een formeel wettelijke regeling tot beperking van het briefgeheim een rechterlijke last nodig is. Die last is voor het telefoon- en telegraafgeheim niet nodig.

HISTORIE

Historisch gezien is het telefoon- en telegraafgeheim ontstaan uit de bescherming van het briefgeheim. De moderne ontwikkelingen hebben allerlei andere schriftelijke uitingen onder het briefgeheim gebracht. Daarom bestaat art. I.18 Staatsregeling Aruba ook in de huidige vorm. In 1848 kwam het briefgeheim als grondrecht in de Nederlandse grondwet. Tot 1983 bleef het grondwetsartikel over het briefgeheim onveranderd. Het kreeg nadere uitwerking in een aantal wetten.

Er is nauwelijks sprake van jurisprudentie op grond van dit artikel omdat het nooit een aangevochten recht is geweest. De grondwetsherziening van 1983 leidde na allerlei adviezen onder andere in de Proeve voor een nieuwe Grondwet van 1966 en van de Commissie Calsdonner (1971) tot een herformulering van het briefgeheim (het huidige art. 13 GW) met de waarborg van een formeel wettelijke regeling met betrekking tot inbreuken waarvoor de rechter opdracht moet geven en met als nieuw element: bescherming van het telefoon- en telegraafgeheim met een minder zware waarborg tegen inbreuken. Het briefgeheim en het telefoon- en telegraafgeheim zijn uitgegroeid tot een onderdeel van het recht op privacy.

De rechten vallen onder de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Uit de toelichting op art. 13 GW blijkt dat art. 13/1 GW horizontale werking kan hebben. Dit betekent dat burgers dit recht niet alleen tegenover de overheid, maar ook tegenover andere particulieren kunnen inroepen.

GRONDWETSHERZIENING

Bij de grondwetsherziening van 1983 is bepaald dat draadloze telefonie niet onder de bescherming van het telefoongeheim valt, omdat een ieder die gesprekken met een geschikt toestel kan opvangen. Het ambtshalve kennisnemen van telefoongesprekken (reparatie) en telegrammen is niet in strijd met art. 13 GW, wél het doorgeven van de opgevangen mededelingen. Het telefoongeheim geniet eveneens strafrechtelijke bescherming in art. 374 Wetboek van Strafrecht (Sr). Ambtenaren van de telefoondienst mogen niet opzettelijk en wederrechtelijk gesprekken afluisteren en de informatie aan derden doorgeven of afluisterapparatuur ter beschikking stellen.

Verder verbiedt art. 139c en e Sr aan eenieder opzettelijk telefoongesprekken af te luisteren met een technisch hulpmiddel en gegevens via verboden afluisteren opgedaan, over te dragen. Uitzonderingen op deze verboden zijn mogelijk bij voorbeeld wanneer de "gerechtigde tot een voor het gesprek gebezigde telefoonaansluiting" (PTT) laat afluisteren zonder daarbij kennelijk misbruik van zijn bevoegdheid te maken, of in verband met de veiligheid van de staat, het hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) een bijzondere last tot afluisteren verkrijgt.

Dit is geregeld in artikel 139c Sr. Dit alles neemt echter niet weg dat de bescherming van het telefoongeheim volledig uitgewerkt is bij wet in formele zin. Het telegraafgeheim is minder uitputtend geregeld. Art. 374 Sr bevat een strafbepaling voor ambtenaren van de telegraafdienst die er een inbreuk op maken. Art. 3 van het Telegraafbesluit 1976 schrept de geheimhoudingsplicht nog eens aan, overigens zonder sancties te stellen.

Hoewel voor het telegraaf-telefoongeheim in Nederland meer wettelijke bescherming gerealiseerd is dan voor het briefgeheim, is de grondwettelijke garantie voor het telegraaf- en telefoongeheim **minder omvangrijk**. Voor inbreuken op het briefgeheim is een grondslag van de wet in formele zin vereist en een last van de rechter. Dit laatste is niet in de bescherming van het telegraaf- en telefoongeheim opgenomen. Was dit wel gebeurd, dan hadden de hiervoor genoemde bepalingen uit het Wetboek van Strafrecht aangepast moeten worden.

Daarmee zou het werk van de BVD overigens aanzienlijk bemoeilijkt zijn. Deze organisatie neemt vanuit de optiek van de grondrechten geen andere positie in dan enig ander overheidsorgaan of overheidsdienst. Artikel I.18 is op dezelfde wijze geformuleerd als art. 13 GW. Het verschil met de Nederlandse situatie is dat er op Aruba geen formele landsverordening noch een strafbaarstelling bestond voor inbreuken op het telefoon-, telegraaf, telex- en telefaxgeheim.

BESCHERMING

Artikel 13/2 Gw en art. A.18/2 Staatsregeling Aruba (Staatsr. A) beschermt het telefoon- en telegraafgeheim. Aantasting van dat geheim is geoorloofd in de gevallen bij de wet bepaald door of met machtiging van hen die daartoe bij wet of landsverordening zijn aangewezen. Anders dan in lid 1 (briefgeheim) is geen rechterlijke last voorgeschreven. De bescherming is dus hier geringer dan bij brieven. Dit verschil in behandeling houdt geen rekening met de moderne communicatietechnieken waardoor mengvormen van brief- en telefoonverkeer zijn ontstaan, zoals telefax. Het gevaar bestaat dat het grondwettelijk briefgeheim een achterhaald verschijnsel wordt. De regering van het telefoon- en telegraafgeheim geschiedt, evenals die van het briefgeheim, door middel van ministeriële richtlijnen, zoals voorzien in de wet op de Telecommunicatievoorzieningen.

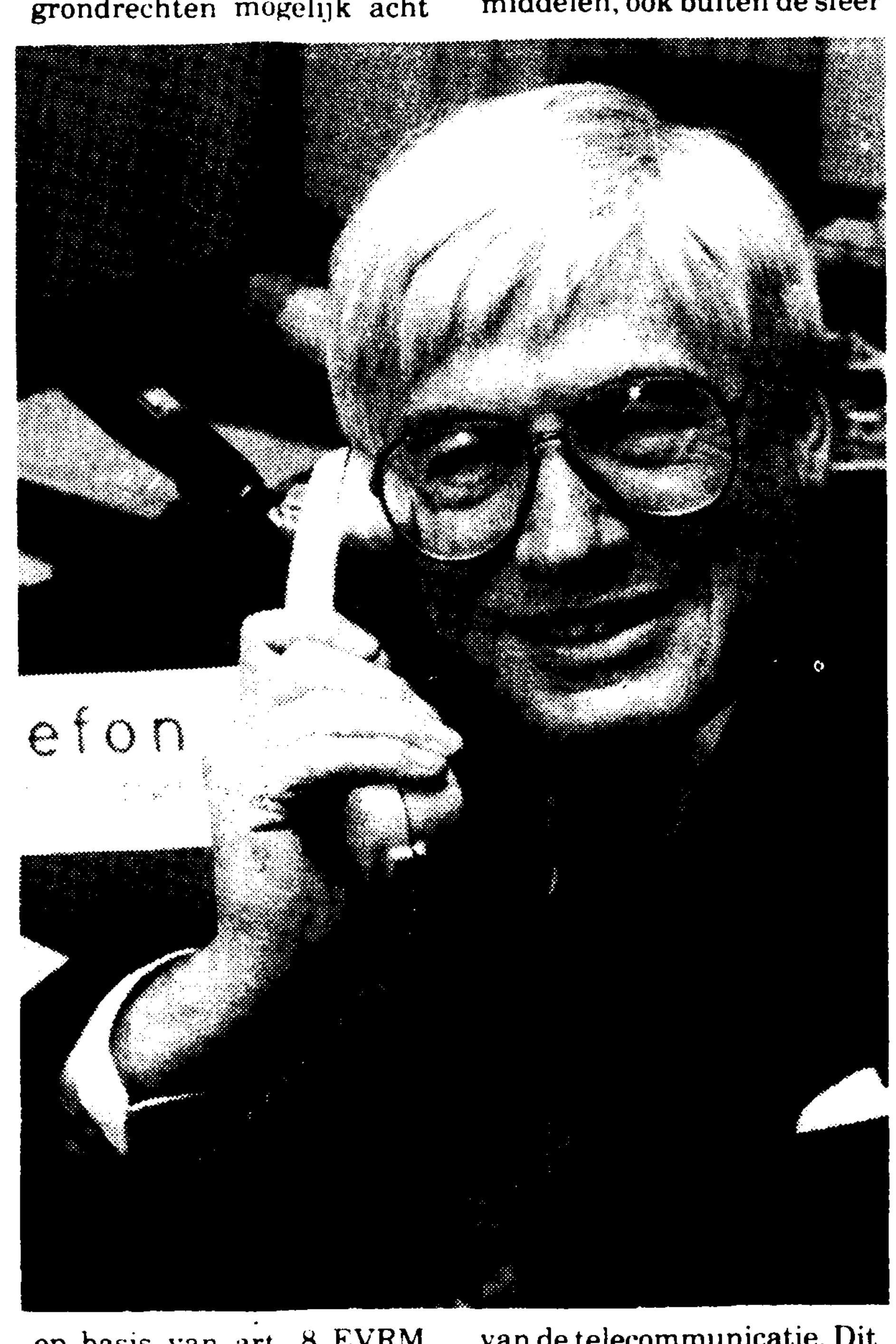
Artikel 8 Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en fundamentele vrijheden (ECRM) biedt een garantie voor eerbiediging van de privacy, waaronder ook begrepen is de correspondentie. Dit artikel biedt echter ook alle ruimte tot beperkingen van het grondrecht, omdat het verdrag voor vele staten, met verschillende politieke regimes geldt. De inbreuk op het recht wordt toelaatbaar geacht als het geschiedt in het economisch belang van het land en de inbreuk gebaseerd is op een wettelijke voorziening en nodig is in een democratische samenleving. De reikwijdte van art. 8 EVRM is groter dan die van art. 13 GW. De Commissie en het Hof voor de Rechten van de Mens hebben de bescherming van de correspondentie ook toegepast op telefoonverkeer, in bij voorbeeld: EHRM 24 april 1990 inzake Kruslin en Huvig tegen de Franse overheid. Over andere communicatiemedia zijn dergelijke extensieve interpretaties van het begrip "correspondentie" (nog) niet geleverd. Indien men een bepaalde vorm van horizontale werking van grondrechten mogelijk acht op basis van art. 8 EVRM, zou door een extensieve uitleg, de bescherming die het artikel biedt aanzienlijk kunnen worden uitgebreid.

Artikel 17 Internationaal Verdrag Burgerlijke en Politieke Rechten (IVBPR) is een direct werkende bepaling in de zin van art. 94 GW en heeft dus ook werking voor Aruba. Dit artikel bevat eveneens een garantie op het terrein van de privacy, waaronder briefwisseling tegen "willekeurige of onwettige inmenging" van overheidswege (maar mogelijkerwijs ook door derden). In het tweede lid staat dat inbreuken op dit recht overeenkomstig de wet moeten zijn. Dit artikel biedt niet meer houvast dan art. 13 GW of art. I.18 Staatsr. A. Indien er een uitzonderingstoestand dreigt kunnen in het gehele koninkrijk de grondrechten worden opgeschort.

AFTAPKRAAN

De Memorie van Toelichting ziet in de bedreiging van de privacy door ongecontroleerd afluisteren de rechtvaardiging voor de ontwerplandsverordening. Dit is niet nieuw. Zo dacht de regering in Nederland er ook over bij het indienen van twee wetsontwerpen op 4 december 1967 tot bescherming van de privacy van de burgers tegen moderne technische steeds volmaakter apparatuur om slinks en heimelijk anderen te bespieden. Daartoe behoorde ook het strafbaarstellen van afluisteren en opnemen van gesprekken. De privacy zo meende men toen, moest beschermd worden tegen bedrijfsspionage (strafbaar volgens art. 139a e.v. Sr. N1), gluurjournalistiek, candid camera's, een onoirbaar gebruik van gecomputeriseerde persoonsgegevens, het opsporen van en het verzamelen van bewijsmateriaal voor begane en nog te begane ernstige misdrijven. De persoonlijke levenssfeer werd bij de Grondwetsherziening in 1983 erkend in art. 10 GW en het telefoongeheim in art. 13 GW. De overeenkomstige artikelen in de Arubaanse Staatsregeling zijn: I.16 en I.18.

Het ging in de wet van 1971 echter alleen om afluisteren door of met medeweten van justitie, het zogenaamde strafvordelijke aftappen. Het wetsontwerp van 1967 werd de wet van 7 april 1971, S 180 houdende enige strafbepalingen tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De art. 139a Sr e.v. stellen wederrechtelijk aftapping strafbaar, alsmede het heimelijk afluisteren van gesprekken met technische hulpmiddelen, ook buiten de sfeer van de telecommunicatie. Dit wordt op modernere wijze ook geregeld in de thans voorliggende ontwerplandsverordening. Het gaat in de ontwerplandsverordening om de strafrechterlijke bescherming van iedere vorm van gegevensverkeer via de telecommunicatie-infrastructuur.



MIDLIFE-CRISIS

Op het klassieke grondrecht van bescherming van de persoonlijke levenssfeer zijn inbreuken mogelijk gebaseerd op een wettelijke regeling. Zo zegt art. I.18 Staatsr. A. Afluisteren mag hier bijvoorbeeld niet zoals in de VS, om materiaal te verzamelen voor uw echtscheiding omdat u een frisse jeugdige dame wilt om uw midlifecrisis op te fleuren, daar uw eigen echtgenote toch wel wat sleets geraakt is in het gebruik en u op haar bent uitgekeken.

Voor het afluisteren in het landsbelang 139c Sr (N1) is een bijzondere last nodig waarin de bevoegde ministers (in Nederland de minister-president, de minister van justitie, van binnenlandse zaken en van verkeer en waterstaat) gezamenlijk toestemming voor afluisteren moeten geven. Het afluisteren mag niet langer dan drie maanden plaatsvinden. Voor hun beleid zijn de ministers aan het parlement verantwoording schuldig. De minister van Justitie in Nederland geeft jaarlijks bij de begroting een overzicht van het afluisteren en opnemen van telefoongesprekken ten behoeve van strafvordering.

De toegestane uitzonderingen op art. 139a Sr zijn met betrekking tot het gerechtelijke vooronderzoek uitputtend geregeld in de art. 125g, 125h en 125f van het Wetboek van Strafvordering (Sv) en voor de Nederlandse Antillen en Aruba nog nergens. Amtsbmisdrijven zijn strafbaar gesteld in de art. 371/2 en 374 bis Sr, tenzij de beambten aannemelijk kunnen maken dat art. 139c Sr hun gedrag dekt. De voorgestelde art. 1345a e.v. Sr (Aruba) zijn qua strekking en inhoud grotendeels gelijk aan de eerder genoemde art. 139a e.v. Sr, behalve voor wat betreft de soorten van communicatiemiddelen.

De Nederlandse artikelen spreken slechts over een telefooninrichting, terwijl de Arubaanse artikelen alle moderne communicatiemiddelen op het oog hebben. Art. 139f Dr (N1) stelt het gebruik van een verborgen camera strafbaar, dat onderwerp is niet geregeld in de ontwerplandsverordening. Ook is gebruik gemaakt van het Nederlandse ontwerp tot wijziging van deze bepalingen (1990) en de Nederlandse wet op de Telecommunicatievoorzieningen (Stb. 1988, 520)[1]. Tevens kunnen nadere regels bij landsbesluit h.a.m. worden gesteld om toezicht te houden op de uitoefening van de bevoegdheid tot afluisteren. Er wordt ook voorzien in een strafbaarstelling van (PTT) ambtenaren die opzettelijk en wederrechtelijk inbreuk maken op het telecommunicatiegeheim, waaronder het telefoon- en telegraafgeheim.

BEZWAREN

Afwijzende reacties op het voorstel van de Orde van Advocaten, de Kamer van Koophandel, de Politievakbond en de FTA richten zich met name op een te vergaande en ongewenste uitbreiding van overheidsbevoegdredenen om inbreuk te maken op de privacy van de burger. De procedure om inbreuk te maken op de privacy van de burger in het belang van de veiligheid van het land kent geen gerechtelijke procedure. De kleinschaligheid van Aruba en de geringe afstand tussen burger en overheid maakt een gewaarborgde privacy, die alleen in zéér noodzakelijke gevallen en met rechterlijke tussenkomst kan worden gelegitimeerd, onmisbaar. De politieke cultuur alhier is weinig tolerant voor andersdenkenden. Dit brengt het gevaar mee van misbruik van afluisterbevoegdheid of het mogelijke nalaten van het rechtmatig gebruik van die bevoegdheid als die bevoegdheid zou moeten worden gebruikt tegen een partijgenoot. Tot zover een samenvatting van de levende bezwaren.

De ontwerplandsverordening gaat verder dan de bescherming van art. 13 GW en I.18 Staatsr. A. Daar veel briefverkeer tegenwoordig per fax plaats vindt, is beperking hiervan eigenlijk een uitholling van art. I.18/1 het briefgeheim. Bovendien voorziet de landsverordening niet in het meedelen van het afluisteren van telefoongesprekken ("tappen") aan niet-verdachten. In de Klass-zaak is door het Bundesgerichtshof het uitblijven van een dergelijke mededeling nietig verklaard. In Duitsland heeft een dergelijke beslissing kracht van wet. Bij uitspraak van 6 september 1978 heeft het Europese Hof, in dezelfde zaak het achterwege blijven van een dergelijke mededeling in strijd met de art. 6/1, 8 en 13 ECRM geacht. Bovendien achtte het Hof het onjuist dat er geen toegang tot de rechter bestond om over een dergelijke inbreuk op de persoonlijke levenssfeer te klagen. Voor verdachten is bekendmaking van afluisteren geregeld bij het inzage recht van de processtukken door de verdachte in de art. 30 en 34 Sv (N1).

Of het 1984 van George Orwell verlaat toch nog toeslaat, of dat er sprake is van een storm in een glas water, in de vorm van de onderwerpelijke landsverordening is de vraag. De regering voldoet met deze landsverordening aan haar grondwettelijke plicht tot regelgeving. Bij toenemende ernstige delicten behoeft "tappen" geen onrechtmatige inbreuk op het recht van de persoonlijke levenssfeer in te houden. Over het strafvordelijk "tappen" is voldoende jurisprudentie ontstaan, tevens zijn er toereikende waarborgen door de rechterlijke belangenafweging voordat een last wordt afgegeven.

Het strafvordelijk "tappen" is thans op Aruba niet toegestaan, terwijl dat op grond van ernstige delicten (bij voorbeeld Landsverordening Verdovende Middelen) dringend nodig is. Vanwege de heimelijke sfeer van de aantasting van 's landsbelang en de even heimelijke bestrijding van deze kennelijk subversieve activiteiten is geheimhouding voor staatsrechtelijk aftappen wel vereist. Daarom is er over het veiligheidstappen nauwelijks juridpridentie.De BVD of de Directie Interne Veiligheid zullen de openbaarheid van hun handelen en de controle daarop geenszins nastreven.

Hoe kan dan echter worden afgewogen of de "veiligheidstap" in de democratische rechtsorde in dit geval inderdaad noodzakelijk is? De betrokken ministers zullen die afweging moeten maken, hoe voorkomen zij patronage en machtsmisbruik en hoe informeren zij de Staten over het gevolgde beleid? Is het de bedoeling dat een commissie uit de Staten vertrouwelijk wordt ingelicht wie wordt afgeluisterd en hoe lang?

Het landsbelang kan elastisch worden toegepast. Hoe dat landsbelang te objectiveren? Daarover vermeld de landsverordening niets. Dit zijn de vragen die leven. Het is wellicht aan te bevelen ook het landsbesluit h.a.m. in ontwerp aan te leveren, gelijk met ontwerplandsverordening. Zodoende is dan duidelijk hoe de regering zich het toezicht op de tapbevoegdheid voorstelt.

Nu een aantal vooraanstaande Aubaanse organisatis gegronde bezwaren heeft geuit tegen de ontwerplandsverordening, zal ernstig overwogen moeten worden daar kennis van te nemen. Zeker voor wat betreft de rechterlijke belangenafweging, het informeren aan niet-verdachten dat zij afgeluisterd ziujn of worden, en de mogelijkheid van rechterlijke tussenkomst, bij het niet informeren. Daarbij moet ook in overweging worden genomen de mogelijkheid dat de overheid van de haar gegeven bevoegdheid een ander gebruik maakt dan voorzien in de landsverordening. Het al of niet afluisteren in het belang van het land, is echter een politieke zaak. Indien de Staten besluiten dat een dergelijke regeling noodzakelijk is, moeten daarvan ook de consequenties worden geaccepteerd. De rechterlijke last met betrekking tot de "veiligheidstap" past heirin niet naadloos, daar daarmede terstond de belangrijkste voorwaarde voor het goed functioneren van de veiligheidsdiensten, de heimelijkheid, wordt teniet gedaan. Dat is misschien ook de reden waarom er in de literatuur zo opvallend weer meer aandacht wordt besteed aan het "tappen" in het kader van het gerechtelijk vooronderzoek dan aan het "veiligheidstappen".

MW. MR. DRS. H.B. VAN ALLER
Aruba

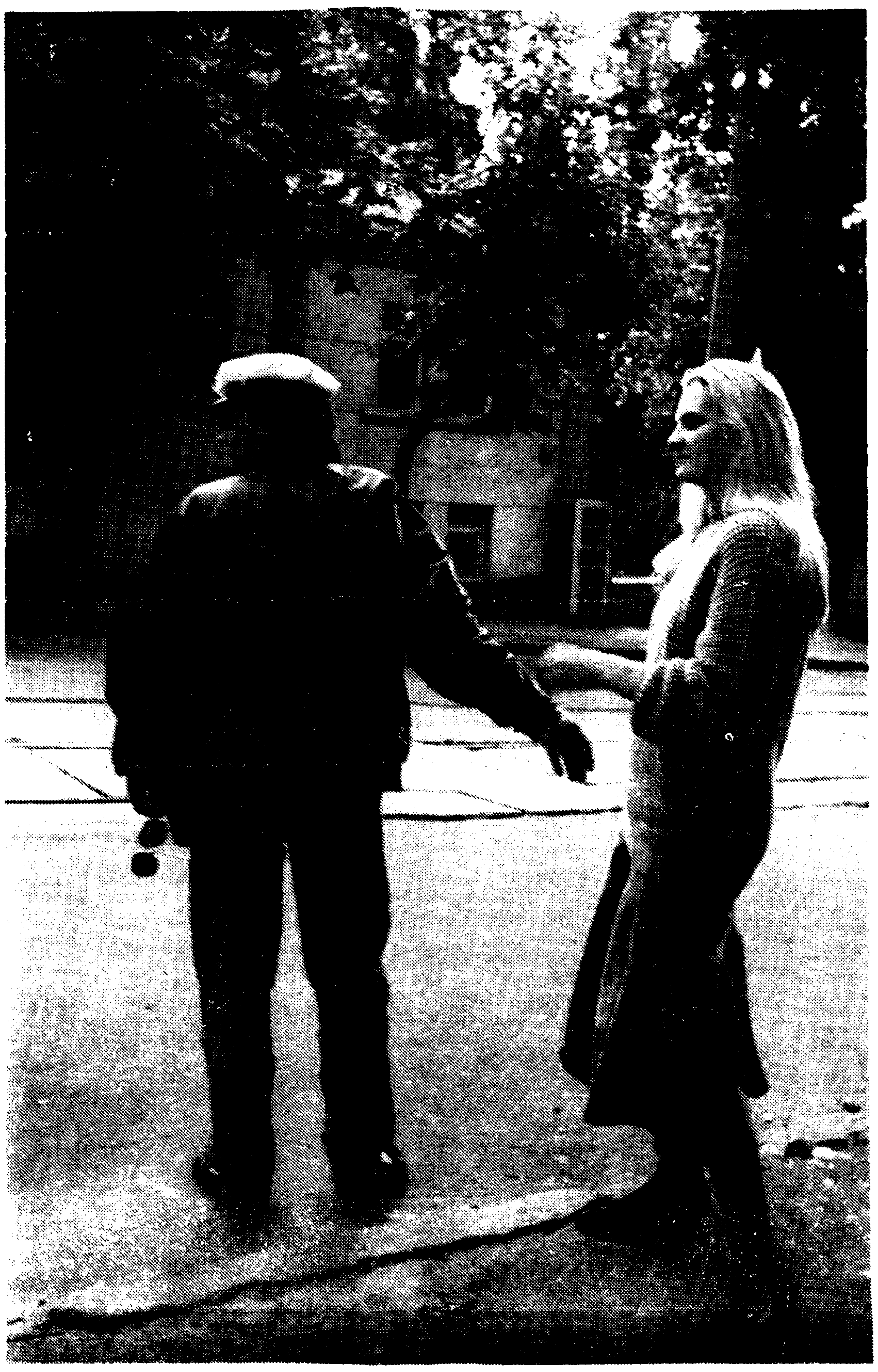
1. De wet op de Telecommunicatie is te vinden in de Editie Cremers: Bijzondere Strafwetten.

mw. Van Aller heeft deze inleiding gehouden naar aanleiding van de lezing over de ontwerplandsverordening "Strafbaarstelling afluisteren gesprekken en aftappen gegevensverkeer" in de aula van de UA op 25 april 1991. Deze lezing werd georganiseerd door de studenten van de UA.

Sovjet Unie worstelt met seksuele revolutie

Het preutste land ter wereld

SEKS IN de Sovjet-Unie? Die 290 miljoen inwoners heeft de ooievaar natuurlijk niet allemaal zelf kunnen bezorgen. Dat er in het grootste en preutste land ter wereld elementaire kennis van de voortplantingstechniek bestaat, kunnen we daarom veilig aannemen. De Sovjet-Unie is een land waar de mens niet mag genieten. Winkelen? Is deze bezigheid in de westerse wereld een populaire vorm van tijdverdrijf, de Sovjet-consument levert dag in dag uit veldslagen in rijen voor brood, vlees, kleren, schoenen, meubels en ga zo maar door. Hoe grimmig de sfeer is, blijkt uit een recent voorval in de 200 kilometer ten zuiden van Moskou gelegen stad Kozelsk. Een vrouw van 65 vroeg in een rij voor worst haar voor te laten gaan, want thuis wachtte haar verlamde echtgenoot. De grommende rij keerde zich tegen de vrouw, die prompt stierf aan een hartaanval. Niemand stak een vinger uit. Wel klopten sommigen later bij de stadsautoriteiten aan met de klacht dat ze in de rij hadden moeten staan naast een lijk.



Een prostituee met haar vriend in Kiev.

Restaurantje pakken? Vergeet het maar! Zodra een restaurant de deuren opent, hoept meteen het bordje aan met het opschrift 'Geen plaats'. Wie niet gereserveerd heeft, komt meestal niet binnen, ook niet als er volop plaats is. In staatsrestaurants begint een beetje serveerster het opnemen van de bestelling met de woorden: 'Ik zal U vertellen wat er is'. In de coöperatieve, dus particuliere restaurants kost een dineetje voor twee toch al gauw 300 roebel, een gemiddeld maandloon. Seks? De beperkingen beginnen al in de huiselijke sfeer. Hele gezinnen wonen op één kamer. Hotels zijn er nauwelijks, terwijl ongehuwden bovendien niet op één kamer mogen. Weinig mensen hebben een auto. Jongeren lossen het gebrek aan privacy nog wel eens op door een luxe retourtje in een tweepersoonscoupé van een of andere nachttrein te kopen. Er zijn geen rosse buurten, geen seksclubs, geen privé-advertenties. Het volgende korte grapje, gehoord in Moskou, geeft aan wat Russen zelf denken over seks in hun land: 'Ha, haa, haaa, haaaa, hatsjoe!'

PROTEST

O tempora, o mores. Na de revolutie van 1917 was de periode van vrije seks in de Sovjet-Unie een kort leven beschoren. Tot 1985 maalde de 'homo sovieticus' niet om erotiek. Althans, zo wilde het regime dat eenieder doen geloven. Alles draaide om de arbeid op de weg naar een lichtende toekomst. Die arbeid was het hoogste en enige goed en de nimmer bij name genoemde seks was een noodzakelijk kwaad om het gezin als hoeksteen van de moreel superieure, aseksuele Sovjet-maatschappij in stand te houden.

De puriteinse communisten kozen er voor te zwijgen over seks en lieten zo, na de annexatie van de Russische klassieke literatuur, een mooie mogelijkheid liggen om de schrijver Lev Tolstoi voor hun karretje te spannen in hun propagandacampagne voor een kuise levensstijl. Tolstoi verkondigde de vorige eeuw al dat seks goor en zondig was. Zijn vrouw Sofia voelde zich bij de luidkeels door haar echtgenoot gepropageerde zedigheid tamelijk opgelaten, omdat de omvang van haar buik regelmatig aan de omgeving verried dat de schrijver van *Oorlog en Vrede* en *Anna Karenina* grote moeite had de door hem gepredikte kuisheid in praktijk te brengen.

Dankzij Gorbatjsovs 'glasnost', die eigenlijk bedoeld was om misstanden aan de kaak te stellen maar al snel niet meer te controleren viel, keerde het seksuele tij, althans in het openbaar. De golf van 'porno' die het land nu overspoelt, valt goed bij jongeren, maar leidt tot een storm van protest onder de oudere generatie. In opdracht van de president buigt het nationale parlement in Moskou zich momenteel over een wet ter bescherming van de openbare zeden.

VLEESRICHELS

Sinds een aantal jaren grijzen grofkorrelige, vaalgekleurde posters met blote borsten langs de Sovjet-voetganger vanuit krantenkiosken tegemoet. In voetgangerstunnels en de metro bieden handelaren naast de Bijbel en de Koran een keur van blootbladen te koop aan. Een korte rondgang in Moskou leverde de volgende lectuur op: Cultuur en seks, Seksmoppen, de Erotische Krant, De Wetenschap van het samenzijn, De vreugde van Seks, Van twee zijden, Seks in het leven van de man en een in het Russisch vertaald uittreksel uit een boek waarin Xaviera Hollander uitlegt wat een vrouw moet doen om aantrekkelijk te zijn. Geen van deze bladen gaat ver genoeg om uit een gemiddelde Nederlandse leesportefeuille te worden geweerd.

Bij hun krampachtige pogingen om op een modern land te lijken, schieten de Russen ook wat de 'seksuele revolutie' betreft nogal eens door. In het populaire en baanbrekende televisieprogramma 'Do i posie poloenotsji' schotelde programmamaker Vladimir Molsjanov zijn kijkers eind vorig jaar zonder blikken of blozen een transseksuele operatie voor. Professor Kozlov veranderde een vrouw in een man. Op de buis verscheen de buik van een patiënt waarop Kozlov een reusachtige vleesboom had gemonteerd die door een in rubberen handschoen gestoken hand voor het televisiekijkend publiek opgetild werd en weer neerplofte. De operatie was, te oordelen aan de vele bloedvlekken en gerkartelde vleesrichels, nog maar net achter de rug.

EER AAN DE SCHEPPER

Minstens even absurd is een artikel, zonder context of commentaar geplaatst in een recente aflevering van het jeugdblad *Sobednik* (Gesprekspartner). Een anonieme vader deed, kort samengevat, het volgende verhaal. 'Mijn dochter had, toen ze nog jong was, een ongeluk gehad waardoor de helft van haar gezicht was weggeslagen. Toen ze 21 was, viel ze op een keer flauw. Artsen zeiden dat zij aan seks toe was en dat haar gezondheidsproblemen zouden toenemen als er geen oplossing kwam. Wat moet je doen als vader die van zijn dochter houdt? Ik offerde me op. Regelmatig lenigde ik de seksuele nood van mijn dochter. Mijn vrouw hielp ook mee. Zij bracht mijn dochter in de juiste stemming terwijl ik tot God bad. Via de liefde bewezen mijn vrouw, dochter en ik eer aan onze Schepper. Mijn dochter bloeide op en de fraaie vormen van haar lijf trokken de aandacht van andere mannen. Zij trouwde, maar haar man kon haar niet hetzelfde geven als ik. Een maal in de week, als hij voor zijn werk de stad uit is, komt mijn dochter bij ons op bezoek en loven wij als vanouds de Heer'.

SEKSMANIAK

Sergei Agarkov houdt kantoor aan de Maarschalk Sokolovkistraat in Moskou en leidt de onlangs opgerichte Instelling voor Vorming van Seksuele Cultuur. Hier kunnen mensen terecht die seksuele problemen hebben. De reactie van de bevolking op dit centrum is verdeeld. De veertigjarige seksuoloog Agarkov vertelt glimlachend dat het ministerie van Volksgezondheid brieven heeft ontvangen van oudere mensen met de aanbeveling hem en zijn collega's te castreren. Toch geven de meeste mensen in de Sovjet-Unie er de voorkeur aan nieuwe initiatieven als Agarkovs centrum dood te zwijgen. Als je je verzet, ben je een reactionair. Als je steun betuigt, ben je een seksmaniak. Sovjet-seksuologen kunnen wel gebruik maken van de ervaringen van buitenlandse collega's, maar ze moeten die kennis dan naar de Sovjet-situatie toe vertalen, aldus Agarkov. De Slavische cultuur verschilt door haar terughoudendheid over alles wat met seks te maken heeft wezenlijk van de westerse. Een Rus klapt meteen dicht als een arts hem vraagt naar seksuele fantasieën over naaste familieleden in zijn prille jeugd, terwijl die vraag in Amerika heel gewoon is, legt de Moskouse seksuoloog uit.

Diezelfde Agarkov meldde vorig jaar aan de Moskouse jongerenkrant *Moskovsky Komsomolets* dat ook de leiders in het Kremlin op dit vlak hun moeilijkheden hebben. Agarkov: 'De sociale status van de leiders is hoog, maar hun problemen zijn groot. Hun carrière, de strijd om te overleven en stress, zijn fnuikend voor hun seksuele leven.' Om de zaak te redden zorgde een speciale afdeling van GosKino, de Staatscinema, voor een speciaal repertoir van seksfilms, die voor harde deviezen in het buitenland werd gehaald. 'Emanuelle' gooide hoge ogen onder de partij-elite. Lagere functionarissen moesten het doen met mindere films. Agarkov beveelt erotische films aan als middel om over allerlei frustraties en remmingen heen te komen. Vooral vrouwen in de Sovjet-Unie hebben baat bij seksfilms, meent hij. Als expert heeft hij zitting in een commissie die minister van Cultuur Goebenko aanbevelingen moet doen over een nieuwe wet op de pornografie. Agarkov is tegen de repressie van vroeger. Hij zou de zaak beter 'geregeld' willen zien, bijvoorbeeld door de instelling van een filmkeuring die leeftijdsgrenzen vaststelt en de toewijzing van bepaalde plaatsen voor seksshops, zodat de Bijbel en blootbladen niet meer naast elkaar op straat worden aangeboden. Een algeheel verbod jaagt de pornografie alleen maar onder de grond en betekent dat de jacht op filmregisseurs en schrijver opnieuw geopend is.

LICHTE ZEDEN

Gedurende de 73 jaar van de Sovjet-macht is het nooit gelukt om in 'swerelds eerste socialistische land het oudste beroep ter wereld uit te bannen. Ook hier gaan stemmen op die waarschuwen tegen een verbod: de prostitutie verdwijnt in dat geval niet, maar gaat ondergronds. Simpele zielen zouden het liefst zien dat de dames van lichte zeden massaal tegen de muur gingen. Redelijke stemmen bij Gezondheidszorg waarschuwen voor een Aids-explosie als Sovjet-prostituees door al te straffe maatregelen ondergronds worden gedwongen. Waar het Westen gedoogzones instelt, oppert de Moskouse politie juist het idee om bepaalde gebieden verboden te verklaren, zoals hotels voor buitenlandse toeristen. Buitenlanders krijgen de mooiste, maar ook de duurste dames, want zij werken alleen voor dollars en ander 'echt' geld. Prostitutie is bij de wet verboden, maar de politie staat machteloos tegenover degenen die vaak een buitenlands paspoort weten te bemachtigen en betaling als schenking via een notaris regelen.

Een Rus die een dame voor geld zoekt, vindt die in restaurants als Oezbekistan, Moskva en Slavanski Bazar. Er zijn ook thuiswerksters, die hun eigen vaste klanten hebben onder beroepsgroepen waar veel geld omgaat, zoals slagers en allerhande reparateurs, bijvoorbeeld autobandenplakkers. Echte bordelen zijn er niet. Sommige dames zoeken klanten op in hun hotelkamer. Anderen huren een taxi voor een avond en pikken hun klanten op straat op. De chauffeur stelt, uiteraard tegen een passende vergoeding, zijn auto beschikbaar als vrijplaats. Spoorwegstations zijn traditionele plaatsen waar de goedkoopste en minst aantrekkelijke hoeren te vinden zijn. Voor een habbekrats nemen ze een, meestal dronken, reiziger even mee om hem achter een schutting of in een portiek snel aan zijn gerief te helpen. Als betaling kan ook een fles drank dienen.

SEKSFILMS

Seks als een door de natuur geboden mogelijkheid om te genieten kent de Sovjet-Unie nauwelijks. Tot die conclusie komt de filmcriticus Michail Jampolski, die een studie heeft gemaakt van erotische Sovjet-films. Seks is in die films goed of slecht, positief of negatief. In vergelijking tot vroeger is dat een hele vooruitgang, want in Sovjet-films van voor 1985 is seks een verdorvenheid waaraan alleen de vijand zich bezondigde, of dat nu een Witte Gardist was tijdens de revolutie of een Amerikaanse spion. Sovjet-helden waren per definitie aseksueel...

Nu overheersen zwarte tonen. De meeste seks in Sovjet-films komt neer op een verkrachting. Dit is typerend voor alle terreinen in ons land, constateert Jampolski. In het Westen stralen fraai ogende, vrij verkrijgbare goederen de consument uit helder verlichte etalages tegemoet. De Sovjet-consument moet zijn aankoop veroveren. In westerse films zijn vrouwen mooi en verleidelijk. In Sovjet-films moet de man zijn seksobject veroveren en dat doet hij, of ze dat wil of niet.

KINDERSCHOENEN

Langzamerhand begint ook het verschijnsel 'floorshow' in de Sovjet-Unie de kop op te steken. Om een onduidelijke reden vonden Russen al lang dat een restaurant de aangewezen plaats is om te dansen op muziek van keihard spelende groepen. Nieuw in die restaurants is nu de erotische show. In Kastanj, een nieuw restaurant aan de Taganskajastraat in Moskou, kun je onder het genot van kaviaar en champagne je trommelvliezen laten beschadigen door een keihard spelende jazzband. Een entertainer speelt deuntjes op piepkleine accordeonnetjes en een soort deurbellen. Dan komt een man in het zwart binnen die een dame draagt in een glimmend, roze balletpak dat strak om haar lijf zit. Terwijl de vrouw afwisselend op zijn schouder ligt of op haar handen staat, bespeelt de man haar als een schuiftrompet, een banjo of een contrabas, terwijl het geluid van de uitgebeelde instrumenten op een bandje klinkt. Vervolgens komt een in zwarte cape gehulde dame binnen met een roze, doorschijnende strik in het haar. Al dansend ontdoet ze zich van haar cape en wat ander textiel, maar als de muziek ophoudt en zij verdwijnt, blijkt zij de interessantste plekken van haar lijf aan de fantasie van het publiek te hebben overgelaten.

Het paar van zoëven komt weer binnen. Ze doen iets met een stoel. Zij frommelt aan de knoopjes van een hemd. Ritmische bewegingen met het onderlichaam. Het hemd valt uit. Van hem. Zij houdt haar kleren aan. Einde van de show. In de Sovjet-Unie staat de erotiek nog in de kinderschoenen.

Tweedehands goederen gaan retour

Haviken Irak ongelukkig met hulp VS aan Kurden

TEHERAN - Het Iraanse crisiscentrum voor hulp aan de Kurdische vluchtelingen zal tweedehands kleding en dekens die door de Verenigde Staten zijn geleverd, weer naar Washington terugsturen.

In Iran bestaan weerstanden tegen de hulp-verlening door Washington aan de Kurden. De uiterst conservatieven in Teheran verafschuwen dit.

Verscheidene Iraanse kranten en parlementariers hadden hierop aangedrongen omdat zij de geboden waar onhygienisch vinden. Radicale Iraniers opperden zelfs dat ze besmet kunnen zijn met AIDS-virussen en andere ziektekiemen. Vorige week ontstond er al consternatie over Amerikaanse medicijnen waarvan de consumptiedatum soms al jaren verstreken was.

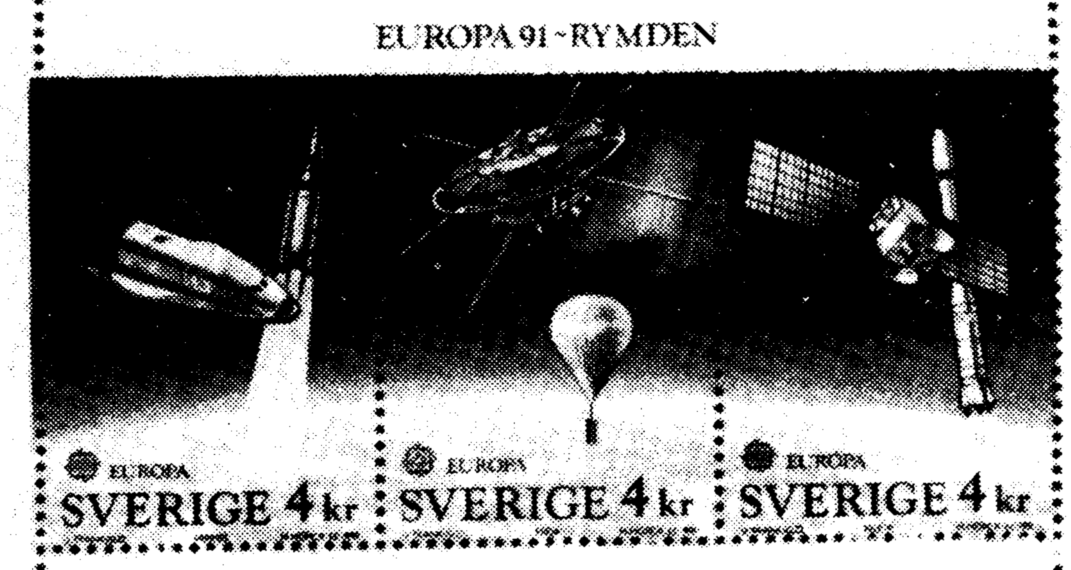
Lawine van uitgiften Europa in de ruimte



= door Victor Hafkamp =

ONDER DE LOUPE

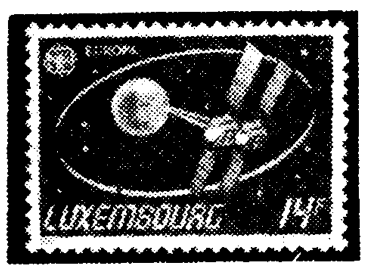
'EUROPA IN in de ruimte' is het thema van de Europazegels van dit jaar, zoals dat door de landen van de ECPT (Europese conferentie voor post en telecommunicatie werd gekozen. De lawine van dit jaar bestaat uit 79 zegels van 39 landen en staatjes, waaronder voor het eerst ook enkele van het voormalige Oostblok (Bulgarije, Roemenië, Hongarije en Polen). Nederland levert zijn bijdrage op 11 juni. Er komen die dag twee zegels (55 en 75 cent), ontworpen door Marten Jongema uit Amsterdam. Hij koos een poëtische bandering van het thema in plaats van de nadruk te leggen op technische aspecten van de ruimte en de ruimtevaart.



De zegel van 55 cent gaf hij de titel; 'Het met respect beschouwen van de ruimte' mee. En op het ontwerp van de zegel van 75 cent heeft hij gepoogd het verlangen uit te beelden 'om het heelal zowel materiëel als immateriëel toegankelijk te maken'. Op die zegel zien we een ladder op aarde in de richting van een andere planeet. Op de achtergrond de maan. Zoals op alle Europa-uitgiften treffen we op de zegels het logo van de CEPT en het woord 'Europa' aan. De zegels zijn gedrukt in de kleuren geel, magenta, cyaan, zwaart en blauw. De zegel van 55 cent komt in een oplage van 10.205.000 stuks uit, van die van 75 cent worden 16 miljoen exemplaren gedrukt. Ook andere ontwerpers kozen voor een meer poëtische benadering van het begrip 'ruimtevaart'. Bijvoorbeeld de in Frankrijk woonachtige Belg Jean -Micheal Folon die de Europazegels voor Engeland ontwierp. De vier zegels (twee van 22 p. en twee van 37p. se-tenant) kwamen 23 april uit. 'Impressionistisch' noemde Keith Fisher, algemeen directeur van de Britse post Folon's ontwerpen. 'Ze zijn zeer oncoventioneel en moeten de mensen tot nadenken stemmen over de wonderen van het heelal en het feit dat onze aarbol maar een nietig stukje van de kosmos is', aldus Fisher. De Begische zegels die 6 mei uitkwamen zijn ontworpen door de bekende Oscar Bonnevalle. Hij koos wel voor echte ruimte-ontwerpen: de communicatiesatelliet Olympus en de ruimtependel Hermes (14 en 25 frank). De Grieken weten voor elk thema wel een figuur aan te wijzen uit de mythologie van hun land. Op de zegels van 80 en 300 drachmen (aan elkaar) : Icarus die een hedendaagse



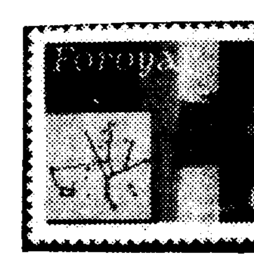
satelliet voortduwt en Helios op zijn zonnewagen. Er zijn ook carnets in omloop met twee stuks van elke zegel (oplage:100.000). De Franse post die 29 april twee zegels (2.30 en 3.20 francs) liet



verschijnen, schonk op de eerste aandacht aan de Frans Guyana. Naast een raket is ook het gezicht van een Indiaanse, een oorspronkelijke bewoonster van het buurtland van Suriname te zien

OVERZICHT

Hieronder geeft ik een overzicht van de Europazegels die inmiddels zijn uitgekomen of die ons nog te wachten staan:Duitsland (60 en 100 pfennig), Oosterijk (7 scnilling), België (14-15 fr.), Bulgarije (43 en 60 stotinki), Cyprus (7 en 18 cent), Denemarken (3.50 en 4.75 kronen), Fär öer (3.50 en 6.50 kronen), Spanje (25 en 45 pesetas), Spaans Andorra (idem), Finland (2.10 en 2.90 markt), Frankrijk (2.50 en 3.50 francs), Frans Andorra (idem), Griekeland (80 en 300 drachmen), Hongarije (12 en 30 forint), Ierland (30 en 41 pence), IJsland (26 en 47 kronen), Italië (750 en 800 lire), Liechtenstein (50 en 90





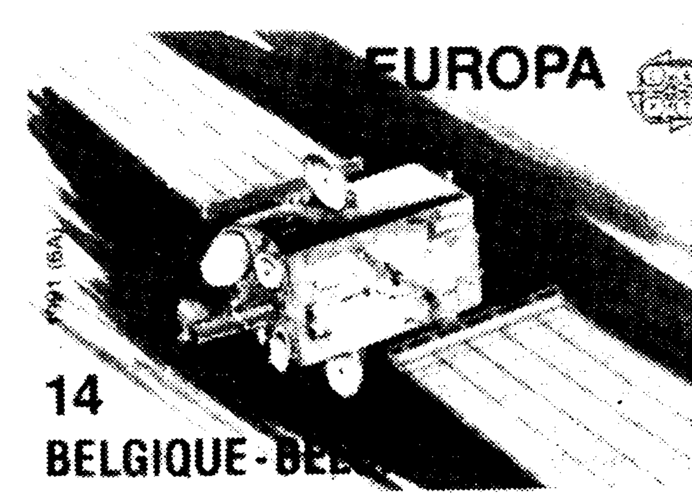
rappen), Luxenburg (14 en 18 francs), Malta (10 en 35 cent), Monaco (2.30 en 3.20 fr), Noorwegen (3.20 en 4 kronen), Nederland (55 en 75 cent), Polen (1000 zlotys), Portugal, Azoren en Madeira (elk een van 80 escudos en een velletje), Roemenië (2 lei), Groot-Brittanië (2x22 en 2x37p.), Geurnsey (2x21 en 2x26p), Jersey (2x20 en 2x26 p), Man (2x17 en 2x26 p), San Marino (750 en 800 lire), Zweden (stripjes van drie zegels 4 kronen elk), Zwitserland (7.50 en 15 dinar).Ik wijs ook nog op de twee uitgiften van resp. Turks Cyprus (frankeerwaarden niet bekend) en Gibraltar (25 en 32 pence). De uitgifte van Turks Cyprus worden door de wereldpostvereniging (UPU) niet erkend en de zegels van Gibraltar worden niet als 'echte' Europazegels beschouwd, omdat Gibraltar een Kroonkolonie van Engeland is en geen lid van de CEPT. Niettemin zullen de Europa-verzamelaars beide series met genoegen in hun collectie opnemen.

Hogere tarieven

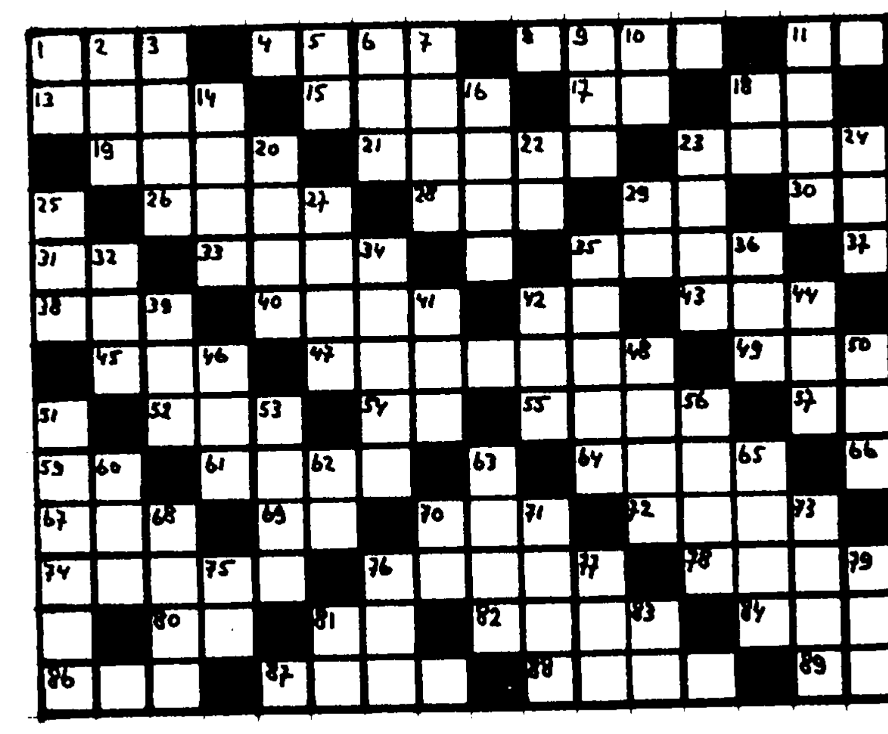
Op juli gaan de posttarieven in Nederland omhoog. De belangrijkste wijzigingen van de tarieven betreffen dat voor de gewone brief voor alle bestemmingen binnen Nederland van de CEPT (van 75 naar 80 cent) en het briefkaarttarief (55 naar 60 cent). Vandaar dat de PTT Post in Nederland voor een aantal aanvullingen op bestaande series zorgt. In de serie cijferzegels die sinds 1976 bestaat zullen 25 juni de waarden 70 cent (violet) en 80 cent (purper) verschijnen. In de serie met het portret van koningin Beatrix zal 25 juni een zegel uitkomen van 1.60 cent (karmijn). Op 3 september volgen de 80 cent (oranjebruin), f. 1.30 (violetblauw) en f.1.40 (bruingroen). Alle koninginnezegels zijn van het nieuwe ontwerp (inversievorm).

Wensenzegels

De post heeft behalve slechte tijdingen als de tariefsverhogingen ook goede. Op Antillen kwamen 8 mei zes 'wensenzegels' uit met symbolische ontwerpen die 'Ik hou van jou', Prettige dag', 'Beterschap', 'Gefeliciteerd', 'Veel geluk' en 'Dank u' uitbeelden. Het idee wensenzegels uit te geven is niet nieuw. In andere landen (bijvoorbeeld Engeland, Israël en Nieuw-Zeeland) gebeurde dat al eerder. De Verenigde Staten hebben hun jaarlijkse 'Love' zegels. 9 mei kwamen er weer twee uit (29 en 52 cent) met als ontwerp de aarde in de vorm van een hart en twee 'love Birds'. In Nieuw-Zeeland verschenen 15 mei twee blokjes : een met vijf zegels van 40 cent met 'Happy birthday' wensen en een (ook vijf maal 40 cent) met een kat die vijfvoudig het 'thinking of You' uitbeeldt. Het ' lief zijn voor elkaar' offensief van verscheidende posterijen heeft de afgelopen jaren al zoveel zegels opgeleverd dat een thematische verzamelaar er een vrolijke en kleurrijke collectie van kan opbouwen.



KRUISWOORD PUZZEL



HORIZONTAAL: 1. Harsachtige stof; 4. Sportterm; 8. Water in Noord-Brabant; 11. Plant; 13. Voorheen; 15. Voegwoord; 17. Bijwoord; 18. Lidwoord; 19. Zeur; 21. Voorzetsel; 23. Arm; 26. Lichaamsorgaan; 28. Vochtig; 29. Muzieknoot; 30. Tijdperk; 31. Voorzetsel; 33. Part; 35. Dierenverblijf; 37. Bevel; 38. Hoeveelheid; 40. Hijswerktuig; 42. Aardrijkskundige aanduiding; 43. Deksel; 45. Menig; 47. Strak trekken; 49. Meelkost; 52. Gebouw in Amsterdam; 54. Maanstand; 55. Teken; 57. Werkschuw; 59. Tegenover; 61. Deel van Noord-Brabant; 64. Groente; 66. Voorzetsel; 67. Koor; 69. Persoonlijk voornaamwoord; 70. Onderricht; 72. Tobbe; 74. Drinkgelag; 76. Naaigerei; 78. Strook; 80. Bergplaats; 81. Rondhout; 82. Jeruzalem; 84. Getal; 86. Omroepvereniging; 87. Woedend; 88. Luizeëi; 89. Groente.

VERTIKAAL: 1. Soort onderwijs; 2. Zangstem; 3. Pienter; 5. Voorzetsel; 6. Voorzetsel; 7. Weg; 9. Dof; 10. Oude lengtemaat; 11. Uitroep van vreugde; 12. Weg; 14. Griet; 16. Vreemd; 18. Muzieknoot; 20. Gebaksbestanddeel; 22. Uitroep; 23. Staak; 24. Zeer; 25. Horizon; 27. Tocht; 29. Militair; 32. Voordeel; 34. Bestek; 35. deel van een japon; 36. Deel van het gezicht; 39. Mannetjesdier; 41. Recht stuk vaart; 42. Gewicht; 44. Laagte; 46. Stuk goed; 48. Klinknageltje; 50. Diepte; 51. Afgeknotte boomstam; 53. Honingbij; 56. Omlaag; 58. Boom; 60. Soort grond; 62. Water in Friesland; 63. Lied;; 65. Ontkenning; 68. Eskimohut; 70. Muzieknoot; 71. Teken; 73. Middeleeuws gosdienstig lied;; 75. Dierengeluid; 76. Bittervocht; 77. Figuur uit de Bijbel; 79. Schil; 81. Muzieknoot; 83. Neon; 85. Voorzetsel.

WINNAAR VORIGE WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van dez Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

J.M. Specht
L. de Coliginylaan 20
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

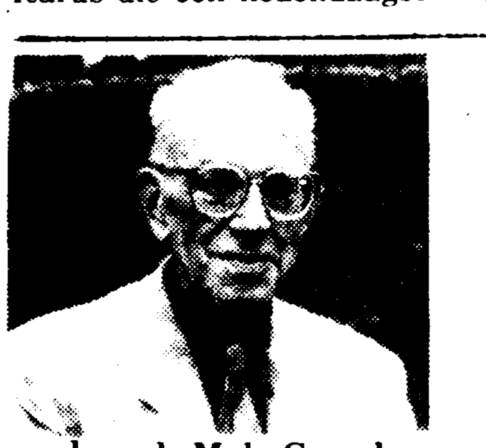
Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Go; 3. Romp; 7. Na; 9. Sparen; 14. Pa; 16. Lias; 18. Nu; 19. Idee; 21. De; 23. Draad; 24. Knel; 26. Al; 28. Godin; 30. Egaal; 32. Nu; 33. Kus; 35. Me; 36. Terras; 37. Zes; 38. Kind; 40. Lee; 42. Sop; 43. Reet; 44. Uur; 45. Bed; 46. Reis; 48. Oka; 50 Ent; 52. Kina; 54. Let; 55. Tremel; 56. Rm.; 58. Gal; 59. As; 60 Deels; 61. Graag; 64. Pi; 65. Veel; 66. Treil; 67. A.m.; 69. Tiel; 70. Re;; 71. Trein; 73. Ar; 75 Lengte; 76. La; 77. Meid; 78. En.

VERTIKAAL: 2. Op; 4. O.L.; 5. Middel; 6. Pari; 8. Anders; 10. Pinas; 11. Adel; 12. Rel; 13. Ee; 15. Ad.; 17. Santé; 20. Kakkerlak; 22. Eg; 24. Kaap; 25. Australie; 27. Lul; 29. Om; 31. Groen; 32. Nee; 34. Snuit; 37. Zedig; 38. Kind; 39. Dus; 41. Enkel; 43. Rek; 47. Ees; 48. Orel; 49. Amstel; 50. Elger; 51. Tralie; 53. Nap; 55. Teelt; 57. Ma; 60. Deeg; 62. Riem; 63. Ga; 65. Vin; 68. Ma; 69. Te; 72. Ni; 74. Re.

Aspirinepreparaten, veelzijdig medicament



= door dr.M.de Grood =

ZIEK EN GEZOND

IN DE BAST van de wilg (Salix) komt een stof voor, het salicine, waaruit door een chemische omzetting salicylzuur kan worden bereid. Dit salicylzuur en verbindingen ervan zijn voor de geneeskunde van een zeer groot belang gebleken. Het is bijna niet te geloven hoeveel aandoeningen dit zuur (beter bekend als acetosal of als merknaam aspirine) in de loop der tijden is gebruikt. Een van de eerste toepassingen was als conserveringsmiddel. Het heeft nl: een antiseptische werking t.o.v. gistcellen en snel gistende voedingsmiddelen zoals jams kunnen erdoor schoongehouden worden. Gezien de bijwerkingen van salicylzuur, waarop we nog zullen terugkomen, is dit gebruik beperkt gebleven. Op de tweede plaats kan salicylzuur de huid binnen dringen. Vandaar het gebruikt in zalven om eelt of likdoorns te verwerken en waarbij men voor bijwerking niet bang behoeft te zijn.

PIJNSTILLEND

Een van de bekendste werkingen is die op het zenuwstelsel. Het heeft nl een sterk pijstillende werking. Deze werking berust waarschijnlijk op het neutraliseren van bepaalde stoffen, die bij weefselbeschadiging ontstaan, waaronder de voor pijngevoelige zenuwuiteinden de pijnprikkel niet opnemen(we spreken hier van een zg. perifeer werkende pijnstiller, in tegenstelling met morfinepreparaten, die direct op de hersen en ruggemergcentra werken en zg.centrale pijnstillers zijn). Hiernaast heeft salicylzuur ook een koortswerende werking, waarvan veel gebruik wordt gemaakt bij lichte infectieziekten zoals griep. Lange tijd zijn salicylpreparaten in grote hoeveelheden gebruikt bij alle vormen van gewrichtsrheumatiek. Totdat er in de laatste 20 jaren andere middelen tegen rheuma in de handel kwamen, was het salicyl het souvereine middel op dit gebied en de eerste beschrijvingen van de bijwerkingen van acetosal zijn dan ook hier te vinden. 'REMMER' In de laatste tien jaren is er nòg een toepassing van aspirine bekend geworden, nl. die als 'aggregatieremmer'. Bij hart -en vaatziekten zien we nl. dat er in de vaatwand afschaving van de normale binnenbekleding van de vaatwand (endotheel) ontstaat. Vanuit het bloed slaan hierop ter reparatie bloedplaatjes neer, waarin weer bloedeiwitten en rode en witte bloedcellen worden gevangen. Hierdoor ontstaan proppen in de vaten, die het bloedvat kunnen afsluiten (thrombose) of kunnen afbreken en met de bloedstroom worden meegesleurd (embolie). Hierdoor kunnen hartinfacten, beroertes of afsluiting van beenslagaderen ontstaan. Nu heeft acetosal de eigenschap de bloedplaatjes minder kleefbaar te maken, zodat die proppen in de vaten niet kunnen ontstaan. Hierdoor is het gebruik van dit soort preparaten in de hele wereld enorm gestegen en ik denk zeker dat in de Westerse landen van alle mensen boven de 65 jaar zeker 25% geregeld acetosal gebruikt om de samenklontering (aggregatie) van bloedplaatjes tegen te gaan. Een punt is nog de dosering. Een te grote dosis van dit soort preparaten kan nl. maag-en darmbloedingen geven, die vaak ongemerkt verlopen maar toch een flinke bloedarmoede kunnen veroorzaken. Tegenwoordig is men zelfs van mening, dat doseringen van 40-80 mgr. per dag voldoende zijn om dat samenklonteren tegen te gaan en hierbij is de kans op complicaties gering. Ook verschijnselen als misselijkheid of duizeligheid, tot zelfs gehoorstoornissen toe, kunnen bij grote doses acetosal ontstaan. U ziet : een veelzijdig medicament, maar denk aan de risico's!